

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122 3123 3124,
3125 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor, Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje, Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11 842, Praga číslo
79 180, Włocławek št. 105 241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5 telefon
3122 3123 3124 3125 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7. telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ulica števil. 1.
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Po padcu Madrida

Kar je bilo že dolgo pričakovati, se je zgodilo: Madrid se je vdal zmagovalnim Francovim četam. Njegova kapitulacija se mora smatrati vsekakor za odločilni dogodek, za pričetek dejanske likvidacije državljanske vojne. Ne more biti več dvoma o tem, da predaja republikanske prestolnice pomeni začetek likvidacije republikanske vojske same. Dogodki na andaluzijski fronti dovolj zgornjo pripovedujejo, da se republikanska armada razhaja in da nima niti volje niti možnosti, da bi se držala še dalje. Pričakovati je treba, da se bo razkorak oboroženih republikanskih sil v bližnjem dnehu iz razumljivih razlogov celo prav naglo nadaljeval, pri čemer je zelo verjetno, da ga bodo vodje celo pospeševali, tudi iz razumljivih razlogov. Morda se bo tu in tam še koncentriral odpor, morda celo večja obramba najtrdovratnejši in najekstremnejši, kajti Španija ostane vendarle še vedno dežela nepreručanih možnosti, dežela, v kateri je smisla za trdovratno in strastno negacijo in žilavo defenzivo mnogo več nego za organizirano konstrukcijo, za koncentrirano ofenzivo. Toda taki in podobni dogodki bodo mogli imeti samo značaj osamljenih pojavov, ki celotnega razvoja ne morejo več spremeniti, niti v večji meri vplivati nanj.

Prav za prav je tudi kapitulacija Madrida samo še epilog. Kar se danes vrši v Španiji, je epilog k odločitvam, ki so padale polagoma pod součinkovanjem znanih faktorjev in končno odločile usodo državljanske vojne. Zato ni bilo pretirano, ko so republikanskemu vodstvu te dni očitali, da je ves svet videl Francovo zmago, samo Madrid še ne. Končno je vodstvo narodne obrambe v Madridu izvajalo konsekvence iz nastale situacije in prešlo k zaključni akciji.

Veliko poglavje moderne evropske zgodovine se s tem zaključuje. Zakaj kar je dajalo španski državljanski vojni obeležje in značaj, kar jo je uvrščalo v dogajanje mednarodne važnosti, to je bila njena povezanost z evropsko situacijo, prepletenost z idejnimi in političnimi nasprotstvi, ki razdvajajo sodobno Evropo. Da ni bilo tega, bi se bila krvava borba na Španskem vršila bržčas manj krvavo in manj strastno, pa tudi brez primere manj opasno za naš kontinent, a končno morda tudi z drugačnim rezultatom. Saj je bilo ves čas špansko državljansko vojno mnogo težje razumeti, ako smo jo razmotrivali samo s španskega vidika, kakor pa, ako smo jo gledali s perspektiv evropskih nasprotij in mednarodne politične problematike. Prav zato je našetelo načelo nevmešavanja v španske notranje borbe, ki je bilo postavljeno v soglasju s starodavno tradicijo, na tako velike težave, da jim je dejansko v polni meri podleglo. Svet je postal manjši, razdalje so se silno skrčile, s tem pa so se narodi zblížili, na žalost doslej samo v povsem mehaničnem smislu. Podoba je, da bo zategadelj tudi v bodoče čim dalje težje ne računati s tesno medsebojno povezanostjo dogajanja v slehernem narodu, v sleherni državi.

Vesti iz Španije nakazujejo domnevo, da bo sedaj notranje borbe zares v kratkem povsem konec. S tem bo nastopilo ono, kar so si mnogi na zapadu tako silno želeli v pričakovanju, da se bodo nasprotja v Evropi sama po sebi zmanjšala, ako ne bodo dobivala več vedno nove vzpodbude iz konflikta na Španskem. Nedvomno bi se danes širni svet ponavljali komentarji, kako se je evropski položaj izboljšal, kako je napetost odnehala, ako ne bi na mesto španske problematike stopila druga, še mnogo bolj zapletena. Tako pa je likvidacija španske državljanske vojne danes precej drugačnega pomena za Evropo, kakor bi bila, vzemimo, pred letom dni.

Glavno vprašanje, ki se postavlja v tem trenutku, je posvečeno dvema problemoma. Prvi se tiče notranjih španskih zadev. Kak bo bodoči razvoj na Španskem, kako dolgo dobo še delovala ona nasprotja, ki so tako usodno razklala španski narod in ga pognala v krvavo medsebojno borbo? Povsod je bilo po državljanskih vojnah prvo in glavno vprašanje, kako bo zmagovalna stranka izrabila svojo zmago. Ali bo stopala po poti ekstreznizma, pristranosti in maščevanja, stremeč, da pripisuje vsi krivdo za domačo vojno samo nasprotniku? Ali pa bo vzela v pretres spoznanje, da so za izbruh tolikih nasprotij bile odgovorne neskladnosti v razvoju, neka zaostalost v teku stvari, političnih, socialnih in gospodarskih, pa da sprito tega krivda ni nikdar povsem in samo na eni strani? Ne osveta, marveč zdravljenje razmer, ki so dovele do nesrečnega spopada, sanacija, ki si ne zavezuje oči na eno stran zato, da odmerja temelje za novi red le na enostranskih spoznanjih, marveč skuša izrvati korene zla tamkaj, kjer jih po tehtnem preudarku

DRŽAVLJANSKA VOJNA V ŠPANIJ JE KONČANA

Po padcu Madrida so se včeraj brez vsakega odpora predala tudi vsa pomorska mesta in so republikanci opustili vse fronte

Madrid, 29. marca. br. Vojna v Španiji je končana. Vse fronte, ki so jih še držali republikanci, so bile danes opuščene ter so Francove čete zasedle že vsa važnejša mesta v vseh pokrajinah Španije, ki so jih imeli še republikanci v svoji oblasti. Do čim se je Madrid predal že včeraj, so se v teku današnjega dne predala brez vsakega boja važna pomorska mesta Valencia, Alicante, Murcia, Cartagena in Almería, kakor tudi vsa važnejša mesta v notranjosti republikanske Španije, med njimi Ciudad Real, Cuenca, Albacete, in Guadalupe. Vzdrževanje reda in miru so povsod prevzeli od narodno obrambnega sveta Francovi falangisti. Povsod so bili vsi politični jetniki takoj izpuščeni. V Madrid prihajajo neprestano nove Francove čete, ki jih sprejema prebivalstvo z velikim navdušenjem. Vse ceste so polne avtomobilov z živili in drugimi življenjskimi potrebščinami. Danes je bilo špansko glavno mesto prvič po 36 mesecih obleganju zopet normalno razsvetljeno. Tudi znameniti grad Escorial so že zasedle Francove

čete. Predno je pristaniško mesto Almería kapituliralo, je prišlo v mesto do vstaje, ki se je naglo razširila ter so nacionalisti v nekaj urah zasedli vsa važna javna poslopja. V teku današnjega dne so že prispele nacionalistične bojne ladje v Almería.

Republikanske vojske so se na vseh frontah predale generalu Francu brez vsakega odpora. General Miaja, ki je po predaji Madrida organiziral tudi prodajo ostale republikanske Španije, namerava baje odpotovati v francoski Maroko, kamor je že prislo več republikanskih politikov in višjih oficirjev.

V glavni stan nacionalističnega vrhovnega poveljstva prihajajo neprestano iz raznih republikanskih mest brzojavke, v katerih mestni odbori naznanjajo priznanje oblasti generala Francu. Mussolini in Hitler sta poslala generalu Francu brzojavko, v kateri mu čestitata h končni zmagi, ter izražata željo, da naj bi se iz krvavih naprov porodila svobodna, zedinjena in močna Španija.

Madrid, 29. marca. AA. Nacionalistične oblasti so prevzele tudi že vsa skladišča orožja. Vojaški strokovnjaki pravijo, da so utrdbe okoli Madrida in v Madridu samem zgrajene po najmodernejših načelih vojaške vede, pri čemer graditelji niso računali na potrošnje materiala. Očividno je, da so obramba dela vodili tudi strokovnjaki. Madrid je bil na številnih mestih miniran in se je treba zadržati zgolj naključju, da so vžigalne vrvice pravčasno odkrili in da tako niso cele mestne četrti zletele v zrak. Madridska jetnišnica je bila minirana s 30.000 kg eksploziv.

Beg republikanskih poveljnikov

Oran, 29. marca. AA. Vojaški poveljniki republikanske Španije beže v Oran. Na letališče Senia je prispelo 14 letal s približno 50 častniki republikanske vojske. Letala so priletela iz Murcie.

Poglobitev vojaške zveze med Anglijo in Francijo

Šef angleškega generalnega štaba v Franciji — Takojšnja podvojitev angleške aktivne vojske — Zagotovilo pomoči Poljski v primeru potrebe

London, 29. marca. AA. (Havas) V kratkem bi utegnili priti do pomembnih sklepov na diplomat. in vojaškem polju. »Financial Times« poudarja, da se nadaljujejo diplomatski razgovori med Francijo, Anglijo, Rusijo in Poljsko ter napoveduje, da bo Chamberlain v ponedeljek podal v parlamentu izredno pomembno izjavo. Chamberlain pa se želi porazgovoriti še prej s poljskim zunanjim ministrom Beckom, preden bi na določen način angažiral angleško vlado.

Tudi »Daily Telegraph« piše, da bo Chamberlain podal zelo važno izjavo. List smatra, da je v načrtu, ki ga je vlada sprejela, znatno povečanje in razširjenje rekrutiranja za službo državne obrambe.

Večina listov pripisuje velik pomen obisku šefa generalnega štaba Gorta v Parizu. »Daily Mail« smatra, da je namen tega obiska ta, da se čim točneje določijo vse podrobnosti francosko-angleške vojaške zveze. List pripominja, da je na dnevnem redu revizija angleške zunanje politike, angleškega načrta za oboroževanje in sistema rekrutiranja. »Times« posveča svoj uvodnik vprašanju Španije.

Pariz, 29. marca. o. »Matin« poroča iz Londona, da tamkajšnji diplomatski in vojaški krogi potrjujejo, da je bil šef angleškega generalnega štaba viscount Gort poslan v Francijo s posebno važno misijo.

Chamberlain o podvojitvi angleške redne suhozemske vojske

London, 29. marca. AA. (Reuter). Pred sednik vlade Chamberlain je podal na popoldanski seji spodnje zbornice tole izjavo:

»Spodnja zbornica se spominja, da sem v svoji nedavni izjavi poudaril, da bomo ponovno proučili vse pojave našega narodnega življenja, vstevši tudi program o narodni obrambi. Pri tem proučevanju je na vlado napravila vtis potreba, ki se kaže v vsaj državi, da naj ostane pri sistemu prostovoljne vojaške službe. Zlasti se ni moglo dovoliti, da bi se rekruti za teritorialno vojsko odklonili, češ da so enote, ka-

ugotovi? Notranja sprava, spoštovanje do soljudi, ki so poštene volje, dasi različnega naziranja, gradnja bodočnosti na konstruktivnem sodelovanju vseh pozitivnih sil, to so ideje vodnice, ki so vselej najzanesljiveje vodile iz zmede notranje vojne k lepši bodočnosti. V Španiji bo ali vsaj bi bilo za tako delo še posebno mnogo tehtnih razlogov, zakaj razdejavanje, ki so ga povzročile domače krvave borbe, je tam še posebno veliko in dolgo bodo imele bodoče španske vlade dela čez glavo, preden bo mogoče reči, da delo nacionalne obnove zares ugodno napreduje.

Drugo vprašanje, ki se postavlja danes, je za zunanji svet še važnejše: Kako se bodo v bodoče razvili odnošaji med zmagovalnim Francovim režimom ter evropskimi silami? Ni treba ponavljati, v katerih smereh se tu postavlja problem, saj so dovolj znani. Računati je pri tem tako s političnimi kakor zlasti tudi z gospodarskimi vplivi in faktorji, zakaj že dolgo se domneva, da bodo tudi gospodarski momenti moč no odločujoči. Evropa se za bodoči razplet teh odnošajev prav posebno zanima, kajti za kontinent bo končna sodba o likvidaciji španske državljanske vojne v bistvu zavisna prav od poteka in rezultatov tega razpleta.

Splošno zahtevajo, da je še pred koncem tedna pričakovati sklenitve daljnosežne vojaške zveze obeh držav.

»Figaro« poroča, da namerava Velika Britanija Poljski povsem formalno zagotoviti svojo vojaško pomoč. O podrobnostih tega sodelovanja s Poljsko se bodo definitivno domenili o priliki bližnjega Beckovega obiska v Londonu.

London, 29. marca. o. Ves tisk pripisuje velik pomen današnji seji angleške vlade, na kateri so se v glavnem posvetovali o najnovejših zunanjih političnih problemih. Chamberlain je danes še enkrat sklical tudi ožji svet za zunanjo politiko, čeprav je imel ta že snodi dolgo sejo. Iz tega sklepa, da je morala dobiti vlada danes nove važne informacije. Glavni sklep današnje seje vlade je bil, da se število aktivne vojaštva poveča od 170 na 340 tisoč ljudi.

Francoski letalski minister se odpravlja v London

Pariz, 29. marca. AA. (DNE). V Londonu pričakujejo obisk francoskega ministra za letalstvo Lachambra za začetek prihodnjega tedna. Francoski minister bo z angleškim ministrom za letalstvo razpravjal o sodelovanju francoske in angleške letalske industrije.

mor se pripravljajo, že polne. Zato smo proučili položaj in prišli do tehle sklepov:

1) Teritorialna operativna vojska, ki šteje danes v miru 130.000 mož, se bo v najkrajšem času pomnožila na število voje formacije s tem, da se bo temu številu dodalo še 40.000 mož.

2) Teritorialna operativna vojska, ki se bo tako preuredila v vojno formacijo, bo podvojena, tako da bo štela 340.000 mož.

Spodnja zbornica bo vedela, da imajo ti pomembni sklepi za posledico še druge ustrezajoče sklepe, da se poveča število živčev, da se pomnoži število strokovnih instruktorjev in oskrba z opremo in rezervami ter vojni potencialom, ki je potreben za vzdrževanje pomnožene vojske. Načrti za vse to so že izdelani, naknadne informacije bodo pa izdane od časa do časa. Vse to se bo doseglo, če se bo v bodoče zahteval od države večji napor, da bo kos potrebam naroda in da se v čim krajšem času doseže to številčno stanje. Pričitan sem, da se bodo vsi člani te zbornice tako ali drugače pridružili temu prizadevanju in ga podprli.

Nato je povelj besedo Greenwood in vprašal Chamberlaina, ali bodo instruktorji ljudje z izkušnjami, ki sicer ne bi vršili aktivne službe, a bi se mogli izrabiti v sedanjem času. Dalje je vprašal za stran opreme rednih čet in o možnosti opozelje sprico Chamberlainove izjave, da se bo obdržal prostovoljni sistem.

Chamberlain je odgovoril, da se bodo za navedene službe uporabili upokojeni oficirji in podoficirji. Ukrepano se bo vse potrebno za opremo kopenske vojske, ne da bi bila zato oprema ali rezerva rednih čet prikrajšana. Nato je še dodal: Po vladnem stališču je očitno da še nikakor nismo izčrpali vseh možnosti prostovoljne vojaške službe.

Voditelj liberalov sir Archibald Sinclair je izjavil, da bo liberalna opozicija podpirala vlado povsod, kjer bo le moglo.

Stanje letalske vojske

London, 29. marca. br. Chamberlain v svojih izjavah na današnji seji parlamenta ni omenil angleških letalskih sil. Ker pa je bilo pred kratkim objavljeno, da znaša efektivno stanje angleške armade na kop-

nem in v zraku okrog 250.000 oficirjev in vojakov, odpade torej 120.000 ljudi na angleške letalske sile. V takem primeru se bo dejansko efektivno stanje angleške vojske v najkrajšem roku povzpelo na 290.000, pozneje, vsekakor pa še letos, pa na 460.000 ljudi.

O razgovorih z Lebrunom

London, 29. marca. AA. (Reuter). Liberalistični poslanec Bellanger je vprašal v spodnji zbornici Chamberlaina, ali so se med obiskom predsednika Lebruna v Londonu vršili med britanskimi in francoskimi ministri razgovori o uvedbi splošne vojaške obveznosti. Chamberlain je odgovoril, da je bilo govora o tem, da pa ne more objaviti poteka razgovorov. Na vprašanje, ali lahko zavrne trditve, da je izjavil, da se bo v kratkem na Angleškem uvedla nekakšna obvezna vojaška služba, je Chamberlain odgovoril: Nimam pravice zahtevati, da govorimo o tem, kar se je dogajalo v zasebnem razgovoru. Od članov spodnje zbornice se lahko pričakuje, da ne posvečajo pozornosti izjavam izvirajočim iz nepristojnih virov.

Angleški odnošaji z Rusijo

London, 29. marca. AA. (Reuter): Liberalni poslanec Mandel je danes vprašal državnega podtajnika zunanjega urada Buttlerja v spodnji zbornici, ali misli da je priporočljivo, da Velika Britanija pristopi k francosko-sovjetskemu paktu. Buttler je odgovoril, da je omenjeni pakt med dvema državama, ki nima nobenega določila o pristopu tretjega.

Na vprašanje nekega konservativnega poslanca, ali je izključena možnost sklenitve britansko-sovjetskega pakta, se je Buttler skliceval na splošno izjavo ki jo je podal Chamberlain. Glede sovjetskih predlogov za sklicanje mednarodne konference v zadnjih 14 dneh je Buttler izjavil da sega prvi predlog nazaj do 17. marca l. l. Drugi predlog je nadaljeval Buttler, smo pa dobili 18. marca t. l. z namenom, da bi se začeli razgovori med nekaterimi državami in da bi razpravljali o možnosti skupnega nastopa. Nedavne izjave jasno kažejo, da britanska vlada živahno konsultira prizadete vlade in da bo zdaj ugodno, da se sprči nedavnih dogodkov vrše konsultacije po redni diplomatski poti. Poslanec je na to pripomnil, da more redno diplomatsko akcijo prehiteti hitra akcija, Buttler je pa odgovoril:

Poljski odgovori na nemške očitke

Poljska hoče živeti z Nemčijo v najboljših odnošajih, branila pa bo svoje življenjske interese

Varšava, 29. marca. AA. (Pat) Nocojšnji listi odgovarjajo poluraadnemu članku, ki ga je prinesla »Nemška diplomatska in politična korespondenca« in se čudijo njeni argumentaciji, češ da je nerazumljiva. »Dobri Veczor« izjavlja, da je stališče Poljske po nedavnih dogodkih v Evropi popolnoma logično in da vsak nepristranski Nemec to prizna. Poljska želi živeti v miru in prijateljstvu z vsemi svojimi sosedi in razume življenjske interese drugih, pri tem pa pazi na svoje. Iz navedenega članka se vidi, da Nemčija želi nadaljevati politiko dobre sosesčine, ki se je začela leta 1934. Ta politika je prinesla korist obema državama. Uspehi, ki jih je Poljska dosegla, so bili uspehi njene lastne moči in njenih lastnih vrlin ter njenih sklepov, hkratu je pa prepuščala Nemčiji, da skrbi za svoje lastne uspehe. Ostanimo zvesti, nadaljujete list, prijateljstvom. zvezam in nenapadalnemu paktu ter ne dovolimo, da bi nas spravili v kakšen blok. Pripravljeni, če bo potrebno, izvesti akcijo, ne želimo pa takšnega izzivati. Upamo, da bo takšno stališče Poljske pravilno razumljeno.

»Veczor Warsawski«, list zmerne desnice, pravi, da se ne sme pozabiti, da Poljska ni majhna država, katere edina ambicija bi bila obvarovanje njene teritorial-

Vtis v Washingtonu

Washington, 29. marca. AA. (Havas) Padec Madrida so sprejeli v Washingtonu z zadovoljstvom, toda bolj iz človekoljubnih kakor političnih razlogov. Smatra se, da je bil to predpogoj za konec državljanske vojne v Španiji. Razširjenje totalitarnega režima na vso Španijo pa je izzvalo v Ameriki gotovo skrb, ker je Španija v živahnih stikih z narodi Južne Amerike. Amerika se tudi boji, da ne bi bila Španija povabljena, da pristopi k paktu proti kominterni. Amerika bo vlado generala Francu priznala šele, ko bo zavladala na vsem španskem ozemlju.

Angleški poslanik

odpotoval v Burgos

London, 29. marca. br. Danes je odpotoval v Burgos novi angleški poslanik pri španski nacionalistični vladi, sir Morrice Peterson. Dosedanji angleški diplomatski zastopnik Hodgeson se je že pred dnevi vrnil v London.

Nov španski zastopnik v Varšavi

Varšava, 29. marca. AA. Prvi uradni zastopnik nacionalistične Španije na Poljskem grof Luis de San Esteban, je prispel v Varšavo kot odpravnik poslov. Doda je nacionalistično špansko zastopala na Poljskem sin prvega zunanjega ministra nacionalistične Španije, Juan Serat.

Ne mislim, da bi bila izključena kakršnakoli akcija, vendar iznašam samo vladno stališče.

Edenov govor po radiu

London, 29. marca. AA. Danes je imel bivši zunanji minister Anthony Eden govor po radiu, namenjen Avstraliji. V njem je med drugim dejal:

Proti zlorabljanju sile morajo demokratske države reorganizirati svoje nacionalno življenje, da bi ohranile nedotaknjene svetinje svoje vere. Dogodki, ki so se odigrali ta mesec, so s svojimi nenadnimi, težkimi in tragičnimi posledicami dali nauk vsem državljanom in vsem državam. Kadar postane sila edino odločilni činitelj v politiki, za miroljubne narode ne preostaja nobena druga pot, kakor da se zedinijo za odpor proti nasilju. Angleški narod ne smatra za sramotno izjavi, da gleda v trajnem miru pogoj za blagostanje človeštva. Tudi v tem trenutku bi bili sposobni ponovno vzpostaviti mednarodni red, spoštovanje mednarodnih obveznosti in rešiti civilizirani svet pred katastrofo, ki ji danes preti.

Berlinska poslanika

Anglije in Francije

Pariz, 29. marca. AA. (Stefani) Francoski veleposlanik v Berlinu Coulondra, ki se je mudil v Parizu, je odpotoval na ovoj zasebno v Berlin, kjer je njegov sin težko obolel. Trdijo, da je Anglija sklenila v zvezi z zadnjimi dogodki v srednji Evropi, da še nekaj časa zadrži v Londonu svoja veleposlanika v Berlinu. Prav tako trdijo, da bo tudi Francija uradno podaljšala bivanje Coulondra v Parizu.

V soboto bo govoril kancelar Hitler

Berlin, 29. marca. d. V soboto zjutraj bodo spustili na slavnosten način v vodo novo nemško bojno ladjo »Tirpitz«, veliko 35.000 ton. V Wilhelmshafnu se vrše še velike priprave. Pri krstu bo navzoč tudi kancelar Hitler, ki se bo nato odpeljal v Hamburg, kjer bo govoril na mestnem trgu pred člani napadalnih oddelkov iz Hamburga in okolice. V govoru bo najbrž odgovoril predsedniku angleške vlade Chamberlainu na njegov govor v Birminghamu.

ne nedotakljivosti. Poljski narod ne bo v nobenem primeru mogel dovoliti, da bi se neodvisnost njegove zunanje politike kakorkoli omejevala.

Nemške izjave o odnošajih s Poljsko

London, 29. marca. AA. (Reuter) Iz Berlina poročajo: V krogih, ki so blizu zunanjemu ministru, je izvedel Reuterjev dopisnik, da ni Nemčija nikoli zahtevala od Poljske, da se pridruži paktu proti kominterni. Izvedel je dalje, da so vprašanja spremembe suverenosti Gdanska in zidanje avtomobilske ceste skozi poljski koridor stare zadeve, o katerih sta obe državi letos že večkrat razpravljali. Ta vprašanja so bila na dnevnem redu tudi o priliki Ribbentropovega obiska v Varšavi. Odločno poudarjajo, da se razmerje med Nemčijo in Poljsko zdaj popolnoma normalno razvija.

Irski atentati se nadaljujejo

London, 29. marca. br. V bližini nekega mostu čez Temzo sta davi eksplodirala dva peklenka stroja. Most je bil lažje poškodovan. Promet na mostu je bil za 24 ur prekinjen. V zvezi s tem atentatom sta bila aretirana dva Irca.

Francija odgovarja Italiji

Daladier je snoči po radiu govoril o obrambni moči Francije, o italijanskih zahtevah in o politiki Nemčije

Pariz, 29. marca. br. Govor min. predsednika Daladiera so prenašale nocoj ob 20.45 vse francoske radijske postaje, nadalje mnoge angleške, vse švicarske, luksemburške, ter nekatere postaje Severne in Južne Amerike.

Daladier je začel svoj govor z razlago francoske moči, nato je prešel na vprašanje francosko italijanskih odnosov ter končno na vprašanje francosko nemških odnosov. V podrobnostih je izvajal med drugim:

Kot odgovorni šef francoske vlade se obračam na vse v državi in tudi na vse izven nje, ki so lojalni in plemeniti. Moj govor bo govor srca. Ako bi bil s poslušalci iz oči v oči, bi sprito sedanjega mednarodnega položaja gotovo imeli vsi skupaj isto misel in isto željo: željo po ohranitvi miru. Svet je zajelo splošno vznemirjenje. Vsakdo se danes sprašuje, ali je njegova država varna. Zato se vsi oborožujejo. Ljudje ne morejo več svobodno misliti. Bojazen vzbuja bojazen, oboroževanje novo oboroževanje in v takih razmerah rade nastajajo vojne.

Edinost Francije

Velika moč Francije je v njeni duhovni in materialni edinstvi. Francija je trdno odločena braniti svoje ideale in svoje pravice. Njena edinstvo ni bila še nikdar tako močna. Absurdna je basen o čem drugem. Francija ni bila nikdar močnejša, kakor je danes. Ona čuti, da bo mir rešen iz odpora proti vojni. Toda če bi ji bila volja vsiljena, jo bo sprejela z vsem pogumom.

Obrambna moč Francije

V ta namen so potrebni naporji vseh Francozov, ki morajo sprejeti nase vse potrebne žrtve. Finančni prepod Francije je viden. Vojna ne bo več našla slabe Francije. Njena produkcija narašča, frank je soliden in samo včeraj smo prejeli več ko štiri tone zlata.

Zahteval sem pooblastila, ki mi jih je parlament odobril. Ta pooblastila so bila potrebna, ker moramo biti pripravljeni vedno na takojšnjo akcijo. Se bolj bomo podirili interese posameznikov interesom skupnosti. Naši vojaški ukrepi so našli tak odmev v narodu kakor v najtežjih urah. Vsi ti ukrepi so bili potrebni. Ako bi ostali pasivni, ako bi vlada ne prevzela vse odgovornosti, bi bilo poudarjanje naših pravic samo teorija. Moč Francije je v skupnosti njenih oboroženih sil, ki tvorijo en sam blok, in to v državi, ki je bogata. Naša moč pa ni vsidrana samo v matični zemlji, ona je enako silna tudi v vseh kolonialnih posestih in tudi na za nas nedotakljivih afriških tleh.

Moč Francije pa ni samo v tem materialnem bogastvu, temveč se posebej v njenem duhu, v njeni privrženosti idejam svobode in pravice. Moč Francije so končno tudi vsa njena prijateljstva, ki družijo svobodne narode. V sedanjem neredu, ki vlada v svetu, so z nami združeni vsi vzemirjeni narodi. Nič čudnega ni to v dobi popolnega preobrata vseh vrednot, ko so vsi pojmi postavljeni na glavo. Mi hočemo živeti po svoji volji, misliti po svoji pameti, čutiti po svojem srcu in se zavzemati za pravico. Zato ne bomo nikdar sprejeli načela, da odreja odnose med narodi samo surova sila.

Italijanske zahteve

Daladier je nato prešel na italijansko-francoske odnose. Dne 7. januarja 1935 je bil sklenjen med Francijo in Italijo tako zvani rimski sporazum, ki naj bi likvidiral vsa viseča vprašanja med obema državama. Izvršene so bile mejne korekture, odstopili smo Italiji ozemlja, priznali smo ji ekonomske koristi, glede statuta Italijanov v Tunisu pa je bilo določeno, da bo postopno odpravljen do leta 1965. Nikdar ni bilo o vseh teh vprašanjih nobenega dvoma med Rimom in Parizom. niti med abesinsko afero, niti v razgovorih lanske pomlad, niti ob priznanju italijanskega imperija. Dne 17. decembra 1938 pa nam je italijanska vlada sporočila, da rim-

Italijanske zahteve so bile francoski vladi sporočene že v decembru?

Rim, 29. marca. b. Iz pisanja italijanskih listov o italijanskih zahtevah napram Franciji izhaja, da sta bila obseg teh zahtev in njih utemeljitev podrobno razložena že v italijanski notni francoski vladi z dne 17. decembra lanskega leta, in to v treh poglavjih: Tunis, Džibuti in Suez. Ako so te domneve točne, potem je izven dvoma, da nota italijanske vlade z dne 17. decembra lanskega leta ni bila objavljena v vsem svojem besedilu. To so francoskemu zunanjemu ministru Bonnetu že takrat očitali njegovi nasprotniki tudi v francoskem parlamentu. Znano je namreč, da se je vsebina italijanske note prikazovala tedaj samo kot odgovor rimskega sporazuma iz leta 1935. in da se je iz tega izvajal zaključek, da so italijanske zahteve izza časa pred tem sporazumom postale spet v celoti aktualne. Več pa o teh zahtevah ni bilo znanega.

Po sodbi tukajšnjih poučenih krogov je položaj po Mussolinijevem govoru tak, da

Hudson na Finskem

Helsinki, 29. marca. AA. Angleški državni tajnik za prekomorsko trgovino Hudson je prispel dopoldne iz Moskve v Helsinke. Na postaji so ga sprejeli zastopniki zunanje ministristva. Hudson je izjavil, da ima njegov obisk v Helsinkih samo namen, da se zboljšajo trgovinski odnosi med Finsko in Veliko Britanijo. Velika Britanija ne bo opustila načela svobodne trgovine. Upa, da bo Finska odsele več kupovala v Angliji, kakor pa je kupovala doslej. V ostalem ne prinaša nobenih novih predlogov niti zahtev. Izjavil je tudi, da je zadovoljen z uspehom razgovorov v Moskvi.

Dopoldne je Hudson naredil običajne obiske, opoldne pa mu je priredil angleški poslanik obed, ki so se ga udeležili tudi zastopniki finskega gospodarstva.

skega sporazuma ne smatra več za veljavnega.

Gosp. Mussolini je v svojem nedeljskem govoru dejal, da so Franciji že sporočene vse italijanske zahteve, ki jih je izrazil z besedami: Tunis, Džibuti in Suez. Mednarodna javnost je tako dobila vtis, kakor da bi bile te zahteve točno označene že v navedeni noti. Pismo z dne 17. decembra 1938 bodo jutri objavili vsi francoski listi z odgovorom francoske vlade vred. Trdim pa že nocoj, da v italijanski noti dne 17. decembra 1938 ni bilo govora niti o Tunisu, niti o Džibutiju, niti o Suez. V noti označuje Italija samo neveljavnost rimskega sporazuma.

Tunis

Ako se trdi, da so nam bile zahteve predložene po listih ali z uličnimi manifestacijami, moram reči, da sem na te zahteve že odgovoril, ko sem dejal, da Francija ne odstopi niti pedi svoje zemlje, niti se ne odreče najmanjši svoji pravici. Glede Italijanov v Tunisu ugotavljam, da je trditve o njihovem preganjanju bajka. Italijani v Tunisu uživajo polne pravice, kakor jih uživajo tudi druge narodnosti. Pristrčno pozdravljam ob tej priliki muslimansko prebivalstvo Tunisa, ki je vedno in zlasti še o priliki mojega obiska pokazalo, kako zvesto je vdano Franciji. Tem muslimanom ponavljam, da bo Francija vedno njih čuječa zaščitnica in da se v tem ne bo pustila ob nobenega ovirati. Kako postopa Francija z Italijani, smo dovolj zgovorno pokazali na tisočih Italijanov v Franciji, ki so srečni, da živijo pri nas.

Odnosaji z Nemčijo

Tudi glede drugega velikega naroda v naši sosesčini nismo opustili nobene prilike, da dokažemo svojo dobro voljo za mirno sožitje. Dokazali smo to tako s podpisom monakovskega sporazuma z dne 29. septembra in skupne francosko nemške deklaracije z dne 6. decembra lanskega leta. Toda tudi tu se naše nade niso izpolnile.

Nato je Daladier govoril o zasedbi Češke in o nemški teoriji »življenjskega prostora«. Rekel je, da mora Francija to teorijo odklanjati. Na koncu je Daladier dejal:

»Ponavljam še enkrat: Mi nočemo vojne! Mi hočemo, da se Evropa reši iz sedanjih težav. Vse, ki mislijo kakor mi in ki so za ohranitev miru, vabimo k sodelovanju. Ta klic se čuje tudi onkraj Rokavskega preliva in onkraj Velikega Oceana. Francija in Anglija sta trdno povezani. Obe mislita enako in zasledujeta enake cilje z enakimi sredstvi. To je govor pameti in razsodnosti. Z njim bomo dokazali, da postavlja Francija vse svoje ne-dotaknjene sile v službo miru. Francija hoče dokazati svetu, kaj zmoro delo, ki je storjeno za svobodo, in kaj zmoro žrtve, ki so doprinešene za pravico.

Govor je trajal dobrih 20 minut. Daladier je govoril mirno, počasi in brez patosa.

Vlada odobrava Daladierove izjave

Pariz, 29. marca. AA. Pred začetkom seje francoske vlade ki je bila napovedana za 11. dopoldne, je predsednik francoske vlade Daladier sprejel poljskega veleposlanika Lukasiewicza.

Današnja seja vlade je bila skoro izključno posvečena vprašanjem zunanje politike, predvsem ekspoziciji min. predsednika Daladiera o izjavah, ki jih je podal nocoj po radiu. Razprava o zunanje-političnih vprašanjih je trajala približno dve uri in so morali ostala vprašanja, ki so bila na dnevnem redu, odgoditi do prihodnje seje.

Po končani seji je notranji minister Sarraut izjavil novinarjem: Daladier je poročal o izjavah, ki jih bo podal nocoj po radiu. Vlada je te njegove izjave soglasno odobrila.

Italijanske zahteve so bile francoski vladi sporočene že v decembru?

Italija ne bo postavljala na evropskem kontinentu nobenih teritorialnih zahtev, da pa bo zato s tem večjim poudarkom zahtevala od Francije poravnane starih računov, v kolikor se nanašajo na kolonialne kompenzacije. Pravno utemeljuje te zahteve v Rimu s tem, da Abesinija, ki jo je osvojila Italija sama in celo ob nasprotovanju Francije, ne more veljati za francosko kompenzacijo Italiji v smislu tajnega Lavalovega pisma, priključenega k rimskemu sporazumu z dne 7. januarja 1935, ki daje Italiji svobodno roko v Abesiniji. Dokler ne bodo italijanske zahteve izpolnjene vsaj v minimalnem obsegu, se Italija ne bo udeležila nobene akcije in ne bo sodelovala v nobenem sistemu za obrambo svetovnega miru, dasi je bilo tudi v Mussolinijevih nedeljskih izjavah izrecno poudarjeno, da si Italija želi miru. Dokler Francija italijanskih zahtev ne bo upoštevala, se bo Italija še naprej oboroževala.

Litva — nevtralna

Kovno, 29. marca. AA. Predsednik litovske vlade general Cernius je dopisniku Reuterja izjavil: Zunanja politika nove vlade bo nevtralna in bo gojila prijateljske odnose s sosednimi državami, vendar pa bo litovski narod znal s pomočjo svojih prijateljev braniti svojo neodvisnost. Vlada bo nadaljevala politiko tesnega sodelovanja z balkanskimi državami.

Diplomatski posveti

Varšava, 29. marca. AA. Zunanji minister Beck je sprejel včeraj nemškega veleposlanika Moltkeja, zatem pa ameriškega veleposlanika.

Bukarešta, 29. marca. AA. Rumunski zunanji minister Gafencu je sprejel poljskega veleposlanika Raczinskega in se z njim dalje razgovarjal.

Beleške

Naloge Čehov

Predsednik nove etnotne narodne organizacije Čehov Adolf Hrubý je imel v zvezi z uvedbo totalitarnega režima govor v radiu, naslovljen na sedem in pol milijona Čehov, ki »si morajo prizadevati, da ohranijo svojim otrokom narodno dediščino«. Med drugim je dejal: »Narod, ki izgubi spoštovanje in zaupanje do samega sebe, narod, ki bi hotel s poniževanjem samega sebe zakriti bodisi lastne napake, bodisi napake teh, ki so ga napačno vodili, tak narod si ne more pridobiti spoštovanja in zaupanja drugih. Vrednost posameznikovega življenja ni v tem, kar kdo pridobi zase, marveč v tem, kar stori v korist celote in s čimer postane udeležen v življenju naroda, ki ne umira.« V nadaljnjem delu svojega govora je dejal Hrubý: »Začenjamo novo tisočletje svojega življenja v okviru velikega nemškega rajha. V to drugo tisočletje moramo stopiti z vero, ki tudi gore prestavlja. Tako vero pa mora imeti samo narod, ki je vrzel od sebe vse, kar ga je obremenjevalo in slabo, zlasti se tuje ideologije in ne-aristiške nauke, ki so delovno ljudstvo odtujili narodu, h kateremu se zdaj zopet vrača... Sicer nimamo več samostojne države, smo pa v veliki in močni državi, kjer se lahko dalje razvijamo. Zavedamo se, da je narod bitje, država pa mehanizem, ki ni namen samemu sebi, marveč le sredstvo za kulturno delo naroda, v katerega trdno verujem...«

Preložena razprava proti Dragoljubu Jovanoviću

V tokre bi imela biti kakor poroča »Obzorje«, pred državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu razprava proti voditelju levčarskih zemljoradnikov dr. Dragoljubu Jovanoviću, ki je bil aretiran že jeseni in se nahaja v preiskovalnem zaporu. Obtožen je po zakonu o zaščiti države zaradi sedmih protizakonitih dejanj. Razprava je bila v zadnjem hipu odročena na dan 17. aprila. Zagovornik dr. Jovanovića je zagreški odvetnik dr. Tomo Jančević, ki je v ponedeljek že prispel v Beograd.

Pomen Lebrunovega obiska v Londonu

Londonski dopisnik švicarskega lista »Neue Zürcher Zeitung« takole opisuje pomen govorov in razgovorov v Londonu ob priliki obiska francoskega predsednika Lebruna: »V vseh govorih, ki so bili pretekli dni izmenjani v Londonu, je dajalo ton vsem izjavam najgloblje prijateljstvo, ki danes spaja obe državi. Več ko enkrat je bilo tudi ugotovljeno, da so dogodki, ki so nad Evropo nakopili črne oblake, to prijateljstvo še bolj poglobili in utrdili. Kako zelo res je to, ni bilo nazvidno le iz govorov, temveč še bolj iz ljudskih manifestacij. Tisoči in tisoči ljudi so po cele ure čakali, da bi mogli vsaj bežno videti državnega poglavarja Francije in dati izraza svojim čustvom prijateljstva. Kamorkoli se je Lebrun podal, ga je spremljalo navdušenje angloskega naroda, ne da bi bil to navdušenje kdorkoli dirigiral. Manifestacije so bile izraz resničnih simpatij.«

Vatikansko glasilo o italijanski politiki

»Osservatore Romano« objavlja članek o položaju po Mussolinijevih izjavah in piše med drugim:

»Prestolni govor in nedeljski govor Mussolinija postavljata osnovne smernice italijanske zunanje politike. Ta politika je obeležena po prijateljskih namerah napram vsem državam, s katerimi vzdržuje Italija normalne odnose. Edino področje, na katerem bo potrebno urediti še resna kolonialna vprašanja, je področje italijansko-francoskih odnosov.«

List nato pojasnjuje stališči Rima in Pariza ter zaključuje: »Iz pregleda objektivnih stališč v tem sporu in glavnih vzrokov, ki so zanje odločilni, izhaja, da možnosti pogajanj niso izključene in da dopuščajo te možnosti mirno čakanje.«

Letošnje ljudsko štetje v Nemčiji

Nemško notranje ministrstvo je objavilo razglas o splošnem popisu prebivalstva v Nemčiji. Ljudsko štetje bo 17. maja in ga bo opravilo 750.000 popisovalcev. Za popis bo natisnjene posebne vprašalne pole v katerih bodo morali popisniki navesti svoje ime, starost, poklic in narodnost. Za žide, mešanice in nemške državljane Nemčije kakor tudi za tuje državljane bodo posebne posebne pole.

Lepi sestanki JNS v škofjeloškem srezu

Iz Škofje Loke nam pišejo: Da bi čim bolj proučili prilike, ki zadevajo napredni živelj našega sreza, je odbor sreske organizacije JNS sklenil prirediti več medkrajevnih sej. Prva je bila v nedeljo 19. marca popoldne pri Šibaru v Selcih. Sejo je vodil bivši župan in predsednik tamošnje krajevine organizacije g. Franc Benedik. Polnoštevilno so se odzvali vabilu delegati vseh občin Selške doline. Razpravljali so predvsem o krajevnih razmerah ter sprejeli primerne sklepe. Pred zaključkom je podal politično poročilo bivši poslanec g. Milan Mravlje, ki je žel od vseh najprisrčnejšo zahvalo.

Zvečer iste nedelje je bila enaka seja za škofjeloško in obe okoliški občini v restavraciji gosp. Hafnerja na kolodvoru. Sejo je otvoril in vodil predsednik g. notar Stevo Sink. Po programskem delu seje je prav tako s'edilo situacijsko politično poročilo, ki ga je najprej podal tajnik banovinskega odbora OJNS gosp. Andrej Uršič; za njim pa podpredsednik banovinskega odbora JNS g. Milan Mravlje. Oba poročevalca sta s svojimi izjavami zadovoljila vse zbrane in bila deležna toplega odobravanja.

Naslednja medkrajevna seja za občine Pojanske doline se je vršila preteklo nedeljo pri Sorliju v Gorenji vasi. Vodil jo je tudi tukajšnji notar g. Stevo Sink. Ob živem zanimanju delegatov so se sprejeli potrebni sklepi, ki naj vsestransko poglobijo delo stranke. O političnem položaju je poročal zopet g. Mravlje, od vseh delegatov živahno pozdravljen. Vseh treh sej so se v razveseljenem številu udeležili tudi zastopniki mladinskih organizacij JNS.

BABYMIRA krema

SE USPEŠNO UPORABLJA ZOPER SPUSCAJE, RANE, PRASKE, OPEKLINE, HRASTE, LISAJE IN VSE NEČISTOSTI KOŽE PRI OTROCIH IN ODRAŠLIH. NAGLO SUŠI OD ZNOJA ALI MOKRENJA OPALJENO IN ODRGNJENO KOŽO. DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH IN DROGERIJAH PO CENT DIN 10.— ZA ŠKATLICO.

Beograjski odmev Mussolinijevega govora

Beograjska »Politika« komentira govor predsednika Mussolinija in pravi o njem, da je prvi znak zboljšanja mednarodne politične atmosfere. Med drugim izjava:

»Govor voditelja italijanskega naroda je izzval največje zanimanje v svetovni javnosti, saj odpira pot izgledom na lepšo bodočnost. V govoru se nakazujejo številne možnosti za sporazumno rešitev spornih vprašanj, o kateri je še do včeraj prevladovalo prepričanje, da jih je mogoče rešiti samo z orožjem. Jugoslavija je že od nekdaj pobornica miru. Vedno je znala zato primerno ceniti vse napore za vzdrževanje miru. Med našo kraljevino in Italijo vlada prijateljski sporazum, ki temelji na geografskih, kulturnih in gospodarskih osnovah. Učinkovitost italijansko-jugoslovenske pogodbe se je ponovno izkazala v

teku zadnjih dveh let. Pokazalo pa se je tudi, da je ta pogodba veran izraz težnjaj in potrebe obeh jadranskih držav. Zaradi tega je razumljivo zadovoljstvo, s katerim je sprejela Jugoslavija Mussolinijev govor in njegovo uslugo evropskemu miru. Del govora predsednika Mussolinija o Jadransko-jugoslovenskega sporazuma. To lahko prinese velike koristi tako Italiji, kakor Jugoslaviji. Obe državi se medsebojno spopinjata ne samo na gospodarskem, temveč tudi na drugih področjih. Njuno sodelovanje se bo v bodoče razvijalo gotovo v obojestransko korist ter bo okrepilo položaj obeh držav v svetu in zlasti v tem delu Evrope. To je važno ne samo za Jugoslavijo in Italijo temveč tudi za interese njenih daljnih in bližnjih sosedov.«

O življenjskem prostoru Nemčije

Nemški bulletin »Dienst aus Deutschland« objavlja pod naslovom »Nemško gospodarstvo na trdnih osnovah« razmotrivanja o gospodarskih posledicah poslednjih sprememb v srednji Evropi. V njih poudarja med drugim:

»Politični dogodki preteklih dni so temeljito spremenili osnove nemškega gospodarstva. Ne smemo namreč pozabiti, da je bila nemška gospodarska odvisnost od inozemstva Damoklejev meč nad usodo Nemčije. Sedaj lahko rečemo, da se je strahlo gospodarskega bojkota po poslednjih dogodkih izgubilo. Težkoče se sicer utegejo še vedno pojaviti, toda roben izmed njih ne more več imeti za posledico kapitulacije. Življenjski prostor pa je še vedno nezadosten, da bi se mogla Nemčija izživljati samo na znotraj. V tem je tudi globlji pomen gospodarskega sporazuma z Rumunijo.«

»Površina Nemčije znaša sedaj 640.000

Slovaki so pripravljeni odstopiti Madžarom še nekaj obmejnega ozemlja

BRATISLAVA, 29. marca. AA. Objavljeno je bilo naslednje uradno poročilo:

Slovaško-madžarska komisija, ki je imela nalogo likvidirati vprašanje, nastala v zvezi z vpadom madžarske vojske na Slovaško, je imela včeraj v Budimpešti svojo drugo sejo. Madžarska delegacija je na tej seji obrazložila svoja stališča. Slovaška delegacija se je smoti vrnila v Bratislavo, kjer je obrazložila vladni potek pogajanj. Vlada bo danes sprejela v tem pogledu potrebne sklepe. Smatrajo, da se bodo pogajanja lahko jutri 30. t. m. nadaljevala.

Šef slovaške propagande Sano Mach je izjavil dopisniku Havasa, da se ne more dovoliti Madžarski vpada na Slovaško. Vprašanje ureditve slovaško-madžarske meje se ne more rešiti na ta način. Slovaška bi mogla na vzhodu dati Madžarski strateško mejo, toda samo pod pogojem, da slovaški okraji s tem ne bi bili oškodovani. Na tem stališču stoji slovaška vlada, da ter je to tudi sporočila madžarski delegaciji.

Zdaj se, da so Madžari zah'evali precejšnje ozemlje v vzhodni Slovaški, tako da bi pripadla Madžarom železniška proga pri Novem mestu.

Bratislava, 29. marca. AA. (DNB) Iz slovaškega vira se je zvedelo, da je slova-

ška vlada pripravljena pristati na madžarske predloge o določitvi slovaško-madžarske meje. Pogajanja glede nekaterih tehničnih vprašanj, ki so v zvezi z določitvijo meje, so že v teku.

Budimpešta, 29. marca. AA. (MTI) Po uradnem poročilu, izdanem 28. marca, je prišlo do novih incidentov na slovaško-madžarski meji. Madžarske čete so odgovorile z ognjem ter odbile napad Slovačkov. Na Madžarski strani ni bilo žrtev.

Slovaška narodna banka

Bratislava, 29. marca. AA. (Havas): Včeraj je slovaški finančni minister Pružineky sprejel več nemških strokovnjakov, s katerimi je razpravljal o ustanovitvi slovaške narodne banke.

Pisemski porto med Nemčijo in Češko

Berlin, 29. marca. AA. (DNB): Od 1. aprila dalje veljajo v poštni službi nemške tarife tudi za Češko in Moravsko in sicer za enkrat za navadna pisma in dopisnice.

General Prchala v Franciji

PRAGA, 29. marca. AA. Bivši minister v vladi Podkarpatske Ukrajine češki general Prchala je prispel snoči preko Poljske v Francijo.

Seja gospodarskega odbora ministrov

Beograd, 29. marca. AA. Danes dopoldne od 10. do 12. je bila v kabinetu finančnega ministra pod predsedstvom ministra Vojna Djuričica seja gospodarskega finančnega odbora ministrov. Reševali so tekoče zadeve. Seje so se udeležili vsi člani odbora, ki so v Beogradu.

Lojalnostna izjava vojvodinskih Nemcev

Beograd, 29. marca. AA. Predsednik vlade Dragiša Cvetković je prejel iz Novega Sada telebrzojavko: »Na današnji »Dan prosvete«, ki ga prireja nemška prosvetna zveza, zbrani Nemci zagotavljajo vaši ekscelenci svojo brezpogojno ljubezen, vdanost in zvestobo svoji domovini Jugoslaviji in prosijo, da vaša ekscelenca blagovolji podpirati njihova prosvetna prizadevanja, ki služijo splošnemu dobrobitu. Predsednik Keksa.«

Alpinski tečaj na Šar planini

Beograd, 29. marca. AA. Z odlokom ministra za telesno vzgojo bo ob sodelovanju Zveze planincev v začetku aprila potujoči alpsko-smučarski tečaj preko Šarplanine. Naloga tečaja bo, da ugotovi, koliko možnosti sportnih in turističnih je v teh gorah. Te odprave se bodo udeležili naši najbolj znani zimsko-sportni strokovnjaki.

Smrtna kosa

V Štepanji vasi pri Ljubljani je umrl ugledni posestnik g. Lojze Čerin, zaveden in napreden mož. Pogreb bo danes ob 16. v Štepanji vasi. Bodi mu blag spomin!

Vremenska napoved

Zemunska: Toplo, počasi se bo zjasnilo, ponekod kraji naliivi. Dunajska: Precej oblačno, brez večjih padavin, nekoliko vetrovno, temperatura se ne bo mnogo izpremenila, le poneči bo nekoliko mrzlo.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Naši kraji in ljudje

Lep zgled ženske plemenitosti
Gospa Olga Balonova praznuje danes 70 letnico

Medi in hči: gospa Balonova in gospa Lipoldova.

Le malo jih je, ki ne poznajo njenega imena, ki še niso občutili toplote njenega srca, plemenitosti njene duše. Dobrotljive so njene roke, bister in pretehtan njen pogled v življenje. Ogromno je dajala, skozi vse življenje ponosno izpričuje svoje neustrašno nacionalno čustvovanje. Gospa Olga Balonova je med najostreje začrtanih liki v slikoviti galeriji naših narodnih žena.

Vse njeno delo, vsa njena usmerjenost ima na sebi značilen pečat prilik in svojosti rodne kraja Mozirja, kjer je danes pred 70 leti ušla svetlobo življenja. Tukaj se je tedaj razvila ženska središče nacionalnih pobud v gornjem delu Savinjske doline. Tu pod Mozirskimi planinami je zavel tedaj svež, topel dih organizirane narodne skupnosti, svetle narodne zavestnosti. V tem vzdušju je žila Olga Balonova, ki je videla vzvišen zgled nesebičnega vsestranskega dela za narodno skupnost na podobi svojega očeta ustanovitelja mozirskega Sokola, čitalnice in drugih narodnih društev, ognjevitnega predstavnika uglednega rodu Lipoldov, ki so iz generacije v generaciji kot politiki, vzorni napredni gospodarji, narodni pesniki in pevci vodili zavedni savinjski rod in ga dramili k veri v veliki dan odrešenja in osvobodjenja.

Zivljenjska pot je gospo Olga Balonovo vodila v Ptuj, kjer se je pred oltarjem zvezala s pok. vinarskim strokovnjakom, poznejšim vinarskim komisarjem in Gradcu g. Ivanom Balonom, ki si je stekel neveljavih zaslug za napredek našega, tedaj še silno zanemarjenega vinarstva in vinogradništva. Zvesto je stala svojemu soprogu ob strani in se ob njem spopolnjevala v tistem znanju, ki je osnova pametnemu, dobremu go spodarstvu. Tako se je na njo že v mladosti krepko oblikovala poteza zdravega smisla za uspešno gospodarstvo in gospodinjstvo, ki mora uspevati, tudi če ga presadiš na razvaline.

Nadaljnja postaja njene življenjske poti je bilo Bičelsko, kamor se je umaknila po prerani smrti blagega pokojnega soproga, ki je umrl leta 1897, v najlepši moški dobi, star 35 let. Tukaj je v zadnjem premovala

notranjo bolečino ob soprogu smrti — v neprekinjenem delu in prizadevanju za preureditev, napredek domačega gospodarstva. Izkazala je vse svoje značilne gospodarske in gospodinske sposobnosti, ki postavljajo za slavno slavljenko v krog naših najposobnejših, najvidnejših žena. Sporedno pa je posvečala svojo delavnost nacionalnemu delu na Bičelskem in v okolici, kjer je plemenito gospo Balonovo vse vzljubilo in spoštovalo.

Po prevratu se je preselila v Maribor, kjer preživlja jesen svojega življenja v vzornem sožitju s svojo hčerko gospo Ivaniko Lipoldovo in svojim zetom g. dr. Franjem Lipoldom. V Mariboru so se odprle njeni iniciativnosti in pobudi človekoljubnosti nove možnosti. Počitniški dom kraljice Marije na Pohorju, ta ponosni dokument plemenitosti obmejnih žena, je postal novo točišče njene neutrudne delavnosti. Kot ugledna članica vodstva Društva za zdravstveno zaščito dece in mladine, ki skrbi za uspevanje in vsakoletno spopolnjevanje Počitniškega doma kraljice Marije na Pohorju, je prva leta skupno s pok. šol. upraviteljem Lukmanom uredila gospodarstvo Počitniškega doma in ga postavila na trajno solidno, čvrsto temelje. Njen zdrav gospodarski in gospodinski čut, ki ustvarja ob slednje podrobnosti k širokopoteznim zasnovam, je zavel vse gospodarstvo ob sadnosnikih in njiv do največjih ekonomskih potreb za časa vsakoletnega letovanja stotin razvedrila in okrepitev potrebnih mariborskih dečkov in deklic. Tako si je slavljenka, ki zmerom s svojimi dragocenimi nasveti sodeluje v vodstvu, pridobila trazen spomenik, ki bo znanem pričal o iskreni človekoljubnosti v žrtvah in delu velike žene.

V telesni čvrstosti, izredni bistrini duha je gospa Olga Balonova učakala danes svoj sedmi »križi« v krogu ljubljenih svojcev. Da bi bilo plemeniti slavljenki naklonjene čim več sreče in zadovoljstva tja do skrajnih meja človeškega življenja! To so ob njenem lepem jubileju tudi naša iskrena voščila.

Dela in uspehov polno življenje

Ob osemdesetletnici Vinka Zurmana

Danes praznuje na posestvu Knežcu pri Rogaski Slatini 80-letnico rojstva najmarkantnejša glava svetokriške župnije g. Vinka Zurmana. Vinka, ki ga je želela mati videti kot novomašnika, je odvedel oče 1872 v Ptuj, kjer je dovršil do 1876 nižjo gimnazijo. Ko se je po primeru sosedu Pušniku vnel za častniško kariero ter odšel 1876 protovoljno k topničarjem, mu oče ni delal težav. A ko naš jubilar ni bil

nostil ni mogel ostati samo skromen občinski tajnik: v občinskem odboru svoje občine je bil 1892 do 1934, torej 42 let in sicer 1918 do 1924 tudi kot župan. V rogaškem okrajnem zastopu je deloval 30 let. Za načelnika krajevnega šolskega sveta so ga dvakrat izvolili. Pri državnozbornih volitvah 1907, ko ga je določila narodna stranka za svojega kandidata v okraju Šmarje-Rogatec-Kozje, je dobil lepo števil glasov. Po prevratu je bil član krajevnega narodnega sveta in njegov vojaški poveljnik. Nekaj časa je deloval tudi v zdraviliški komisiji.

Njegova občina — namreč občina Slatina — v katero so okoli 1880 na željo ravnatelja Soka združili občine Tržišče, Sv. Križ, Ločni dol, Irje, Cerovec, Ratansko vas in Negenje, se je začela narodno prebujati šele po letu 1880. Pri vseh pokretnih za prebujbo in korist občine in župnije je poleg župnika Fröhliha, nekaterih kaplanov in nadučitelja Skrablja vidno sodeloval naš jubilar. A takih akcij je bilo v tem burnem času mnogo: 1885 ustanovitev bralnega društva; 1887 iskanje podpore za rodbinske pogorele; 1892 borba, ali naj vladajo občini še nadalje odpadniki in tuji, ali zavedni domačini; do 1902 problem delitve Sokove občine Slatine na zdraviliško in okoliško, ki ga je aktualizirala prva zmaga organiziranih domačinov; 1896 vprašanje, ali bodi uradni jezik občine tisti, ki ga govorijo le maloštevilni občani ali tisti, ki je razumljiv vsem; šulferajnska šola 1898 do 1907; ustanovitev druge posojilnice 1909; volitve častnih občanov; deputacije k visokim funkcionarjem kakor k namestniku ali škofu, itd.

Pri občinskih debatah o novih častnih občanah je Vinko mnogo koristil njegov redki talent slovenskega predmetnega, prepravečnega, gladkega in prijetnega govornika, ki se je tudi ob gostoljubnih kajkavskih mizah uspešno kosal z dolgimi, a nikdar praznimi govori hrvatskih stolovravnateljev. Vedno bo slovenskemu kmetu v ponos, kako je utemeljil njegov predstavnik dne 16. aprila 1905 predlog za častno občanstvo nadučitelja Skrablja in dne 6. maja 1923 poštnega ravnatelja dr. Debeljaka.

A kaj naj rečemo o funkcijah, ki pričajo le o priljubljenosti ali dobrem srcu: 60-krat je bil starešina na gostijah; okoli 150-krat sta z Emo botrovala; težavno bi bilo prešteti ljudi, ki so hodili na Knežec po pravne nasvete. Vinko prekaša marsikatero izobraženca po vedno novi vedoželjnosti, razgledanosti, sposobnosti za prilaganje in doganjivosti. Vkljub temu je pa hotel ostati pravi kmet, ki je sam oral, sejal, kosil in kopal.

Mnogo odličnih gostov je že prestopilo prag njegove gostoljubne hiše. Naklonje-

nost knežke dvojice do nekaterih svetokriških študentov je bila nekaj tako izrednega, da jo more prav umeti le tisti, ki vpoštevajo poleg darežljivosti, ki jima je bila prirojena, in poleg uvidevnosti, da je treba slovenskemu posvetnemu inteligenčnemu naraščanju iz nacionalnih razlogov gladiti pot, še dejstvo, da nista imela lastnih otrok.

Svoje delavnosti kneški gospodar še tudi danes ne more povsem krotiti, dasi je že pred leti odložil glavne gospodarske skrbi ter se umaknil tudi s poprišča javnega udejstvovanja. Se vedno pa tudi nestrpno pričakuje pošte, ki mu prinaša posredno ali neposredno naročene slovenske liste, kajti politične dogodke tudi »v pokoju« budno spremlja.

Spomin našega jubilara hrani nenavadno dolgo vrsto podrobnosti iz krajevine zgodovine, od približno 1864. leta naprej, ko mu je bilo 5 let. Podrobnosti, ki bi jih bilo škoda pozabiti, ker so pomembne za osvetljavo preteklosti in za razumevanje sedanjosti! K sreči jih je zabeležil, kakor tudi mnogo tega, kar so mu pripovedovali oče Janez, »zmrli stric« Janez Ogrizek Colski (1818 do 1892) in drugi, ter izročil rokopis »svojemu študentskemu sinu«.

Občina Slatina je izvolila našega jubilara dne 1. maja 1934 v spomin na 50letnico njegovega javnega delovanja za svojega častnega člana. A vsakdo, ki pozna krajevno zgodovino te dobe, se je že čudil, da se niso g. Vinku Zurmanu malo oddolžili tudi drugi činitelji, ki imajo dolžnost, da v interesu javnosti nepristransko presojajo, komu pritiče javno priznanje. V imenu vseh mnogoštevilnih njegovih znancev, mu prisrčno želimo, da se veder in čil še marsikatero pomlad veseli na svojem Knežcu cvetja in razgleda rasti in brstenja.

Dr. Alojz Homan

Radovljica, 29. marca

Na svojem posestvu v Radovljici je umrl danes v starosti 74 let ljubljanski odvetnik g. dr. Alojz Homan. Na videz krepkega gospoda je že dolgo trla huda bolezen. Pri jubilejnem zborovanju društva »Pravnik« 18. t. m. je bil dr. Alojz Homan s petimi drugimi uglednimi pravniki vred deležen zaslužene počastitve, ko je bil v znak priznanja za požrtvovalno in nesebično delo izvoljen za častnega člana.

Ko je dolgo vrsto let deloval kot odvetnik na Dunaju, je bil dr. Homan v krepko oporo vsemu slovanskemu živju na Dunaju. Kljub temu, da je pretežni del svoje odvetniške kariere preživel na tujem, je ostal dr. Homan nepretrgoma skozi vso dolgo dobo 50 let član društva »Pravnik«. Ko se je nastanil v Radovljici, se je takoj z izredno vneto posvetil pospeševanju tujskega prometa. K večjemu počitku ga bodo položili v petek 31. t. m. ob 17. v Radovljici.

Odlični pravnik in zgledni narodnjak dr. Alojz Homan bo ohranjen v častnem spominu.

Nemška motorna vozila za Jugoslavijo

Nemška avtomobilska industrija se bo tudi letos in še v večji meri udeležila mednarodne avtomobilске razstave v Beogradu. Ta udeležba bo tudi dokaz od leta do leta tesnejših trgovskih zvez med obema državama. Vrednost v Nemčiji nabavljenih motornih vozil je znašala leta 1936 okrog 36 milijonov dinarjev, lanske nabave motornih vozil v Nemčiji pa predstavljajo že vrednost 110 milijonov dinarjev. Na mednarodni avtomobilski razstavi v Beogradu od 1. do 8. aprila bo Nemčija zastopana z naslednjimi svojimi tovarnami: za osebnostne avtomobile: Mercedes-Benz, BMW, Opel, Adler, Auto-Union, Horch, Auto-Union-Wanderer, Auto-Union-DKW, Hanomag, Steyr, Borgward, Maybach, Stoeber, Ford, za tovorne avtomobile: Mercedes-Benz, Büssing, Opel, Borgward, Tempo, MAN, Henschel, Vomag, Magirus, Krupp, Faun, Framo, Oesterr. Saurer-Werke, Ford; za motorna kolesa: NSU, Zündapp, Dürkopp.

Nemška avtomobilska industrija si prizadeva dvigniti motorizacijo Jugoslavije s svojimi najboljšimi izdelki ter tako sodelovati pri gospodarskem napredku države. Nemška prometna politika je našla že mnogo posnemalec in so zaradi tega seveda tudi izdelki nemške avtomobilске industrije prišli po širnem svetu v veliki meri do veljave. Avtomobilska industrija spada med one industrije, ki morajo svojem uveljavljanju posvečati izredno pozornost. Ceste in kupna moč drugih držav se ne ravna po njej, pač pa se mora ona prilagoditi razmeram v tujem svetu, kjer se želi uveljaviti. Nemška avtomobilska industrija ima v tem pogledu velike uspehe, ker so njeni izdelki poceni in v gospodarskem pogledu zelo uporabljivi.

Zanimanje Jugoslavije za nemške avtomobile narašča od leta do leta in nemška avtomobilska industrija se od leta do leta bolj trudi, da bi vsem željam ugodila ter po svojih zastopstvih odjemalcem postregla s strokovnimi nasveti kakor tudi s popravili in vsakovrstnimi potrebščinami. V nemških avtomobilskih tovarnah imajo odjemalci na izbiro mnogo modelov, ki pridejo vsi v promet šele po temeljitih preizkušnjah.

INSERIRAJTE V »JUTRO«

Skrbna nega —
popolna
lepota!

**ELIDA
KREMA
IDEAL**

★ zaradi dodatka hamamelisa polepša polt

Razbojniška družba Kodra in Pintariča pred sodniki

Maribor, 29. marca.

Ob 9. se je pričela pred mariborskim velikim kazenskim senatom razprava proti Pintariču in Kodrovim rokovnjaški družbi ter proti nekaterim drugim obožencem. Izčrpana obtožnica obsega 36 tipkanih strani. Za razpravo je bilo v Mariboru in zlasti na Dravskem polju ogromno zanimanje, tako da je bila razpravna dvorana št. 53 popolnoma zasedena. Na stotine ljudi, ki so želeli prisostvovati, je moralo oditi. Več policijskih stražnikov je moralo sprčo navala ljudi vzdrževati red.

Razpravi predseduje s. o. s. dr. Turato. Prisodniki so s. o. s. dr. Lešnik, dr. Čemer, Lešnik in dr. Germovšek. Obtožbo zastopa državni tožilec dr. Dev, ki je skupno obtožil 18 obožencev in osumljencev.

O zločinskih početih Melhiorja Pintariča, Jožeta Kodra in njunih pajdašev smo poročali. Zanimiv pogled v snovanja in zločinska dejanja te družine pa je nudil potek današnje razprave, s katere povzemo nekaj najznačilnejših in najzanimivejših momentov.

Predsednik: Majerčič, kako ste prišli v stike s Pintaričem?

Majerčič: S Pintaričem sem se seznanil v Betnavskem gozdu, kjer sem se potepal, ker nisem imel dela. Z njim in Juhartom pa z nekimi Žužkom smo šli najprej v Dravsko dolino, da bi z beračenjem dobili sredstev za preživljanje. Imel sem namen, da bi kje dobil kakšno službo, saj sem mlad in lahko delam. (Ob teh besedah se je Pintarič glasno smejal.)

Predsednik: Kako pa je bilo pri »Amerikancu« Hergulu, kjer ste ukradli vrednostne papirje in predmete v vrednosti skoraj četr milijona din?

Majerčič: Tam jaz nisem bil zraven in sem le stal na straži.

Predsednik: Orožnikom ste vse lepo priznali, zdaj pa hočete vse tajiti.

Majerčič: Povem po pravici, da nisem nič kradel in mi je Pintarič izročil nekaj denarja, ki ga je našel pri tistem Amerikancu.

Značilno za Majerčiča je, da je ostale očitane tatvine in vlome priznal, pa pravi, da je bil zapeljan po Pintariču.

Sledilo je zaslišanje 18 letnega delavca Ludvika Kelca iz Rogoznice, ki je skušal vse svoje zločine olepšati. Dejal je, da se je s Pintaričem in Majerčičem seznanil v Mariboru, in sicer v Betnavskem gozdu. Predsednik: Zakaj ste se potikali brez dela.

Kelc: Delal sem sicer pri nekem posestniku, nisem pa ničesar zaslužil.

Predsednik: Dobili ste vendar hrano in ste lahko živeli.

Kelc: Od same hrane človek ne more živeti.

Predsednik: Kako pa ste vendar nekaj mesecev živeli brez dela?

Kelc: Z beračenjem.

Predsednik: In s tatvinami. Kako pa je bilo pri Šterlekovih v Spodnjem Dupieku?

Kelc: S Pintaričem in Juhartom sem šel po cesti. Bili smo vsi vinjeni, pa je Pintarič opazil odprto okno in rekel, da gre pogledat, »če se kaj dobi«. Poiskal je levo in se spazil skozi okno.

Predsednik: Kaj ste pa vi delali?

Kelc: Nič, ostal sem na cesti.

Predsednik: Mislite reči: »Stal sem na straži«. Kako je pa potem bilo? Pintarič, povejte vi!

Pintarič: Ko sem vstopil v sobo, sem pričel stikati po omarah. V tem trenutku se je zbudila Šterlečkova, ki sem jo vprašal, kje ima denar. Ko mi je odgovorila, da so samo ubogi delavci in da je gospodar v Mariboru, sem jo pustil ter pobral neke prstane in uro, nato pa odšel.

Predsednik: Niste rekli »denar ali smrt« in grozili s samokresom?

Pintarič: Ne. Povem po pravici, ker nisem navajen lagati, čeprav sem zločinec.

Nato sta bila zaslišana zakonca Šterlečkova, ki sta povedala, da je Pintarič zahteval denar.

Predsednik: Slišite Kelc! Se niste ničesar naučili in vzgajališča, saj ste bili vendar precej časa tam?

Kelc: Tam se človek nič ne nauči, tam se samo pokvari.

Državni tožilec: Pintarič, zakaj ščitite Kelca in Juharta, ki sta bila zraven?

Pintarič: Moram, ker sta le stražila.

Pintarič: Šli smo samo k rasti, ne pa na padat.

Sledilo je zaslišanje 22 letnega delavca Jakoba Juharta iz Slovenske Bistrice.

Predsednik: Zakaj ste se pa vi pridružili Pintariču?

Juhart: Dne 17. marca 1938 sem prestal zadnjo kazen, pa sem bil brezposeln. Iskal sem dela, pa ga nisem mogel dobiti. Seznanil sem se s Pintaričem, s katerim sva potem kradla.

Potem je predsednik pričel z zaslišanjem 30 letnega delavca Melhiorja Pintariča.

Predsednik: Kako ste pa prišli s Kodrom skupaj?

Pintarič: Tako, kakor pravi obtožnica. Prišel sem namreč do prepričanja, da Juhart in Kelc nista prava tata, ker sta pre-

šibka in sem se zato združil s Kodrom, ker je bil močnejši.

Predsednik: Kako pa je bilo pri Selovi? Pintarič: Ko sva s Kodrom vdrli v gostilno, sva se najprej pošteno napila, nato pa skušala priti do denarja.

Predsednik: Ali sta grozila Neži Selovi, naj vama izroči denar?

Pintarič: Ne.

Predsednik: Zakaj sta pa Selovo tako težko poškodovala, saj je imela dvakrat zlomljeno roko, razen tega poškodbe po vsem telesu in dve rebri zlomljeni?

Pintarič: Jaz sem jo dvakrat udaril s pestjo, ker je vpila.

Predsednik: Za vrat je niste prijel in davili?

Pintarič: Ne. Ako bi prijel za vrat, gotovo ne bi več vpila.

Nato je bila zaslišana Neža Selova, ki je izpovedala, da sta ji oba razbojnika grozila s smrtjo, ako jima ne izroči denarja. Pintarič je skočil s svojega sedišča: To ni res!

Predsednik: Kaj sta pa odnesla?

Pintarič: Našla sva samo pištolo in nekaj municije. Druga nič.

Predsednik: Slišite, Pintarič, zakaj nista bežala, ko je Selova kričala?

Pintarič: Bila sva oba s Kodrom pijana. Kateri pijanec pa bi bežal? To pa povem, da nisem nikdar zahteval denarja, še manj pa življenja, ker to ni moja naveda.

Predsednik: Kako pa je bilo pri Adu v Kalšah na Pohorju?

Pintarič: S Kodrom sva se domenila, da bova Ačka okradla. Potrebovala sva denar, zlasti ker nisva pri Selovi ničesar dobila. Dogovorila sva se, da bova Ačka okradla brez sile. Ko sem se spazil skozi okno v Ačkovo domačijo, sem najprej stikal po omarah v predsobi, kjer sem našel na svojo nesrečo steklenico žganja. Ker sem bil užejan od hoje sem napravil nekaj krepkih požirkov, tako da sem postal vinjen. Nato sem pustil Kodra v hišo, ki se je tudi najprej okrepčal z žganjem. Oba sva izpila celo steklenico žganja. Kodra sem se opozoril, naj ne pije toliko žganja, toda bil je ves razjuben in pijačo.

Predsednik: Povejte, kdo je ustrelil Ačka?

Pintarič: Jaz ne, saj sem oddal prvi strel šele takrat, ko sva bila zunaj hiše.

Predsednik: Ali ste vi, Koder, streljali?

Koder: Se ne spominjam. Mislim, da sem streljal, toda ne v okno, ampak v steno.

Marija Ačkova, vdova po pokojnem Ačku, ki je postal žrtev obeh razbojnikov, je izpovedala, da je streljal skozi okno večji, maskirani razbojnik (Koder), ki ga je poznala že od prej, ker je bil pri njih že nekajkrat zaradi nekega povečanja slike. Na tej svoji izpovedi je Ačkova vztrajala, ko jo je predsednik vprašal, če se ne moti.

Potem je Pintarič opisal, kako sta šla s Kodrom proti Polskavi. Zaradi pijanosti sta streljala in »aufiksala«. V Polskavi sta srečala najprej nekega krojača, ki sta ga pretepla, ker je dejal, da mu je slabo.

Predsednik: Zakaj ste pa ustavili kosce?

Pintarič: V Polskavi je prišel noreti Koder, pa sva bila čisto zmedena. Koscem sem dejal »stoj«, nato pa »levo krug«. Vsi so ubogali, le eden ne; zaradi tega sem ga premikastil.

Predsednik: Čudno, da se vsega spominjate, če tudi ste bili tako vinjeni, kakor pravite.

Pintarič: Ravno zato, ker sem bil vinjen. Če sem namreč vinjen, si vse dobro zapomnim.

Predsednik: Koder, kaj ste pa vi takrat delali, ko je Pintarič vezbal s kosci?

Koder: Se ne spominjam.

Predsednik: Koder, povejte, koliko denarja ste imeli takrat, ko sta šla k Ačku?

Koder: Mislim, okoli 12.000 din, ostanek od 26.000 din, ki sem jih ukradel Greifu v Ješincih.

Predsednik: Zakaj ste pa hoteli kmeti še več denarja?

Koder: Hotel sem dobiti skupaj večjo vsoto denarja, potem pa pobegniti v inozemstvo.

Predsednik: Ali ste dali tudi Pintariču kaj denarja?

Koder: Ne, plačal sem mu samo hranid in cigarete.

Potem je prišel na vrsto Koder. Ob splošni pozornosti je Koder vse zločine priznal. Na koncu razprave pa je dejal, da je vse izvršil nekako v deliriju in da se šele sedaj zaveda, kaj vse je storil. Veliko pozornost je vzbudil tudi intermezzo, ko je Koder omenil neko osebo, ki mu je dala naslove vseh bogatih ljudi, kjer lahko dobi denar. Ime te osebe je napisal na listek in ga izročil predsedniku senata dr. Turatu, ki je izjavil, da bo takoj poskrbel, da bo ta oseba izsledena.

Razprava se je popoldne nadaljevala ob 15. in je trajala do 17. Zaslišani so bili še vsi ostali oboženci. Sledil je zagovor branilcev, nakar je predsednik senata dr. Turato razglasil, da bo sodba razglašena v petek, 31. marca ob 8. zjutraj.

oprejet v kadetnico, dasi je dvakrat in do bro napravil potrebni izpit, je hotel oče iz njega napraviti kmeta, ki ne bi bil za vsako malenkost odvisen od pisarjev: medtem ko je 1880 izročil Cončevino starejšemu sinu, je poslal Vinka za tri mesece praktičirat v posamezne oddelke rogaške sodnije, maja 1882 pa je izročil njemu in njegovi nevesti Emi Lipnikovi posestvo Knežec, ki ga je bil z vsem potrebnim opretil.

Vinkovo javno delovanje, v katerem ga je žena Ema do svoje smrti dne 6. januarja 1923 z veliko uvidevnostjo podpirala, se je začelo okoli 1834. Za razne občine je opravljal proti malenkostnim odškodninam tajniške posle. Toda moč njegovih sposob-

Gospodarstvo

Tudi v februarju smo imeli pasivno trgovinsko bilanco

Uvozni presežek je znašal v prvih dveh mesecih t. l. 122 milijonov din

Carinski oddelek finančnega ministrstva objavlja podatke o gibanju naše zunanje trgovine v mesecu februarju. Že prejšnji mesec smo ugotovili, da je vrednost našega izvoza precej popustila, in sicer v večjem obsegu, kakor je to glede na sezono običajno. V decembru je znašal naš izvoz še 528 milijonov din, v januarju pa je popustil na 319 milijonov. V februarju se je vrednost izvoza sicer nekoliko povečala, vendar je še zaostajala za lanskim letom.

V februarju smo izvozili 218.020 ton blaga (lani 301.610) v vrednosti 339,5 milijona din (lani 394,3). Po vrednosti se je naš izvoz v februarju v primeri z lanskim februarjem zmanjšal za 254,8 milijona din ali za 13,9%, v primeri s predlanskim februarjem pa za 79,5 milijona din ali za 19%.

Tudi uvoz se je nasproti januarju dvignil in je znašal v februarju 112.609 ton (lani 131.756) v vrednosti 402,1 milijona din (lani 431,0). Navzlic povečanju nasproti januarju je bil uvoz v februarju po vrednosti za 28,9 milijona din ali za 6,7% manjši nego lani.

Gibanje naše zunanje trgovine v prvih dveh mesecih letošnjega leta je bilo naslednje: (v milijonih din):

	izvoz	uvoz	saldo
januar 1939.	319,1	378,3	- 59,2
februar 1939.	339,5	402,1	- 62,6

jan.-febr. 1939.	658,6	780,4	- 121,8
jan.-febr. 1938.	751,0	801,8	- 50,8
jan.-febr. 1937.	821,4	655,1	+ 166,3

V prvih dveh mesecih letošnjega leta je znašala vrednost našega izvoza 658,6 milijona din, t. j. za 92,4 milijona din ali za 12,2% manj nego v istem razdobju lanskega leta in za 162,8 milijona din ali za 19,9% manj nego v istem razdobju pred dvema letoma.

Vrednost uvoza je letos v prvih dveh mesecih nazadovala na 780,4 milijona din, t. j. za 21,4 milijona din manj nego lani, toda za 125,3 milijona din več nego pred dvema letoma.

Naša trgovinska bilanca je bila kakor v januarju tudi v februarju pasivna, in sicer za 62,6 milijona din (lani je znašala 36,7). V prvih dveh mesecih letošnjega leta smo imeli za 121,8 milijona din pasivno bilanco; lani je v istem razdobju znašala pasivnost 50,8 milijona din, predlanskim pa smo bili aktivni za 166,3 milijona din.

Izvoz žita in kmetijskih izdelkov

Pri izvozu žita smo v februarju zabeležili v primeri z lanskim letom primanjkljaj v višini 50,6 milijona din. Izvoz pšenice se je sicer nasproti januarju nekoliko povečal, vendar je znašal le 907 vagonov (lani v februarju 9) v vrednosti 17,2 milijona din (lani 0). Tudi izvoz koruze se je skrčil na 122 vagonov (lani 6568) v vrednosti 1,3 milijona din (68,7). Končno je izvoz ostalega žita nazadovao od lanskih 0,7 na 0,2 milijona din.

Fižola smo v februarju izvozili za 3,8 milijona din (lani 3,9), suhih češpelj za 3,6 milijona din (0,7), vina za 2,0 milijona din (1,2), povečal pa se je izvoz konoplje na 18,3 milijona din (15,0). Tobaka nismo v februarju izvozili nič (lani za 2,5 milijonov), hmelja pa za 1,2 milijona din (2,9) odnosno 15 vagonov (13).

Nadalje slab izvoz živine

Tudi v februarju je bil izvoz živine zelo slab in bo menda šele marec prinesel v tem pogledu izboljšanje, ker smo v tem mesecu pričeli zopet izvažati živino v Italijo. Konj smo v februarju izvozili le 828 (1267) v vrednosti 3,0 milijona din (3,1), izvoz goveda je padel na 824 glav (3332) v vrednosti 2,4 milijona din (7,6), izvoz svinj pa je popustil na 12.878 glav (17.125) v vrednosti 21,3 milijona din (26,2). Tudi izvoz žive perutnine je nazadovao na 2,8 milijona din (4,0), izvoz svežega mesa je ostal na lanskem višini 17,4 milijona din (17,2), izvoz mesnih izdelkov je popustil na 1,7 milijona din (2,5) in izvoz svinjske masti na 6,7 milijona din (9,8). Samo pri navedenih izvoznih predmetih iz skupine »žvane in mesna« znaša primanjkljaj nasproti lanskemu letu preko 15 milijonov din.

Nadalje pa je omeniti zmanjšanje izvoza jaja na 17,5 milijona din (27,8) in izvoza perja in puha na 6,2 milijona din (7,2). Izvoz surovih kož je znašal v februarju 7,3 milijona din (4,8), izvoz kož od divjadi pa 2,0 milijona din (1,2).

Boljši izvoz lesa

Že pred dnevi smo objavili nekaj številov o izvozu lesa v februarju, iz katerih je bilo razvidno, da smo v tem sektorju naše zunanje trgovine prejšnji mesec zabeležili izboljšanje. Po sedaj objavljenih podrobnih podatkih smo v februarju izvozili 1328 vagonov drv (lani 359), v vrednosti 3,2 milijona din (0,8), nadalje 6853 vagonov gradbenega lesa (6279) v vrednosti 52,3 milijona din (54,7), 201 vagon oglja (32) v vrednosti 1,2 milijona din (0,2), 7000 železniških pražg (26.000) v vrednosti 0,5 mil. din (1,1) in 32 vagonov lesnih izdelkov (40) v vrednosti 1,4 milijona din (1,5). Precej se je povečal izvoz ekstraktov za strojenje, in sicer za 7,2 milijona din (1,3).

Povečan izvoz bakra

Del primanjkljaja pri izvozu pšenice in živine ter živinskih proizvodov smo v februarju nadoknadili z večjim izvozom bakra. Surovega bakra smo izvozili za 60,1 milijona din (lani za 28,8). Izvoz rud pa je nazadovao na 16,0 milijona din (34,6), izvoz cementa se je povečal na 3,8 milijona din (3,1), izvoz kalcijevega karbida in cijanida pa je popustil na 3,1 milijona din (3,9). Povečal pa se je izvoz amoniakove in kavstične sode na 2,6 milijona din (1,0).

Znaki nesigurnosti in nastopajočih gospodarskih motenj

Poslovanje Društva industrijev in veletrgovcev kot gospodarski barometer

Včeraj je imelo društvo industrijev in veletrgovcev svoj redni občni zbor, ki ga je otvoril in vodil društveni predsednik g. Stane Vidmar. Kot gosti so bili na običnem zboru navzočni tajnik Zbornice za TOI g. Fran Zagar, tajnik Zveze industrijev g. K. Ker, za Zvezo trgovskih združenj podpredsednik g. Verbič in tajnik g. dr. Pustičnik, za ljubljansko združenje trgovcev pa predsednik g. Meden in tajnik g. Šmuc in za Trgovsko društvo Merkur g. Agnola.

Predsednik g. Stane Vidmar je podal obširno poročilo, v katerem se je bavil z razvojem našega gospodarstva v zvezi s sedanji nesigurnimi mednarodnimi političnimi razmerami, ki v znatni meri vplivajo na naš gospodarski razvoj. V tej zvezi je predsednik poudaril, da nam morajo biti zunanji dogodki resen opomin, da pravočasno uredimo svoje notranje zadeve. Izrazil je prepričanje, da bodo sedanji težki trenutki rodili vendar sad iskrenega in trajnega sporazuma in narodne sloge, da bomo v bodoče z večjim mirom in samozavestjo spremljali nevarne dogodke v svetu.

Nemirno mednarodno politično ozračje se zadnja leta kaže pri nas v zastoju podjetnosti in trgovinskega prometa. V tej zvezi je predsednik omenil nekaj zanimivih števil iz davčne statistike Slovenije. Slovenija je leta 1938 plačala 315,4 milijona din neposrednih državnih davkov nasproti 305 milijonom v prejšnjem letu. Prispevki za socialno zavarovanje so lani znašali 99,9 milijona din. K tem številkam je treba priložiti še vse doklade, kakor tudi vse državne in samoupravne posredne davke, potem lahko šele ocenimo preobremenitev Slovenije in njenega gospodarstva s fiskalnimi davki. Neprestano se ustanovljajo centralni fond, s katerimi se nalagajo nova bremena. Samoupravne doklade pa so dosegle že fantastične višine. Kam to vodi, nam dokazuje začeto preseljevanje industrije v južne kraje. Kaj bo z našim delavstvom, če bo šel ta proces naprej. Razlike v bremenih med našo banovino in med drugimi banovinami so ogromne, poleg tega pa se pri nas skoraj 100% tudi pobere, kar se predpiše.

V konkurenčni borbi s podjetji iz drugih delov države smo včasih brez moči. Številni so primeri, da tako konkurenčno podjetje prodaja izdelke po cenah, ki ne krijejo vrednosti materiala in carine. Zato pa pogosto čujemo, da ujamemo to in ono tvrdko pri tihotapstvu blaga brez plačila carine ali pa pri tihotapstvu deviz, pri čemer se zdi, da je produciranje in prodaja blaga le krinka za druge posle. Vprašanje izenačenja obremenitve je danes vprašanje našega obstoja. Gospodarski inimo imajo razumevanje za potrebe države, če pa kritizirajo nezno obremenjevanje in krivico razdelitev bremen, branijo le ekstenzivno svojih podjetij. V teh težkih trenutkih šele jasno vidimo, kako ogromne važnosti je domača nacionalna podjetnost, zato bi morali na merodajnih mestih več storiti za nacionalizacijo naše industrije.

Tu ni morda pomanjkanje kapitala in interesa od strani naših ljudi, temveč pomanjkanje potrebne podpore od strani oblasti.

Delo gospodarstvenikov je pogosto oteženo zaradi nestalnosti poslovnih pogojev in večnih presenečenj. Vprašanja izvoza in uvoza se rešujejo brez sistema, tako da trpi vse gospodarstvo. Izvoz v neklirnske države, ki nam plačujejo z devizami, je oviran, ker zahteva Narodna banka del deviz po nižji ceni in s tem onemogoča rentabilnost izvoza. Ker pa zastaja uvoz v neklirnske države, imamo pomanjkanje deviz, kar zopet povzroča restrikcije pri uvozu surovin iz neklirnskih držav. Zato je skrajni čas, da se z izdatnimi in energičnimi ukrepi podpre izvoz v neklirnske države in se s tem zagotovi dotok deviz in svobodna oskrba s surovinami.

Gospodarske razmere so se lani odražale tudi v delu društva. Kadar nenavadno oživi delo v informacijskem oddelku, je to vedno znak nesigurnosti in nastopajočih gospodarskih motenj. Kadar pa narašča delo v insolventnem oddelku, pomeni to nastop kritične dobe. Društveno delo narašča in se izpolnjuje vsak dan. Dviga pa se tudi kvaliteta dela, zanesljivost in točnost. Delo informacijskega oddelka stalno narašča, delo insolventnega oddelka pa dobiva vse večjo vrednost za društvene člane. Društvo nudi najboljšo in najsvarnejšo zaščito članom pred izkoriščenjem od strani insolventnih dolžnikov. Velika zaposlenost tega oddelka nam kaže, da je val insolventov zopet na pohodu in da je na mestu previdnost pri kreditiranju. Izločevalni oddelki je bil tudi lani v veliko pomoč podjetjem. Lani ustanovljena Gospodarska združba članov Društva industrijev in veletrgovcev omogoča združnično nalaganje in najspešnejše vnovčevanje terjatev, ki jih imajo združniki nasproti svojim odjemalcem. Zdržba ima sedaj 46 članov. Namen te ustanove je med drugim tudi ta, da s časom organizira eskont naših trgovskih terjatev, kar bo dvignilo likvidnost podjetij.

Čprav je število društvenih članov razmeroma majhno in je znašalo lani 270, vendar vzdržuje to društvo intenzivno zaposlen urad s 15 kvalificiranimi uradniki. Obstojajo pa še velike razvojne možnosti za društvo, če se bo lotilo novih akcij in novih ustanov.

Razmah društvenega poslovanja

Društveni tajnik g. Jelenič je podal obširno poročilo o poslovanju društva. Informacijski oddelki je lani izdal 11.535 informacij, to je za 2033 več nego v prejšnjem letu. V inozemstvo je društvo poslalo nad 1000 informacij. Informacijski oddelki je izdal 24 zaupnih okrožnic, 24 okrožnic o insolventnih ter 24 seznamov o izdatnih informacijah. Te okrožnice so dobili vsi člani V arhivu ima društvo sedaj nad 180.000 informacij. Vse te informacije pa niso dostopne oblastvom. Insolventni oddelki je lani interveniral v 185 insolventnih primerih (24 izvensodnih porav-

nav, 139 sodnih poravnjav in 22 konkurzov). Opominjavalno in izterjevalno službo je lani društvo vršilo z zadovoljivimi uspehi. V preteklem poslovnem letu je pisarna izdala po nalogu članov 1800 opominov. Naraslo je tudi poslovanje davčne informativne službe.

Društveni tajnik ravnatelj g. Ljubič je podal blaginjsko poročilo, iz katerega je razvidno, da je imelo društvo lani prebitek v višini 5200 din in je po vstetju tega prebitka rezervni fond narasel na 86.400 din.

Pri volitvah so bili soglasno in z vzklikom izvoljeni v upravni odbor gg: Stane Vidmar, industrijec v Savijah (predsednik), Josip Lavrič, industrijec (podpredsednik), Josip Ljubič, ravnatelj Jugoslovenske banke (blaginjak), Jernej Jelenič, industrijec (tajnik), Anton Agnola, veletrgovec, Josip Čemažar, tiskar, Franc Heinrihar, industrijec, Franc Kham, industrijec, Zdenko Knez, industrijec, Oskar Schmitt, veletrgovec in Albin Smrkolj, veletrgovec, vsi v Ljubljani. Člani nadzorstva pa so gg: Franc Urbanc, veletrgovec, Zane Miklavc, industrijec in Anton Znidar, sič, industrijec, vsi v Ljubljani.

Gibanje zaposlenosti v Jugoslaviji

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu objavlja podatke o gibanju števila zavarovanih članov v mesecu januarju letošnjega leta. V tem mesecu je bilo pri vseh krajevnih organih in naši državi zavarovanih 645.941 delavcev in nameštencev. Od decembra je to število zaradi sezonskih vplivov nazadovalo za 42.865 (lani je znašal ta sezonski padec 50.168 članov, predlanskim pa 38.534).

V primeri z lanskim januarjem je bilo letos število zavarovancev za 24.167 ali za 3,9% večje. Od tega prirastka odpade na povečanje števila zavarovancev v tobačni industriji 4046 (44%), na povečanje zaposlenosti pri gradnji prevoznih sredstev 3944 (+27,4%), na povečanje zaposlenosti v tekstilni industriji pa 3070 (+5,2%), na povečanje zaposlenosti pri privatnih prometnih podjetjih pa 1928 (+22,0%), v živilski industriji 1694 (+4,6%) in v kemični industriji 1562 (+14,4%). Zmanjšanje zaposlenosti beležijo naslednje stroke: visoke gradnje (-10,4%), hišna služnja (-1,1%), oblačilna industrija (-1%), gostinstvo (-4%) in papirna industrija (-0,8%).

Največji odstotni prirastek nasproti lanskemu letu je izkazal okrožni urad v Skoplju (+22,5%); nazadovao nasproti lanskemu januarju pa beležijo okrožni uradi v Sarajevu (-10,4%), v Banjaluki (-8,6%), v Subotici (-3,1%), na Sušaku (-3,9%) in v Zagrebu (-0,7%).

Povprečna dnevna zavarovalna mezda je v januarju izkazana v višini 23,70 din, to je za 0,60 din več nego v lanskem januarju. Skupna dnevna zavarovalna mezda je znašala v januarju 332,7 milijona din nasproti 359,1 in 324,4 milijona din v istem mesecu prejšnjih dveh let.

Gospodarske vesti

— Pred povečanjem našega izvoza v Italijo. Poročali smo že, da je zaradi likvidacije salda naših klirnskih terjatev v Italiji nastopila možnost za povečanje našega izvoza v Italijo. Položaj glede plačilnega prometa se je v zadnjih tednih še toliko izboljšal, da smo postali nasproti Italiji v klirngu dolžniki in sedaj dougajemo že skoro 30 milijonov din. Na merodajnih mestih proučujejo sedaj možnost za povečanje našega izvoza na italijanska tržišča. Ni izključeno, da bo prišlo prihodnji mesec do sestanka jugoslovenskega gospodarskega odbora ali pa do sestanka predsednikov obeh delegacij tega odbora. Nadalje poročajo iz Beograda, da je v tej stvari odločitev v Rim italijanski trgovski ataše v Beogradu g. Benedeti.

— Ratifikacija trgovinskega sporazuma s Francijo. Iz Pariza poročajo, da bo francoska vlada ta teden predložila parlamentu zaradi ratifikacije zakonski načrt o jugoslovensko-francoskem trgovinskem sporazumu. Pričakovati je, da bo sporazum brez težko odobren in da bo lahko stopil v veljavo 1. aprila t. l.

— Vojvodinski kmetovalci zadržujejo pšenico in koruzo. Navzlic rekordni lanskim letini je na vojvodinskem žitnem trgu ponudba pšenice razmeroma majhna. Zadnje tedne kažejo producenti še večjo rezerviranost pri prodaji blaga, ker spekulirajo na račun negotove mednarodne politične situacije. Zato ne nudijo blaga na trgu. Ta spekulacija pa je brez prave osnove. Vojvodinski kmetovalci pozabljajo, da je naša tržna cena znatno nad svetovno pariteto. Če bi tudi prišlo do okrepitve cen na zunanjih tržiščih, ne bi to še povzročilo višjih cen v naši državi, ker naše cene za skoro 50% presegajo izvozno pariteto. Tudi izgledi za prodajo naših presežkov v inozemstvo niso ravno rožnati. »Prizade« ima od prejšnjih nakupov še precejšnje količine pšenice v skladiščih. Tretno pa so le izgledi za izvoz 1000 vagonov pšenice in 1000 vagonov koruze v Italijo ter za izvoz 500 vagonov pšenice in 500 vagonov koruze v Nemčijo.

— Nelojalna konkurenca avtomatov z igro na srečo. Iz trgovskih vrst smo prejeli naslednjo pritožbo: Predlanskim so se pojavili v prometu razni avtomati in srečolovi s čokolado in drugimi sladkarijami, ki so bili velika vaba zlasti za mladino. Vsak dinar, četudi je bil čist namenjen za kako drugo potrebno stvar, je romal v nenastani avtomat oziroma v srečolov. Res je, da je doblil vsak, kdor se je lotil te igre, čokolado ali pa sladkarijo, ki je bila navidez nekaj vredna, če pa je imel srečo, je lahko zadel še večjo čokolado ali pa celo bonboniero. Ker pa se je strast za tak način igre silno razvila in zlasti pri mladini, je banka upravitelj te vrste avtomatov in srečolov prepovedala. Taki avtomati z igro na srečo tudi po zakonu o nelojalni konkurenci niso dopustni. Prepoved banke uprave pa ni držala dolgo, kajti v zadnjem času se je pojavila spet cela vrsta takih avtomatov, ki obetajo tekmovalcem z igro na srečo razna darila, celo kolera. Pojavilo se je kar 13 tvrdk, ki so preplavile že skoraj vse dravsko banovino in so založile večino trgovcev s temi aparati, tako da se trgovci grozijo, ki imajo drugo blago, upravičeno jezijo, ker ga ne morejo prodati. Gotovo je, da tak način kupnje ni realen, saj je povsem nedolga kupnja, ki nudi za darilo tudi kolo, ne more za dinar dati res kvalitetno dobrega blaga. Gotovo je blago slabo ali manjvredno, sicer si ne moremo razlagati, kako naj bi oddajnik teh aparatov kršil stroške za kolo ali druga darila. Besedo

bi morala imeti tudi zdravstvena nadzorstvena oblast, kajti ne gre, da bi zaradi slabe kakovosti blaga se trpelo zdravje mladine ne glede na to, da so po § 32. zakona o nelojalni konkurenci v trgovini prepovedani vsi posli, kjer se zaradi pravičljajanja potrošnikov dajejo nagrade po sreči ali neposredni premiji.

— Cene jedilnega olja so zadnje tedne v trgovini na debelo prišle nazadovati in je vagonska cena popustila za 6000 do 7000 din. V nadrobni prodaji se držijo še stare cene. Verjetno je, da bo ta precehitve le prehodnega značaja. V poučenih krogih namreč zatrjujejo, da je bil sedanji padec cen namenoma izzvan, kot pritisk na nekatere nove tvornice, ki nočejo pristopiti k sporazumu o prodajnih cenah, odnosno, nočejo sodelovati pri ustanovitvi kartela za jedilna olja.

Borze

29. marca

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirnski čeki nespremenjeno (13,80), prav tako angleški funti (specialni tečaj 238, svobodni tečaj 258). Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 31,1150, v Beogradu pa je bilo povpraševanje po 31,25. Na zagrebškem efektinemu tržišču je vojna škoda pri nespremenjeni tendenci notirala 465 — 469 (v Beogradu 468,50 — 469). Promet pa je bil zabeležen v 6% begluških obveznicah po 90 — 90,75 (v Beogradu po 90,65 — 90,75) in v 6% dalm. agrarnih obveznicah po 90 (v Beogradu po 90).

EFFEKTI

Ljubljana, Amsterdam 2343,50 — 2381,50
Berlin 1776 12 — 1793,88, Bruselj 742,70 — 754,70, Curth 995 — 1005, London 206,80 — 210, New York 4398 — 4458, Pariz 116,70 — 119, Trst 232,65 — 235,75.
Curih, Beograd 10, Pariz 11,7850, London 20,8350, New York 445, Bruselj 74,85, Milan 23,42, Amsterdam 236,20, Berlin

178,30, Stockholm 107,40, Oslo 140,70, København 93,0250, Sofija 540, Varšava 83,50, Budimpešta 87,30, Atene 3,90, Carigrad 3,60, Bukarešta 3,37.

DEVIZE

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 465 — 469, 6% begluške 90 — 90,75, 6% dalm. agrarne 89,25 — 90,50, 7% stabiliz. 98 — 98,50, 7% invest. 100 den., 7% Blair 93 — 94, 8% Blair 99 — 100,50, delnice: Gutmann 35 — 45, Sečera Osijek 85 den., Jadranska 350 den.

Beograd, Vojna škoda 468,50 — 469, 4% agrarne 62,25 den., 4% severne agrarne 62,25 — 63, 6% begluške 90,50 — 91, 6% dalm. agrarne 89,75 — 90,25, 7% invest. 101 — 102 (102), 7% Blair 93,50 — 94 (93,50 — 93,75), 8% Blair 101 — 101,25 (101), Narodna banka 7600 bl., PAB 232 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 29. marca. Začetni tečaj: pšenica: za maj 67,75, za julij 67,75, za sept. 68,50; koruza: za julij 49,25.
+ Novosadska blagovna borza (29. t. m.). Tendence neizpr. Pšenica: baška slavonska in banatska 153 — 155, sremska 152 — 154. Rž: baška 142,50 — 145, ječmen: baška in sremski 64,65 kg 160 — 162,50 jari 68 kg 180 — 185. Oves: baški sremski in slavonski 151,50 — 160. Koruza: baška pariteta Indija in Vrsac 95 — 97, baška pariteta Indija sušena 106 — 108, baška pariteta Vrsac sušena 104 — 105. Moka: baška in banatska +0,6 in +0,6 240 250; +24 220 — 230; +5 200 — 210; +6 180 — 190; +7 150 — 160; +8 110 — 112,50. Fižol: baški in sremski beji brez vreč 282,50 — 285. Otrobi: baški sremski in banatski 99 — 107.

+ Budimpeštanska terminska borza (29. t. m.). Tendence slaba. Koruza: za maj 16,74 — 16,76, za julij 16,97 — 16,98.

„Italija želi mir, toda pravičen mir“

Virginio Gayda tolmači angleški javnosti italijansko stališče in italijanske zahteve

London, 28. marca. b. List »Sunday Dispatch« objavlja zelo zanimiv članek ravnatelja rimskega oficijalnega dnevnika »Giornale d'Italia« Virginija Gayde, ki napol uradno tolmači italijansko zunanjo politiko. Članek je zaradi umerjenosti in podrobnosti razlage italijanskih zahtev vzbudil v političnih in diplomatskih krogih veliko pozornost. Gayda piše med drugim:

Italija je nezadovoljna. Zdi se, da evropskih problemov, ki se postavljajo za Italijo, nihče prav ne pojmuje. Mnogi očitačo Italiji napadalne namene, toda resnica je drugačna. Mussolini zares hoče mir, toda pravičen mir. S tem mislimo evropski sistem, v katerem ima sleherni narod v pogledu svojih materialnih potreb in moralnih pravic primeren položaj. S tem pa se postavlja tudi kolonialni problem. Sedanja razdelitev kolonialnih posesti ne odgovarja silam ter dejanskim sposobnostim in potrebam.

Problem italijanskih zahtev napram Franciji je bil postavljen v italijansko noto z dne 17. decembra lanskega leta, s katero je bila razveljavljena pogodba iz leta 1935. Ta nota pomeni, da je treba med Francijo in Italijo vse, prav vse nanovo urediti, zlasti tudi kolonialno vprašanje. V objavljenem besedilu rimskega sporazuma iz leta 1935. kolonialne kompenzacije nasproti Italiji niso omenjene. Toda temu sporazumu je bil dodan tudi tajen dokument izredne važnosti. Gre za Lavalovo pismo izjavo, s katero se francoska vlada odpoveduje svojim interesom v Abesiniji. Ta listina se je ob izročitvi v francoski in italijanski strani tolmačila tako, da prepustijo Francozi Italijanom svobodo akcije v Abesiniji. Abesinija naj bi torej predstavljala kompenzacijo za francoski dolg po čl. 13 londonskega pakta. Italija pa je

Abesinijo osvojila brez francoskega sodelovanja, da celo proti njeni volji, tako da je vprašanje francoske kolonialne kompenzacije Italiji ostalo dejansko odprto. Zato ima Italija še vedno pravico zahtevati poravnave tega dolga. Italija se torej naslanja na pogodbeno priznanje pravice, ako sedaj zahteva od Francije kolonialne teritorialne kompenzacije. Pričakuje pa se ureditev tudi vseh drugih vseh vprašanj. Seveda se to ne more več zgoditi v smislu rimskega sporazuma iz leta 1935., ker se je med tem marsikaj pripetilo.

Vprašujejo nas, kakšne nove zahteve postavlja sedaj Italija Franciji. K temu je treba takoj pripomniti, da jih italijanska vlada ni še formulirala. Imenujemo pa lahko štiri: Tunis, Izvur, francosko Somalijo in suško družbo. Suški problem je enostaven in jase. Po svojem prevozu skozi Suški kanal je Italija na drugem mestu. Zato je upravičena zahteva soudeležbo v upravi kanalske družbe. Vprašanje Džibutija ni tako enostavno. Francoska somaljska obala, ki je puščavska, ima vrednost le zaradi Džibutija, Džibuti pa prihaja v poštev le kot vrata, vhod in izhod Abesinije. Bilo bi torej povsem naravno, ako bi Francija v tem pogledu ustvarila z Italijo interesno skupnost, ki jo narekuje dejanski položaj, kajti Francozi so gospodari Džibutija, Italijani pa Abesinije, ki tvori zaledje Džibutija. Namesto tega pa zbira Francija v Džibutiju poslednje abesinske upornike in druge agente, ki ovirajo italijansko kolonizacijsko delo. Ta problem, ki je gospodarskega in življenjskega pomena, mora biti dokončno in radikalno rešen. V odnosah med obema državama ne more nastopiti nobeno pomirjenje, dokler ne bosta sporazumno uredili vseh navedenih glavnih vprašanj.

Poljska pripravljenost za obrambo do skrajnosti

Govor generala Skwarzinskega na zborovanju voditeljev vladne stranke — Poljski narod je strnjen

Varšava, 29. marca AA. V Varšavi se je začel kongres predsednikov sekcij tabora narodnega edinstva. Ob tej priliki je imel general Skwarzinski govor, v katerem je orisal mednarodni položaj ter stališče poljske javnosti. Nihče na svetu, je dejal, ni mogel točno rapovedati poteka dogodkov, ki se odvijajo ob naših mejah, toda tako na Poljskem kakor v drugih državah so vsi, ki so uvideli pomanjkljivost političnega in gospodarskega ravnanja na svetu, vedeli, da mor' priti do kritičnih dogodkov in velikih sprememb. Zato je vrhovni vojaški poveljnik maršal Rydz-Smygly povabil vse, naj se združijo za narodno obrambo. Maršal Rydz-Smygly je že meseca novembra dejal, da ne obstoja popolnoma varen mir, v katerem bi narod lahko opustil varnostne ukrepe. Vsak Poljak se mora zaradi tega ravnati po teh besedah, ki naj veljajo kot smernice poljske politike. Zato poljske javnosti, ki pozna naš politični položaj, niso mogle iznenaditi nedavne priprave. Gotova dejstva pred katera nas je postavila nedavna sprememba evropskega zemljevida in evropskega položaja, so nas dovedla v težaven politični položaj. Polj-ke država, ki je med vzhodom in zapadom Evrope, je vodila vedno politiko ohranitve miru v tem delu Evrope. Zato stremi po ohranitvi dobrih odnosov z vsemi sosedji. Ta miroljubna smer poljske politike je dobila izraz v nenapadnih paktih z Nemčijo in Rusijo. Da bi mogli nadaljevati to politiko, moramo te pakte spoštovati. Toda Poljska ne bo noprstila pred nobenim pritiskom in ne bo dovolila, da bi jo zavlekli v kakršenkoli napad proti njenemu vzhodnemu ali zapadnemu sosedu. Kljub temu nismo pacifisti v malo dušnem smislu teh besed. Ako bi bilo treba, se

Zakaj so se razšli Čehi in Slovaki?

Anketa v Pragi in v Bratislavi — češki in slovaški intelektualci o ozadju političnih in kulturnih nasprotij

Ozadje 14. marca

Zgodovinski sklep, ki ga je sprejel parlament avtonomne Slovaške 14. marca t. l. je bil za Češko-Slovaško usodnejši pomena, kakor pa odločitev v Monakovu. Ko je praska javnost izvedela za sklep bratislavskega parlamenta, ki je pretrgal zadnje vezi, ustvarjene 1. 1918. in proglašil samostojno slovaško državo, se je mogla samo en dan vdajati veri, da bo mogoče izgraditi preostalo Češko-Moravsko v samostojno državo. V resnici se je na bratislavskem »snežnem« odločila tudi usoda ostalega dela države, ki ji je na mah zmajalo enega izmed dveh nosilnih stebrov. Ko bodo bodoči zgodovinarji razpravljali o usodi češkoslovaške republike, se bodo morali vedno znova vračati k bratislavskemu sklepu z dne 14. marca. V dvajsetih letih skupnega življenja Čehov in Slovakov je zgolj enkrat ležala vsa teža končne odločitve samo in izključno na slovaški strani. Samo enkrat je odločevala Bratislava o skupni državi Čehov in Slovakov, ne da bi imela Praga kakršen koli vpliv na nje odločitev.

Glasilo odločilnih slovaških krogov »Slovak« se je zdelo, da je bilo zadoščeno pravici. V isti številki — 15. marca — je o tem dalje napisal: »Od 6. oktobra, od dneva zgodovinskega žilinskega sporazuma, je slovaški narod pod vodstvom svojih voditeljev korakal k izgraditvi slovaške državnosti. Samostojna slovaška država — to je bilo geslo, ki je vodilo slovaške državne in politike v minulem polletju, dokler jih ni privedlo do 14. marca. In za tem geslom — tega naj nihče ne pozabi — je stal ves slovaški narod!«

Slovaški očanec

Danes smo kajpak se približili tem usodnim dogodkom, da bi jih mogli objektivno in vsestransko presoditi. Sklep, ki ga je sprejel slovaški parlament na podlagi poročila dr. Tisa in ob izključitvi javnosti, bo dobil šele kdaj pozneje svoje pravilno ozadje; brez njega je premalo jasen. Sicer, tudi »Slovak« oficiozni komentar, je nepopoln in celo napačen, če ne poznamo pravega ozadja dogodkov, ki so se z dramatičnim razpletom odvijali med 12. in 15. marcem. Da imajo ti dogodki vzročno zvezo s celotno vrsto drugih dogodkov in pojavov ter da so samo logična posledenca razvijajočega se položaja na tem prostoru Evrope, o tem ne dvomi nihče, kdor ga je nekoliko ostreje gleda in kritično razčlenja.

Značaj naše ankete

Vprašanje je, ali bi se bilo mogoče izogniti dogodkom 14. in 15. marca? To vprašanje bo še dolgo v diskusiji in končni odgovor bo lahko dal kdaj s svoje odmaknjene retrospektive samo zgodovinar časa. Prevladuje pa mnenje, da bi čvrsta strnjnost Čehov in Slovakov preprečila razpad skupne države in njegove posledice. Zakaj so se torej razšli Čehi in Slovaki v toliki meri, da so naposled pretrgali vse vezi, ki so se zdele usodno važne za narodni obstoj slehernega obeh državnih partnerjev? Koliko so pri tem sodelovali tuji vplivi, ostani ob strani; zanimivo bi bilo dognati, kaj sta zakrivila oba partnerja, da se je po dvajsetih letih sožitja razvezal državno-politični zakon.

Pisec teh vrstic je povpraševal o tem nekatere ljudi v Pragi in v Bratislavi. V metože napro se razvijajočih dogodkih, in tragičnem razpoloženju tu in v zmagovitosti opojnosti tam, dalje, ob silni zaposlenosti odgovornih politikov na eni kakor na dru-

gi strani ni bilo mogoče dobiti izjav tako zvanih oficielnih ljudi in politikov prejšnjega režima. Pisec se je bil moral omejiti na razgovore z intelektualci in z opazovalci izven tistega kroga, ki je mogel neposredno vplivati na razvoj položaja. Te izjave so v nekem smislu morda dragocenejše, kakor bi bila v teh izjemnih trenutkih mnenja ljudi, ki bi se bili morali vzajemno obtoževati ali pa odgovarjati z obrabljenimi frazami, kakor jih vljudnost in lojalnost nalagata v razgovoru s tujcem.

Anketa, ki jo je na svoji informativni novinarski poti izvajal pisec teh vrstic, se potem takem omejuje na izjave, ki ostajajo iz umljivih razlogov za javnost anonimne. V njih pa se na kratko in zgoščeno odražajo premnoge izkušnje in v strujah javnega mnenja utemeljeni nazori, tako da ne gre za navadna osebna mnenja. Umljivo je, da zapiski iz popolnih razgovorov z znanci in neznanci osvetljujejo samo nekatere strani problema in da ga ne morejo niti zdaleč izčrpati.

Kaj pravijo Čehi?

Vzrokov našega razida s Slovaki — mi je dejal odlični češki intelektualci v neki praški kavarni v nedeljo 12. marca, ko je bilo že jasno, kam se razvija položaj na Slovaškem — je seveda mnogo, toda najvažnejši utegne biti ta, da smo se premalo poznali. Zlasti v današnjih časih je nevarno, govoriti o enem narodu, pri tem pa premalo, prepovršno poznati tisti del naroda, ki naj bi ga centralistična politika zgnatila v enotno narodnost. Verjeme mi, da izhajajo od tod premnoga nesporazumjenja in da je tu psihološki vrellec vzajemnega nezaupanja, obtoževanja in kljubujoče politike, ki tolikokrat izpridi medsebojne odnose. Zase sem alej ko prej prepričan, da smo Čehi in Slovaki en narod, če vidimo znake narodnosti v temi jezikovni skupnosti, v kulturni tradiciji in v vzajemnostnem zblizevanju narodnih elit zaradi ohranitve skupnega obstoja. Navedite mi večji narod v Evropi, v čigar dialektih bi ne bilo takih razlik kakor obstoje med češčino in slovaščino? Samo pičla šestina besednega zaklada je različna, vse ostalo so lahko razumljive slovniške in pravopisne posebnosti. Razlike v mentaliteti prav tako ne morejo drugod ovirati narodne skupnosti: samo se spomnite, kakšen razloček je med severnimi in južnimi Francozi ali Italijani! S Slovaki imamo del skupnih kulturnih tradicij vse do štura in tudi po njegovi jezikovni reformi se dalje do osvobodjenja.

Ko so bili Slovaki na Ogrskem zatirani, je njihova inteligenca, izvzemši del katoliške duhovščine, vzdrževala stalne stike s Čehi. Danes nam očitajo, da smo Čehi v interesu svoje hegemonije iznašili teorijo o narodnem edinstvu s Slovaki, v resnici so s to idejo prihajali k nam že pred vojno slovaški izobraženci in vse do zadnjega časa ste imeli na Slovaškem mnogo Slovakov, ki so iz nesebičnega prepričanja zastopali to idejo vsaj v njenem bistvenem smislu, ne glede na to, kako daleč so dopuščali razne njene konsekvence. Pri nas ni nihče silil Slovakov, da naj bi bili kaj drugače kakor hočejo sami biti, toda Slovaki se sami niso mogli zediniti za enotno stališče v vprašanju svoje narodne individualnosti. Dejal bi, da je to razumljivo, kajti kdor noče čez mero povečevati danjih razlik in kdor smotrno združuje to, kar imamo skupnega, temu je problem docela drugačen, kakor onemu, ki po vsej sili in če treba tudi umetno konstruira, grmadi, povečuje razlike. Drugi narodi okrog nas so nastali iz mnogo bolj heterogenih ljudstev, a so danes trdni; mi nimamo te sreče.

Sicer pa: nihče izmed nas ni hotel zaradi tega ideala delati Slovakov sile. Tudi Čehi so sodelovali pri razvoju slovaške kulture, pisali po slovaško, poudarjali slovaške posebnosti; čemu ne? Poglavito se nam je zdelo, da ostanemo na zunaj, tam, kjer gre za našo usodo v zgodovini, enotno državno telo. Zaradi tega smo Čehi delovali za osvobodjenje Slovakov, in da se brez nas ne bi bili osvobodili, to priznavajo celo zakrknjeni separatisti.

Toda dejstvo je, da se nismo poznali in da se niti v dvajsetih letih nismo zblizali v toliki meri, da bi slovaško ljudstvo brez razlike strank in slojev razumelo, kaj so mu Čehi in kakšne vezi ga spajajo z nami. Očitajo nam hegemonijo, centralizem in podobno. Ne trdim, da so bile vse naše metode pravilne; priznavam, da smo v marsičem grešili. Toda mnogo tega, kar pripisujejo na rovaš praškega centralizma in češke hegemonije, izhaja iz težnje, da bi ojačili slovaški del države, ga gospodarsko dvignili, kulturno razvili, ga storili odpornejega. Če bi nas Slovaki bolj poznali, bi videli dobro dejanje v marsičem, kar se jim zdi sedaj dejanje. Tudi mi smo delali podobne napake; premalo smo upo-

števali svojstvenost Slovakov v nekaterih rečeh, ki se Čehom vidijo drugačne. Spomnite se na pr., da se niti katoliški stranki Čehov in Slovakov nista mogli sporazumeti za enotno politiko; tu ne gre samo za interesna nasprotja, marveč za posebne razmere med katoliškimi Slovaki, za razmere, ki so jih katoliški Čehi razvojno že premagali!

Živel smo v političnem zakonu, hoteli smo, da bi nam otroci bili vzgojeni v istem duhu; zakon se je razdrl, ker se nismo dovolj poznali in pazili na medsebojne duševne obzire. Bili smo različno vzgojeni in čas je potokeal hitreje, kakor naša prevzgoja; morda je tudi eden izmed partnerjev rajši gledal za drugim, tujim? Kje je torej krivda? V okoliščinah, v času, delno tudi v nas. Toda naša krivda ni taka, da se ne bi dala popraviti. V žilini so Slovaki dobili vse, kar so hoteli; nič jih več ne ovira, da ne bi poslej delali za utrditev svoje avtonomije. Bojim se, da pri tem pozabljajo na skupno državo in da sekajo tudi naše korenine.

To je najobširnejša izjava, ki sem jo dobil; osem do deset drugih podobnih razgovorov se je sukalo v glavnem okrog točk, ki so v tej izjavi, samo da so posamezniki močneje poudarili ta ali oni moment.

Da, nismo se razumeli, — mi je dejal neki pisatelj, — kar pa ne velja za vse Slovaške; z inteligenčnimi plastmi, ki so se usmerjale po istih progresivnih idejah kakor naše, smo se razumeli prav dobro. Z ljudmi iz Hlinkove stranke se niso mogli docela sporazumeti niti češki katoliki. Tudi v nekaterih drugih skupinah so bili ljudje, ki nas niso hoteli razumeti. Po večini so bili ti ljudje pristaši »ancien regima«, madžarske hegemonije. Postali so Slovaki, vendar pa z neko arriere — pensee, z neko rezervo, ki jih je zapeljevala k temu, da so z nejevoljo spremljali češko delo na Slovaškem in očitno širili v družbi nezaupanje do nas. Nihče ni mislil, da se bo razvoj slovaškega nacionalizma naslonil nanje in da bodo ti mladi Slovaki sprejeli nekega dne bojno geslo radikalnega slovaštva. V zadnjem času smo videli, kako vpliven je na Slovaškem tako zvani hungarizem. Morda to ni bilo več v toliki meri kakor nekoč madžarofilske stremiljenje; ne, ti ljudje so samo čutili averzijo nasproti vsemu češkemu in s. F. in slovanskemu in so načelno dajali prednost tujim vplivom pred češkimi.

OTROKOVA SREČNA BODOČNOST

Je odvisna od tega, koliko se je v njegovi najnežnejši mladosti skrbelo za njegovo zdravje. Starši morajo vedeti, da so vitamini A in D najvažnejši med številnimi tvarinami, ki so potrebne za harmoničen razvoj telesa. Te vitamine vsebuje v velikih množinah norveško zdravilno ribje olje. Varuje pred rahitido in jo tudi zdravi, obenem pa pospešuje razvoj zdravih zob in dela telo odporno v borbi proti kužnim boleznim.

ZDRAVILNO RIBJE OLJE NORVEŠKO

je znano po vsem svetu.

Eden izmed poglavitnih vzrokov našega spora s Slovaki so kulturne razlike, je dejal nadaljnji opazovalec. — Če vzamete v roke slovaške avtonomistične liste, opazite kaj kmalu besede husiti in podobno; mnogim vplivnim ljudem — in med njimi je bil v zadnjih letih tudi Andrej Hlinka — se je zdelo, da Čehi ne podpiramo samo slovaških protestantov, marveč zanašamo tudi v katoliške vrste svobodomiselnost. Z verskimi gesli in očitki so močno napadali naše pozicije na Slovaškem. Danes vidimo, da smo v tem zares grešili, kajti čemu si delati sovražnike zaradi prosvetnih idealov, ki jih to ljudstvo ne priznava?

Čehi smo premalo teatralni, — mi je rekel visok uradnik v zunanjem ministrstvu. — Ne znamo nekih reči obseliti na velik zvono, odbijamo mnoge ljudi s svojo stvarnostjo in treznostjo. Vsako leto je odhajalo iz Slovaške dokaj čeških uradnikov in na njih mesta so vstopali Slovaki, toda tega ni nihče opazil in o tem sploh nismo pisali, češki uradniki niso šli zaradi tega službi na Slovaško, ker bi Čehi hoteli spremeniti Slovaško v svojo kolonijo, marveč zato, ker Slovaki niso imeli svojih kvalificiranih ljudi in se še niso mogli sami upravljati. Na važna mesta vendar nismo mogli postaviti madžaronov; no, to se sedaj maščuje, kajti marsikateri izmed njih je začudo postal ognjevit slovaški nacionalist in pomaga izganjati nesrečne Čeha.

O tej preobrazbi madžaronov in mlačnih Slovakov so pripovedovali tudi drugi. Toda kako je z mladino, ki se je izšolala v zadnjih desetih letih in ki ni poznala madžarske navlade?

Profesor, begunec iz Slovaške, mi je pravil:

Nekoliko hungaristične mentalitete je ostalo tudi pri mladini, saj šola ni mogla spremeniti rodbinskega ozačja. V letih gospodarske krize se je pojavila brezposelnost tudi med mlado inteligenco. Ta pojav

3639-44674
Lahki moški polučevlji, izdelani iz flage usnja, s preluknjanim okrasom in na okvir šivanimi podplati.

3639-61767
Solidno izdelani moški čevlji iz najboljšega materiala, s široko peto in usnjenimi podplati. Okrašeni z dvojnim okoli in okoli prešitim okvirjem. Udobni in elegantni.

Bata

so izkoristili razni separatisti in so jeli vpiti, da mlad slovaški inteligent ne more do kruha, ker zavzemajo najboljša mesta Čehi. Statistično dokazljiva resnica pa je ta, da so se Čehi počasi umikali in da je državna administracija postajala čedalje bolj slovaška tudi po poreku uradništva. Toda mladi ljudje niso bili s tem zadovoljni; hoteli so, da bi takoj zasedli tako zvana boljša mesta, na katera so Čehi dospeli po lestevici uradniške hierarhije. Zaradi tega pojmovanja reda so nastali mnogi spori in marsikdo je šel v skrajnost samo zato, ker je kot Slovak zahteval položaj preko kvalifikacij in službenih let. Mladi Slovaki se niso mogli otesti nekega posebnega, hungaristično pobarvanega hohštaperstva. Pri zasebnih podjetjih je bil močno udeleženi češki kapital, (ker slovaškega ni bilo) in tudi ta je sprejemal v pravičnem sorazmerju Slovaške, vendar pod pogojem, da so bili polno kvalificirani in delavni. Ta, pogoj ni bil vsakomur po volji; prvenstveno merilo naj bi bilo to, da je Slovak.

so naše strankarske borbe. Praga se je preveč posluževala strank in je tako iz nasprotnikov teh strank pomagala ustvarjati nasprotnike celotnega sistema. Slovaški socialni demokrati so praške kroge nenehno preprečevali, da Hlinkova stranka ne sme v vlado, ker je reakcionarna in avtonomistična, v resnici pa bi mogel pravočasni sporazum s Hlinkovci marsikaj preprečiti. Seveda, po žilini je bilo že prepozno. Sploh Praga ni umela zadostiti nekaterim osebnim ambicijam, nasiti apetit raznih mladih, za vsako ceno kvišku stremječih ljudi, ki so potem poslušali sirenske glasove drugih.

To so nekatere češke izjave in pripombe, ki jih — prav kakor naslednje slovaške — navajam s povsem reporterskimi nameni: brez komentarja in polemike.

Kaj pa pravijo Slovaki

Ko sem se vozil iz Prage v Bratislavo, sem vzel v roke izresek iz praškega lista, v katerem je izšla 26. februarja pesem slova-

Slovaški motív

Nas Čeha so mnogi v slovaški družbi prezirali, ker nismo bili taki kakor madžarski uradniki. Res je, naš človek je bil demokrat in se ni sramoval prijateljsko ustaviti na cesti preprostejšega Človeka ali trčiti z njim v krčmi. Verjamete, da se s tem slovaškemu kmetu ni prikupil? Bolj mu je imponiral nekdanji madžarski uradnik, ki si je mislil o njem, da »Tót nem embere (Slovak ni človek) in ki je bil vedno oblečen kar moči gosposko, osoren in ukazovalen. Čehi nismo znali biti »gospodje«. Mnogi naši uradniki, profesorji i. t. d., so se ob pomanjkanju družbe v malih mestih zapili; madžarsko meščanstvo jih je preziralo, slovaški kmetje so se jim posmehovali.

Kaj bi bila brez naše iniciative, našega dela in kapitala slovaška mesta: Bratislava, Košice in druga? — Je rekel drug Čeh iz Slovaške. — Dvignili smo materialno kulturo Slovaške; prav to ni po volji sedanjim voditeljem. Kje bi bila brez Čehov slovaška univerza v Bratislavi? Koliko se čuti in vidi naš vpliv v njihovi znanosti, literaturi, vsespovedi! In vendar nas danes proglašajo za svojo nesrečo... To so reči, ki presegajo normalne pojme. Da smo delali napake, ne dvomim. Toda kje bi bili narodi, če bi bil moral vsak tako kakor mi Čehi plačevati majhne napake z ogromnimi žrtvami?

Eden poglavitnih vzrokov našega neuspeha med Slovaki — je dejal znanec no-

škega pesnika J. Jesenskiga »Zakikrikal koho«. Odlični slovaški poet, prevajalec Puškina in Jesenjina, izraža v teh verzih občutja poštenega Slovača ob pojavih, ki kažejo, da so Slovaki zatajili Čeha kakor nekoč Peter Kristusa.

»Zakikrikal je petelin... Gorje nam!«, pravi Jesenský v tej pesmi. »Od ust do ust gre zoprna, zmaličena, jokava učenčeva beseda: »Ne poznam!« Ne poznam od nedavnega časa tega, ki mi je malo prej česal lase, dajal prsi, me spravil na noge in na noge postavil. Ne poznam njega, ki mi je dal razum, ki me je za roke vodil in čisto kazal, ki mi je odprl zalepljena usta in velel: Govori!«

Kdo je ta, ki je Slovaške postavil na noge, ni treba poudarjati. V svojem uvodnem članku o državni osamosvojitvi (»Slovak«, 15. marca) je napisalo glasilo sedaj vladajoče slovaške stranke: »Nesporno se jim (Čehom) moramo zahvaliti, da so nam v mnogem pomagali in da si brez njih najbrž ne bi bili pred dvajsetimi leti pridobili svobodo. To je zgodovinsko dejstvo...« Takoj na to pa je pristavilo za slovo od Čehov: »Želimo jim, da bi se kaj naučili od 14. marca. Ni dovolj, da so dobri narodni gospodarji — groši niso vse — za državno življenje je potrebno tudi politična modrost in zmožnost, v naprej dogledati dogodke!«

Tako priznavajo celo najhujši nasprotniki v trenutku ločitve Čehom neke zasluge

Narodne noše v slavnostnem sprevodu

pri osvobođenju in izgradnji slovaške narodne življenja. Velika plast slovaških izobražencev s morda v samoti skandira verze J. Jesenskega. Položaj, ki je nastopil po 14. marcu, pa je tudi za nedogledno dobo skoraj izključil iz javnega življenja; nadaljnji razvoj Slovaške ne bo več zavisek od teh, ki razmišljajo v samoti. Primerjajo in kritizirajo, marveč od mladih, ki bodo umeli voditi in usmerjati po zahtevah novega državnega pravnega položaja Slovaške.

O odnosu do Čehov sem mogel govoriti samo z nekaterimi ljudmi, ki sem jih bil poznan, bodisi poljski s slučajnimi stiki. Čehi so zapravili svoj položaj na Slovaškem — mi je dejal pristaša sedanjega slovaškega režima — ko so jeli v svojem zmagoslavju smatrati Slovaško za deželo češke ekspanzije in kolonizacije. Ne tajim, da smo jih nekaj časa potrebovali in da so prispevali znaten delež k našemu napredku. Naučili so nas organizirati, vzbudili so nam smisel za drobno delo, dali so nam marsikak vzgled podjetnosti in delavnosti. Čeprav smo Slovaki tudi sami, po svojem značaju, delavno in podjetno ljudstvo. Priznavam celo, da so nam Čehi pripomogli do polne narodne zavesti. Toda ko se je v mladi generaciji na široko razprostrla slovaška zavest, bi morali Čehi spoznati, da je nadaljnja ekspanzija nemogoča in da morajo prepustiti Slovaško Slovakom, da se v okviru skupne države sami upravlja. Tega pa v Pragi niso razumeli. Namesto tega je dr. Beneš razvil svoje teorije o popolnem edinstvu Čehov in Slovakov in z njimi utrjeval češko hegemonijo nad Slovaki. Prva državna katastrofa nam je sicer prinesla žalostno avtonomijo, vendar je žilinski sporazum nastopil prepozno, da bi se dale uravnovestiti središčne in sredobesne sile. Razvoj, ki je s tako udarnostjo nastopil sredobesno smer, se ni dal več zaдржati in narod je hotel za vsako ceno doživeti radost svoje popolne osamosvojitve. Očitajo nam, da se nismo nič ozirali na Čeha in njih interese. Toda v zgodovini so večkrat trenutki, ko se narod ne sme ozirati ne nazaj in ne ob stran, marveč moramo premo po poti, ki mu jo določa Previdnost.

Drug informator tudi hlinkovec, mi je izjavil:

— Praski centralizem je veroval, da ojačuje državo, in da nas zedinjuje, v resnici jo je slabil in nas notranje odtujeval. Pittsbursko pogodbo so smatrali za čunjo papirja, medtem ko smo mi videli v njej magno charto naše politične avtonomnosti. Nasledel ni važno, kaj pravijo o tem politični teoretiki in pravniki, važno je, kaj vidim v takih ljudskih narod. In narod je šel za svojim voditeljem Hlinkom, ki je vedno zagovarjal pittsbursko pogodbo in se boril za našo samopravo. Če so Angličani morali dati Irem home-rule, kako je mogla Praga verovati, da bo Slovaška odpravila iz izkorenjenimi teorijami? Ob pravem času bi se bil lahko v marsičem sporazumel. Sicer pa smo Slovaki imeli vedno več povišja za nezanezanje do Čehov, ki so vodili pri nas kolonialno politiko...

— Največji razpoko v odnosih med Slovaški in Čehi — mi je dejal starejši gospod pri kozarcu libochovskega vina v neki bratislavski vinarni — so povzročila kulturna nasprotja. Čehi so se najbolj zamerili našemu kmetu, ko so se povsod obnašali kot »kulturni gergjerji« in vedno poudarjali našo zaostalost. Češki profesorji, učitelji in uradniki so nam hoteli vzeti vero. Slovaški človek izhaja iz skromnih razmer in je bil vedno tesno zvezan s svojo vero, s cerkvijo, z duhovščino. Čehi so povsod kazali, da so jim protestanti ljubši od katoličanov in celo v vaseh so ustanavljali na videz slovaška prosvetna društva, ki so odvracali ljudi od katoliške vere ali vsaj pripravljali ljudstvo za versko mlačnost. Čehi so hoteli Slovaške po silni prevzgojiti v narod husitskega duha, a tega Slovaki ne marajo. Skušali so pri nas odpraviti razpoko, mi pa vidimo v njem svoj največji kačipot in svetilno. Polovica nerazpoložena proti Čehom je prihajala odtod. Druga polovica pa iz raznih, predvsem političnih vzrokov.

— Čehi si niso umeli pridobiti simpatij — med kmečkim ljudstvom in pri velikem delu mlade inteligence — je pravil zopet drug gospod. — Preveč so podpirali našo delavstvo, širili industrijo, industrializirali obrt, zapletali slovaško gospodarstvo v mrežo svojih številnih bank. Naš kmet je res konservativen toda mi vidimo v tem njegovo vrline. Čehi pa so videli zaostalost. Ponašali so se s socialno politiko, ki pa je samo podpirala notranji razkroj našega ljudstva in širil preko delavstva ideje, s katerimi je v nasprotju slovaška narodna tradicija. S svojimi sokolskimi in prosvetnimi društvi so širili idejo narodnega edinstva, ki je dajala Slovaško v eksploatacijo sposobnejšim in prizadevnejšim Čehom.

— Češki uradniki — mi je dejal neki znanec še iz prejšnjih časov — so pri nas čudno vedli: v svojem poudarjenem demokratizmu so bili mnogokrat brezobzirni in netaktni, kakor da so kje v kolonialni deželi. Starejši Slovaki sami bili vajeni finih manir madžarskega uradništva. Ni dvoma, da so bile med Čehi tudi mnoge častne izjeme, toda del naše averzije je nastal po krivdi tistega podrejenega uradništva, ki ni nikdar hotelo razumeti in upoštevati slovaških posebnosti in slovaške čute za hierarhijo.

Nekateri, ki sem jih vpraševal o odnosih do Čehov, so bili mnogo objektivnejši in vzdržnejši v svoji kritiki Čehov. Videlo se je, da bi najrajši prešli h kritiki Slovačkov. Toda preden so rekli kakšno besedo, so se trikrat ozirali na vse strani. Očitno je, da so bili to pristaši državnega edinstva, ki so v tekmi strank in v razpletu političnih razmer izgubili igro in se sedaj boje persekucij. Z njimi v tistih negotovih in napetih dneh ni bilo mogoče odkrito govoriti.

Sklep

Mnenja, ki smo jih navedli, kažejo pač različnost nazorov in interesov na češki in na slovaški strani, zlasti še očitne kulturne razlike, vendar ne predstavljajo tudi tam, kjer so najbolj radikalna, nepremagljive ovire za pošten sporazum in za skupno državno sožitje. Po 6. oktobra 1938 so imeli Slovaki vse možnosti, da brez škode za zunanjo moč in edinstvo republike izgrede svojo avtonomijo in izživljajo tolikanj poudarjeno narodno individualnost. Češki vpliv je bil zmanjšan na minimum in podvržen slovaški kontroli...

»FORVIL« rdečilo za lice in usta Vas pomladi in polepsa. Dohi se v vseh naravnih barvah — seveda v Parfumeriji NADA, Ljubljana, Franciskanska ulica.

Domače vesti

• Z banske uprave. Jutri v petek, ban dravski banovine dr. Marko Natlačen ne bo sprejemal strank, ker bo službeno odsoten.

• CMD za obmejne šole. Naše večerajšnje poročilo o občnem zboru mariborskih podružnic CMD je treba izpopolniti še v toliko, da je glavno vodstvo CMD obdarovalo nad 100 obmejnih šol ob priliki zadnje božičnice ter so znašali vsi izdatki Družbe 160.000 din. — Vsem, ki so pripomogli k temu uspehu, iskrena hvala in naj bi našli mnogo posmehalcev!

• Diplomirani so bili na rudarskem oddelku tehnične fakultete ljubljanske univerze za rudarske inženjerje gg. Cerovac Matija, Gostiša Valentin, Jan Vladimir, Mulej Oton, Odič Svetozar, Šembrek Rupert, Vuković Slobodan in Zorc Alojzij. Čestitamo!

GOSPODIE!

NOVOSTI ZA PROMENADO IN SPORT:

EKSKLUZIVNI ANGLEŠKI KUPON

m DIN 250.— DO 320.—

MANUFAKTURA

SOUVAN!

F. KS.

MESTNI TRG 24.

• Cestna razstava v Beogradu. Jugoslovensko društvo za ceste priredi na letošnjem velesejmu v Beogradu v času od 1. do 9. aprila t. l. razstavo pod imenom »Ceste in turizem«, katere se udeležijo z zanimivimi in obširnimi razstavnimi materiali Društvo za ceste v Ljubljani. Naše društvo za ceste je s posebno vestnostjo izdelalo razne skice o cestno-prometnih potrebah Slovenije, o že izvršenih modernizacijskih delih in o delih, ki so v toku izvajanja, ponazarjujoč jih s slikami in fotografijami. Posnetki pokrajinskih lepote naše banovine. Posebno bo prikazana prometno-politična važnost cestnega omrežja v dravski banovini za mednarodni in turistični promet in za razvoj turizma v vseh ostalih delih naše države. Podatki o avtomobilskem prometu naj dokazuje prvenstvo modernizacijskih del pri nas in veliko gospodarsko škodo, ki jo trpi celokupno naše gospodarstvo zaradi slabega stanja cest. Tudi naša gradbena podjetja, ki izvršujejo dela na naših cestah, so prispevala zanimivi materiali, zlasti v nekaterih posrečenih reliefih. Društvo za ceste smatra beograjsko razstavo kot dobrodošlo priložnost, da prikaže in dokaže nujno potrebo sodobne cestne obnove v dravski banovini v naši prestolnici in odločujočim čimteljem vrhovne državne uprave. Pravtako pa opozarja tudi naše občinstvo na to razstavo propagande cestne obnove in turizma. Državne železnice so v ta namen dovolile polovično vožnjo za obiskovalce razstave. Svečana otvoritev bo 1. aprila ob 11. uri dopoldan v prisotnosti članov kraljevske vlade in mnogoštevilnih zastopnikov naših gospodarstev in prometno-turističnih organizacij.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

• Vozne olajšave na državnih železnikah za Veliko noč. Kakor je bilo že objavljeno, je prometni minister glede na to, da letos padejo pravoslavni velikončni prazniki v isti čas kot katoliški velikončni prazniki, odobril za te praznike posebne vozne olajšave. Da bi se potniki čim bolj seznanili s tem, kakšne so olajšave kakor tudi z načinom njihove uporabe, so bila včeraj izdana še tale pojasnila: Odobreno je potnikom, da smejo nedeljske povratne karte (weekend-karte), ki sicer veljajo od sobote do ponedeljka, kupovati že začeni s četrtnikom 6. aprila ob 12. ponoči do torka 11. aprila ob 24. Povratke s temi voznimi listki je dopusten že od petka 7. aprila ob 0.00 pa do srede 12. aprila 24. Ker weekend-karte veljajo samo za progo do 250 km in da bi se potnikom, ki za Veliko noč potujejo na daljše proge, omogočilo cenejše potovanje, je odobrena olajšava 50% normalne vozne cene za vse proge nad 250 km. Vozna olajšava velja tako za potniške kakor tudi za brzovalke. Potniki morajo začeti s četrtnikom 6. aprila ob 0.00 do torka 11. aprila ob 24. kupiti vozne karte, ki jih je treba shraniti, ker jim bodo služile tudi za brezplačno vrnitev v času od petka 7. aprila ob 0.00 pa do srede 12. aprila do 24. Tako pri prvi, kakor tudi pri drugi vozni olajšavi mora potnik pri povratku dati vožno karto pri polništi blagajni žigostati. Nobene druge formalnosti niso potrebne. Posebno ni potrebno, da bi pri kupovanju voznih listkov potniki nabavljali kakršnokoli potrdilo. Potnikom je potrebna edina vozna karta, s katero pa ne sme prekoračiti zgoraj omenjenih rokov. S temi voznimi kartami je dovoljeno prekinjenje vožnje enkrat pri potovanju tja in enkrat pri potovanju nazaj. Pri obeh olajšavah je predviden čas za potovanje od 6. do 11. aprila. Glede na to sme potnik v tem času tudi večkrat potovati in se posluževati te vozne olajšave, ker je povratek s takšno karto dovoljen že od petka 7. aprila pa do srede 12. aprila. Na ta način je dana možnost, da se olajšave ljudje poslužijo tudi pred velikončnimi prazniki, kar je velikega pomena posebno za tiste potnike, ki si bodo hoteli nabaviti v teh dneh razne potrebne stvari za praznike.

• Za velikončne izlete v Trst, Gorico, Udine in Benetke, sprejemajo prijave vse biltoarne »Putnika« do 1. aprila. (—)

• Naši strelci na mednarodni strelski tekmi v Švic. Letos v začetku julija bodo prirejeni v Luzernu v Švic mednarodne strelske tekme, katerih se bodo udeležili tudi člani naše strelske družine. Iz kraljevine Srbije so se podali prvi na mednarodno strelsko tekmo strelci že pred 30. leti. Ta mednarodna strelska tekma je bila v Hamburgu, a ker so bile predpisane puške raznih preciznih sistemov, srbski strelci, ki so imeli navadne vojaške puške, sploh niso mogli biti ocenjeni, imeli pa so vendarle koristi od udeležbe, ker so spoznali način mednarodnega strelskega tekmovalja. Pravilno opremljeni in pripravljeni so se potem srbski strelci udeležili mednarodne strelske tekme leta 1912. v Biarritzu ter dosegli dobre uspehe. Dolgoletne vojne so preprečile udeležbo srbskih strelcev na takmah ter ustavile tudi delovanje strelskih družin. Po osvobođenju je bila ustanovljena zveza strelskih družin, ki je razširila svoje delo po vsej državi. Prva tekma naših najboljših strelcev je bila 17. septembra 1938. v Beogradu. Švicarska strelska zveza je poslala te dni zvezi naših strelskih družin vse programe in obvestila o letošnji mednarodni tekmi.

• Imenovanje v orožniški službi. Orožniški kapetan I. stopnje g. Borivoj F. Kunej je imenovan za adjutanta poveljnika dunavskega orožniškega polka.

• Kupujte za velikončne praznike Ciri Metodove razglednice, ker s tem podpirate domačo obrt in slovensko šolstvo. (—)

• Prijavite se pravočasno za Putnikove izlete o velikončnih praznikih. Sporedi na razpolago v vseh biletarnah »Putnika«. V Trst, Gorico, Udine in Benetke priredi izlete »Putnik« za velikončne praznike. (—)

• Brez težav deluje Darnol. K temu prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja čajev, niti požiranja kroglic in ne grenkih soli. Darnol je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z nepreizkušeni preparati, temveč uredite svojo prebavo s priljubljenim odvajalnim sredstvom Darnol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25.801/37 (—)

• Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoji krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju želodca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefov« grenko vodo in jo dobro prenesejo tudi pri večkratni porabi.

• Za velikončni izlet v Gorico, Trst, Benetke in Udine se zaključijo prijave v soboto 1. aprila. Izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Franciskanska ulica tel. 22-50. (—)

• Ciri Metodova ženska podružnica Novo mesto je nakazala vodstvu družbe iz neke kazenske poravnave 420 din. Lepa hvala!

Iz Ljubljane

— Nj. Vel. kraljica Marija je imenovala svojega zastopnika, ki se bo udeležil koncerta Akademikepevskega zbora v Ljubljani v ponedeljek 3. aprila ob 20. v veliki unijski dvorani. Zato prosimo občinstvo, naj zasede svoje prostore točno ob 20. uri ali malo prej. — Program koncerta je že dotiskan in je v prodaji pri blagajni na univerzi v vratarjevi loži za ceno 3 din. Dvorane je že precej razprodane, zato takoj poskrbite za vstopnice! Naslov koncertu: Pesem slovenskega preporoda. (—)

— V teh težkih časih čutimo potrebo, da se človek človeku približa, da pomaga drug drugemu. Zato se obrača društvo KJS do vas vseh z iskreno prošnjo, da ga podprete v njegovem človekoljubnem delu ter ne odklonite odobornic, ki bodo — kakor vsako leto v cvetnem tednu — tudi letos prodajale oljke v prid ubogim in zapuščenim. Sprejmite od njih drobno oljčno vejico — ta simbol miru, ki jo vam bodo izročile z globoko željo: »O, naj te oljke, kjer bi bile, — bi blagoslov in mir delile!«

— Filozofsko društvo bo priredilo v soboto ob 18. predavanje o fenomenologiji in ontologiji. Predaval bo g. prof. dr. Anton Trstenjak iz Maribora. Predavanje meri že po svojem naslovu na novejši znanstveni pokret v razvoju znanstvene misli in hoče pokazati ta pokret tudi z vida osnovnega filozofskega zavedanja starega, srednjega in novega veka. Zato je društveni odbor prepričan, da bo tudi to predavanje mladega in prizadevnega mariborskega filozofa s strani naše filozofske misleče in stremeče kulturne javnosti deležno zasluženega obiska in zanimanja. Predavanje bo kakor običajno v mineraloški predavalnici na univerzi. Vstop prost.

— Krajevna organizacija JNS za Vodmat bo imela svoj redni občni zbor drevi ob 20. v gostilni pri »Kamnarju«. Najljubše vabimo vse somišljenike in prijatelje, da se občnega zbora udeležijo. Odbor.

— Poroka. Te dni sta se vzela naš znan dentista g. Drago Jambrek iz Ljubljane in gđ. Rajka Čotičeva iz ugledne družine inž. Čotiča iz Maribora. Novoporočencema obilo sreče!

— 25letni jubilej »svojega umetniškega dela« pri slovenskem gledališču bo slavil v torek 4. aprila g. Emil Kralj. Nastopil bo v znameniti vlogi Fedje Protasova v Tolstojevem »Živem mrtvecu«. Vstopnice se dode pri dnevnih blagajni v operi. Predstava bo v opernem gledališču.

— Nekaj pripomb k današnjemu koncertu Radia-Torino, na katerem se bo izvajal VERDIJEV »REQUIEM«, za soli, zbor in orkester. Radio-Torino je znan vsepovsod po svojem resnem umetniškem stremeljenju, po svojih znamenitih koncertih, na katerih se izvajajo največja dela svetovnih literatur z lastnim simfoničnim orkestrom in lastnim liričnim zborom. Simfončni orkester Turinske radio-postaje spada med najboljše simfonične organizacije vse Italije. Šteje 80 članov, samih izbranih umetnikov, ki so sprejeti v orkester šele takrat, ko položijo po absolviranem konservatoriju posebno strogo strokovno preizkušnjo. Orkester je sestavljen po večini iz mladih, izredno nadarjenih godbenikov, ki z največjim entuzijazmom sledijo visokim ciljem, ki jih zahteva od orkestra njegovo umetniško vodstvo.

Na prvih pulnih sedijo v Italiji splošno znani in priznani umetniki solisti, to velja predvsem za koncertnega mojstra, čelista — solista, pa tudi za druge prve moči. Orkester vodi Armando la Rossa Parodi. Lirični zbor pa je sestavljen od 70 pevcev obojnega spola in njegova duša je maestro Ahile Consoli. Lirični zbor je stalna umetniška institucija, ki se pripravlja za največje koncerte, ki so stalno na programu v Turinu. Izvajajo dela najstarejših italijanskih mojstrov, najrazličnejše vokalne skladbe, pa tudi velike zborovske zadeve s spremljevanjem orkestra. Kot solisti bodo nastopili: sopranistka Rita Fornari, altistka Giorgia Tumlati, tenorist Artur Ferrara in basist Franco Zaccarini. Tako bomo imeli nocoj prvovrsten umetniški koncert s tako odličnim orkestrom, kakor ga že zlepa nismo slišali v Ljubljani. Občinstvo opozarjamo, da je na razpolago še dovolj sedežev različnih cen, razprodana so le stojišča. Prodaja je v knjigarni Glasbene Matice, začetek koncerta pa točno ob 20. v veliki dvorani. Od 7. dalje bo prodaja pred koncertno dvorano, do pol 7. pa v knjigarni Glasbene Matice.

— Mnogo zanimanja vladajo za Prešernovo proslavo, ki se bo vršila v soboto 1. aprila ob osmih zvečer v franciskanski dvorani, saj bo obsegala tudi prvovrsten spored. Poleg g. profesorja dr. Slodnjaka, ki bo imel kratak govor o Prešernu, bo nastopila priznana pevka ga. Pavlovič Petek, ki bo zapela Prešernovo »Nezakonsko mater« in Dvorakovo »Humoresko«, baritonist g. Slavko Štrukelj in kvintet akademikov.

DANES PREDSTAVA ZGOLJ OB 16. URI

KINO UNION, tel 22-21

Nekronana carica

Katja Dolgorukova
Danielle Darrieux

Večerni predstavi odpadeta zaradi koncerta!

KINO SLOGA, 27-30
ob 16., 19. in 21. uri

FANTOM TRUBADUR

ALICE FAYE, JACK HALEY.

Zabaven
glasbeni in
pevski film

va od orkestra njegovo umetniško vodstvo. Na prvih pulnih sedijo v Italiji splošno znani in priznani umetniki solisti, to velja predvsem za koncertnega mojstra, čelista — solista, pa tudi za druge prve moči. Orkester vodi Armando la Rossa Parodi. Lirični zbor pa je sestavljen od 70 pevcev obojnega spola in njegova duša je maestro Ahile Consoli. Lirični zbor je stalna umetniška institucija, ki se pripravlja za največje koncerte, ki so stalno na programu v Turinu. Izvajajo dela najstarejših italijanskih mojstrov, najrazličnejše vokalne skladbe, pa tudi velike zborovske zadeve s spremljevanjem orkestra. Kot solisti bodo nastopili: sopranistka Rita Fornari, altistka Giorgia Tumlati, tenorist Artur Ferrara in basist Franco Zaccarini. Tako bomo imeli nocoj prvovrsten umetniški koncert s tako odličnim orkestrom, kakor ga že zlepa nismo slišali v Ljubljani. Občinstvo opozarjamo, da je na razpolago še dovolj sedežev različnih cen, razprodana so le stojišča. Prodaja je v knjigarni Glasbene Matice, začetek koncerta pa točno ob 20. v veliki dvorani. Od 7. dalje bo prodaja pred koncertno dvorano, do pol 7. pa v knjigarni Glasbene Matice.

— Selitev je igrača, če Vam jo izvrše nalašč za selitve izurjeni delavci.

Nekaj dni predno se selite, pokličite telefonsko številko 21-57 pa Vam izvrši selitev tverda

Špedicija TURK, Ljubljana,
MASARYKOVA C. 9.

— Razstavo izbranih belokranjskih pisane priredi Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani v okviru svojih jubilejnih prireditve na cvetno nedeljo dne 2. aprila t. l. Novi trg št. 4/I. Letos praznuje namreč dvajsetletnico obstoja in priredi razstav, ki bodo pokazale podrobno delo zavoda med našim podeželskim ženskim svetom, organizacijo dela, propagando in t. d. Vrlo se bo bode tudi ved predavaj. Obenem z razstavo pisane bode tudi razstava narodnih prtičkov in najmodernejših čajn in kavinskih garnitur. Vstopnine ni. Vabljene prijateljice domačega dela.

Bodi žejen, bodi gladen, bodi truden in prepaden — naj bo dan in naj bo noč, CIK-BONBON ti vrne moč.

— Predavanje o Kočevski kot turistični pokrajini. Družba Sv. Cirila in Metoda bo skupno s Slovenskim planinskim društvom priredila v torek 4. aprila ob 20. v dvorani Delavske zbornice predavanje o Kočevski. Namen predavanja je prikazati lepote tega kočka naše zemlje, ki ga zanemarjamo največ zaradi nepoznavanja. Številne skiptične slike bodo pokazale posamezne kraje in njihove zanimivosti. Naši turisti bi gotovo obiskovali prav lepe izetne točke na Kočevskem, če bi le kaj več vedeli o njih. Polnoma zmotno je naziranje, da so ti kraji za potovanje neprimerni. V vseh večjih vaseh lahko prenočujete in tudi hrana se dobi. Tudi smučarji se bi morali zanimati za lepe terene v okolici Mirne gore. Vstop prost. (—)

— Prirodoslovno društvo in krajevni odbor Jadranske straže priredita danes v dvorani kina »Sloga« predavanje »O poskusnih potapljačev na obali našega Jadranskega morja«. Za uvod v predavanje bo prikazan lep barvni film »V morskih globinah«. Ti poskuski so lansko leto vzbudili pri nas precej pozornosti in, da je bila ta zaslužen, so pokazala prva predavanja v tem tednu, ki so bila namenjena srednje šolski mladini. Predavanje zastuži, da občinstvo tudi danes napolni dvorano. Začetek točno ob 18. uri.

— JNAK »Edinstvo. Drevi ob 20. bo v klubovnem lokal predaval g. prof. Ernest Turk o jugoslovenskem vprašanju med svetovno vojno. Po predavanju bo kratka seja plenuma izvršnih članov. Udeležba je obvezna za vse člane.

— Opereto »Mežnarjeva Lizika«, ki je že na videz odlična velika uspeh, bodo uprizarili igralci in igralkice Sokola na Viču v nedeljo 2. aprila ob 20.15 v Sokolskem domu. Opereta je izredno zabavna in se bode vsi posetniki nasmejali do solz. Pri predstavi sodelujejo poleg starejših igralcev in igralk tudi nekatere mlajše moči, ki se bode prav dobro uveljavile na odru. Režijo ima br. Viktor Ambrož, dirigent br. Janez Grdina. Ker vlada za opereto veliko zanimanja, vabimo cenjeno občinstvo, da si nabavi vstopnice že prej v pisarni Sokolskega doma med uradnimi urami od 19. dalje. (—)

— V studenski Ljudski univerzi bo drevi ob 19. zaključno predavanje letošnje sezone. Predaval bo urednik dr. Fr. Vatovec o temi: »Poedinec in množica«. Po predavanju redni občni zbor. Na sporedu so tudi novice v besedi in sliki. Vstopnine ni.

— Nova šola pri Sv. Treh kraljih. Večrajšnje poročilo o občnem zboru obhajlo podružnice CMD dopolnjujemo s pojasnilom, da gradi novo šolo pri Sv. Treh kraljih nad Mariborom centrala v Ljubljani.

— Iz starokatoliške cerkvene občine. V nedeljo 2. aprila izostane služba božja Vel. četrtek bo ob pol 7. zvečer spoved nato pa med slovesno sv. mašo skupno sv. obhajilo. Vel. petek bo ob 8. zjutraj odkritje sv. križa in liturgija. Vel. sobota ob pol 7. zvečer proslava Kristusovega vstajenja, nato blagoslovitev jstvin. Na velikončno nedeljo in velikončni ponedeljek bo ob 9. slovesna služba božja s pridigo. Velikončno nedeljo bo po maši še blagoslovitev jstvin.

— Pomliranje je nevalečna reč. Bridko resnico te trditve je preizkusil na lastni koži med drugim tudi tkalec Anton S. Z. najboljšim namenom je skušal pomiriti nekega Vladka S. in Rudija S. ki sta se v neki gostilni temeljito zmkastila S. jo je pri tem izkupil. Priletela mu je steklenica v glavo, sledilo je še par udarcev, tako da je bil ves v krvi. Ob bojevitosti pa so odobrali na stražnico kjer sta obhulila, da se bosta poboljšala in dala poskrdovanemu pomirjevalcu primerno odškodnino.

— III. javna produkcija ljubljanskega drž. konservatorija ima zelo bogat spored, ki ga izvaja vrsta najboljših zavodskih gojencev. Na sporedu so dela naslednjih skladateljev: Chopin, Čajkovski, Rahmaninov, Musorgski, Rebikov, Mozart, Gounod, Verdi, Puccini, Vitali, Grieg, Gotwald, Proch. Produkcija bo v ponedeljek 3. aprila ob 7. zvečer v veliki filharmonični dvorani. Podrobni spored se dobi v knjigarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

— Izredni občni zbor Glasbene Matice ljubljanske bo v četrtek 6. aprila ob 20. v Hubadovi pevski dvorani poslopja Glasbene Matice v Vegovi ulici. Odbor vabi družbenike, da se izrednega občnega zbora udeležijo.

— Službo hišnika v Kresiji odda s 1. majem t. l. odbor za upravo meščanske imovine v Ljubljani ter je prošnje treba vložiti na mestno poglavarstvo najkasneje do 8. aprila 1939. Prednost imajo profesionalisti. (—)

— Pasja taksa. Mestno poglavarstvo opozarja vse lastnike in rednike psov, da prijavijo svoje pse oziroma poravnajo takso na pse za proračunsko leto 1939-40 v uradnih urah od 9. do 12. v izvršnem oddelku mestnega poglavarstva, Lingarjeva ul. št. 1-1. nadstropje, levo soba št. 1 in 2 v naslednjem vrstnem redu: Lastniki s primkom na črke A—G dne 3. do 7. aprila, od črke H do L 11. do 17. aprila, od črke M do R ob 18. do 24. aprila, s črko S do V ob 25. aprila do 1. maja in s črko Z in V ter eventualni zamudniki od 2. do 6. maja 1939. Podrobna navodila glede prijave psov so razvidna iz razglasov, nalepljenih na razglasnih deskah. (—)

— Senčjakovo gledališče uprizarji v soboto in nedeljo zvečer uspešno ljudsko veseligoj z godbo in petjem »Slaba vest«. Delo je gibljivo igranje g. Eypper. Nastopajo skoraj vse preizkušene moči odra. Na premieri in prvih dveh reprizah je bila ta veseligoja deležna toplega sprejema.

— Pedagoški tečaj za starše v Spodnji šiški. Drevi bo predavala ga. Hočevarjeva o temi: »Socialna vzgoja otroka«. Predavanje bo v prostorih narodne šole v Spodnji šiški ob 20. Vstopnine ni.

— Društvo za raziskavanje jam bo imelo v petek 31. t. m. ob 18. svoj redni občni zbor v mineraloški predavalnici na univerzi. Člani in prijatelji vabljeni. Odbor.

— Filharmonična družba v Ljubljani ima v četrtek 6. aprila ob 20. v Hubadovi dvorani Glasbene Matice v Ljubljani izredni občni zbor z dnevnim redom: otv. ritev po predsedniku, določitev najemne pogodbe z Glasbeno Matico in slučajnosti. — Podružnica sadjarskega in vrtnarjskega društva Moste priredi drevi ob 20. v risalnici ljudske šole v Mostah predavanje s sklopičnimi slikami o gojenju cvetic. Vabimo vse člane kakor tudi prijateljice cvetic.

— Pretresljiva izredna filmska predstava kina »Unions«. K večerajšnji notici pod zgornjim naslovom lojalno priobčujemo pojasnilo g. Khama, lastnika kina Unions, da je k vabilu na to predstavo izredno sporočil, da gre le za kratak izresek iz filmskega žurnala in da bo predstava trajala le par minut. Ni torej g. Kham kriv, če vsi vabljenci niso bili obveščeni v tem smislu.

Iz Maribora

— Prosvetno delo ob meji. Pri Sv. Marjeti ob Pesnici je uprizarila aglina sokolska četa z velikim uspehom žaloigro »Lepa Vida«. Prisrčne pozdravne besede je spregovoril učitelj Mirko Vauda, ki je predstavo pripravil in odlično igraril. Sokolski pevci so uvodoma pod njegovim vodstvom ubrano odpele »Sokolski pozdrav«. Predstave so se udeležili v lepem številu tudi Mariborčani.

SLUSATELJI

ABIT. TEČAJA
ZBORNICE
ZA TOI

1. APRILA OB 20.

AKADEMIJO S PLESOM

Spored - Adamič - Jenko - Buffet

PRIREDIJO

a— Kaznilnica na gledališkem odru. Drevo bo v Narodnem gledališču premiera Langerjeve »St. 72«. Razen gostov v kavarni, kaznjencev za rešetkami nastopi skupno 23 oseb. Med temi je 14 igralcev, ostali predstavljajo povabljene gledalce. V zadnjih slikah višek napetosti.

a— Razstava slikarja A. Černigoja in kiparja U. Čaraja v gradu je odprta do 1. aprila, vsak dan od 9. do 18.

a— Robinzonov rod. Dan na dan izginja mladina brez sledu v svet. Sedaj je izginila v neznano smer 14letna Mira Puklova iz Kacijanarjeve ulice. Deklica je pred dnevi šla od doma in se ni več vrnila. Zaskrbljeni starši so o tem obvestili policijo, ki poizveduje za pobeško mladoletnico.

a— Afganistan, srce Azije. Ta film bodo predvajali jutri v petek v Ljudski univerzi. Prikazuje veličastno naravo, šege dežele, ki leži v osrčju Azije ob pobočjih visokega Hindukusa. Kot izrazito prehodna dežela kaže na sorazmeroma majhnem prostoru velika nasprotja v pokrajinskem značaju, podnebnju, rastlinstvu ter rasni in narodnostni strukturi prebivalstva. Film tolmači prof. B. Stupanj. V nedeljo 2. aprila ob pol 11. matineja z istim filmom. V ponedeljek je nastop »račkih škranjkov«, ki bodo peli izbrane slovenske mladinske pesmi.

a— Pazite na kolesa! Spet je v polni akciji specializirana tatninska družina, ki ima zlasti kolesa na piki. Na Betnavski cesti so odpeljali kolo pisarn. slugi Francu Dobjaku. Kolo ima evid. št. 2-20.948. — Strojniki Antonu Pažonu s Pobrežja je izginilo kolo, vredno 1400 din. — Tudi ključavničarski mojster Anton Onič je prišel ob kolo znamke »Elfas«, ev. št. 2-132.217. Policija poizveduje za drznimi tatovi koles.

a— Kroglja v oko. Redka nesreča je doletela 29letnega posestniškega sina Ludvika Bratuša iz Lahoncev pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Ponoči ga je nenadno zbudil oče, češ da so se pojavili kurji tatovi, ki jih je treba preganiti. Ludvik Bratuša je še v polnu segei po samokresu, ki se mu je pa v desnici sprožil. Kroglja je šla v levo oko. Bratušo so prepeljali v tukašnje bolnišnico, kjer si zdravniki prizadevajo, da mu rešijo vid na ranjenem očesu.

a— Podlegel. Posestnik Počič iz Fokovcev se je ob priliki gašenja požara, ki je zajel njegovo domačijo, tako opeknel po vsem telesu, da je sedaj izdihnil. Njegovo tragično smrt pomilujejo vsi, ki so ga poznali.

Iz Celja

a— Nad 60 tekmovalcev in tekmovalk se je doslej prijavilo za župni in medžupni cross-country tek, ki ga bo priredila v nedeljo 2. t. m. ob 11. dopoldne na Glaziji v Celju Sokolska župa Celje. Poleg številnih prijav iz ešvnice, Hrastnika, Bratstva, Celja, Zalcia, Trbovelj se pričakujejo tudi prijave ostalih župnih edinic. Za medžupno prvenstvo je prijavila svoje moštvo doslej župa Zagreb. To bo brez dvoma največja sokolska prireditev te vrste pri nas. Prvič na slonem tekmovalcu se bodo borile tudi članice in naraščajnice. Po dokončni določitvi sponzorom, da bodo dolžne proge sledile: Kot prve bodo absolvirale tek na 1500 m članice in naraščajnice in sicer na Glaziji. Sledili bodo naraščajniki na 2000 m dolgi progi s starim in ciljem na igrišču, ostali del proge pa bo izven igrišča. Istotako izven Glazije s startom in ciljem na igrišču bodo tekli člani na progi, dolgi približno 4000 m. Društva in župe, ki še niso poslale prijavo, naj to store takoj.

a— Uradni dan Zbornice za TOI za Celje in okolico bo v torek, 4. aprila, od 8. do 12. pri Združenju trgovcev v Razlagovi ulici.

a— Umrla je v torek v celjski bolnišnici 14letna Dragica Hvalčeva, hčerka uradnika g. Hvalca iz Celja. Naše sozlagje!

a— Poskusite srečo in si nabavite srečke za novo kolo drž. razredne loterije čimprej v podružnici »Jutra« v Celju.

Z Jesenic

a— Podružnica NSZ in Zveza narodnih žena in deklet na Jesenicah priredita drevi ob 20. v društveni sobi podružnice NSZ v Sokolskem domu predavanje »Francoska riviera in španska obala«, spremljano s slikami. Predava predavatelj ZKD g. Viktor Pirnat.

S P O R T

Trije občni zbori

Sprava v teniškem forumu Nekaj o nedeljskem občnem zboru JTS

Zadnje nedeljo so imeli v Zagrebu v prostorih hotela Esplanade redni občni zbor Jugoslovenskega teniškega saveza. Zborovanje, ki je obetalo biti burno zaradi opozicije beograjskih in vojvodinskih klubov, je na splošno zadovoljstvo poteklo dokaj mirno in je privedlo celo — po več kakor dveletni abstinenci srbskih klubov — zopet do popolnega pomirjenja v najvišjem teniškem forumu. Beograjski in vojvodinski klubi so predložili skupščini več zahtev, med drugim tudi, da se nova pravila JTS, ki so bila sprejeta na oktobrski skupščini brez njih in jih zdaj obravnava ministarstvo, razveljavijo, dalje, da se nekaj tekem za Davisov pokal dač v Beogradu in se slednjič nekaterim srbskim klubom podeli podpore. Poslednja dva predloga so Beograjski nazadnje umaknili, ker sta trenutno neizvedljiva, dočim so se glede novih pravil z upravnim odborom JTS pogodili tako, da se v posebnem odboru s posvetovanjem Beograjsčevim sporazumno spremene nekatere določbe v njih. Ta pravila, ki jih minister za telesno vzgojo kljub šestmesečnemu roku še ni potrdil, v resnici vsebujejo nekaj členov, ki niso v skladu z demokratičnim duhom našega sporta. Ko bodo ti nedostatki odpravljeni, bomo dobili odlična nova pravila. Občni zbor je v znaku tega pomirjenja sprejel resolucijo, s katero je bila ustvarjena podlaga za novo dobo skupnega složenega dela vseh jugoslovenskih klubov na polju našega teniškega sporta.

Iz poročil posameznih funkcionarjev posnemamo v glavnem:

Preteklo leto si je naš teniški sport po zaslugi naših odličnih igralcev Punčeca, Mitića, Kukuljevića in Pallade ter igrala

Iz Julijske krajine Zima v pomladi

Trst, po sv. Jožefu
Zadnjič smo mislili, da nam je zima za sv. Jožefa poslala zadnji pozdrav in se bo čez noč poslovila za dobro dobrih 9 štipov. A smo se zmotili. Proti koncu tedna je naraščal mraz dan za dnem, ponoči bolj kakor podnevi, o čemer je vsako jutro pričal sveži led. V soboto pa je nastopila prava zima. Nebo se je potemnilo in naraščajoča burja je begala snežinke, da so pisale v veliko veselje otrokom, ki tako veselje le redkokdaj uživajo, a v veliko skrb vrtnarju in sadjarju.

Ta zakasneli mraz, ki je menda zaključil letošnji zimski čas, je prizadeval ljudem precejšnjo škodo. V vrtovih spodnje mestne okolice so bile marelice, breskve in hruške zgodnjih vrst že v lepem cvetju. Mraz je brstje in cvetje moril. Najhuje pa je bilo za nekatere vrste češpelj. Zadnja leta so si sadjarji v tržaški okolici pridobili več vrst eksotičnih sadnih dreves, med njimi posebno tako imenovane »amole«, vrste Burbank, Climax in sv. Roža. Letos teh vrst sadja na trgu gotovo ne bo.

Se večjo škodo je napravil mraz po zelenjadnih vrtovih. Pri Sv. Ani, v Rocolu, pri Sv. Ivanu, v Barkovljah in tja doli do Čedada, je bilo v zadnjih tednih na vrtovih dela čez glavo. Večino gred so že posejali in nekaj dni pred mrazom je bila presajena tudi že solata iz goriških gredic v mrzle, odprte grede. Ker je vreme dobro kazalo, so ljudje prekopavali in ravnali vrtove celo v poznih večernih urah z lučmi v rokah. Kako bo nežno rastlinje preneslo veliko spremembo, si vsakdo lahko misli. Škoda je neprecenljiva.

Ta pomladna zima pa je tudi Ricmanjem prekrizala račune. O sv. Jožefu, ko obhajajo praznik svojega patrona, se zgrija nepregledne vrste Tržačanov in bližnjih okoličanov v Ricmanje. Za domačine je to dan žetve. Gostilne in osmice se leto za letom prenapolnijo in vsakokrat zmanjka prostora, tako da morajo ljudje še v bližnji Boršt in na grad Mohov. Ricmanjci prodajo na ta dan vse svoje zaloge gnjati, pleč, klobas, kokoši, jaje, domačih strukljev in domače vinske kaplje za dober denar. Letos pa je bilo vse narobe. Računi, kako bodo plačani davki, obresti za posojila in morda tudi kakšen obrok, kako se bodo otroci oblekli in obuli, so se na mah skvarili zaradi tistega nesrečnega pomladanskega mraza. V Ricmanjih se je zglašilo le nekaj najzvestejših, ki se pri vseh dobrih in slabih novih nazorih ne morejo otresti starih tradicij. Sedaj pa čakaj »uboga para« prihodnjega sv. Jožefa!

Drobne novice

Manipulacije z žitom v Istri. Že nekaj let se mora žito oddajati javnim skladiščem. Kmetje si smejo pridržati le določene količine blaga, kolikor ga rabijo za domačo uporabo. Pri oddaji se po zakonu odračuna nekaj malega oddanega blaga na račun smeti, vlage itd. Blago se plačuje povprečno po dobrih cenah. V Istri pa so pričeli nameščenci javnih silosov odračunavati ljudem za vlago in smeti kar po 10% blaga. Stvar je prišla na dan in kontrolne oblasti so površ še ugotovile, da je iz raznih silosov v pokrajini zmanjkalo približno 1500 stotov žita. Aretiranih je bilo več skladiščnikov. Preiskava je trajala več tednov. Te dni se je zaključila. Skladiščniki so bili izpuščeni iz zaporov, ker jim ni bilo mogoče dokazati nobene krivde. Kakor kaže, je treba odgovornost za te manipulacije iskati pri drugih čini-teljih.

Poroka. V Zgoniku na Krasu se je poročil rojak Janko Obad iz Saleža z gđc. Marico Škrkovo. Novoporočencema, ki sta bila zaročena že dolgo dobo, a ju je nemila usoda ločila za nekaj let, želimo čim več sreče!

Smrtna nesreča. V Biljah pri Renčah se je pretekli petek zgodila huda nesreča. 65 let stara Marija Šavnikova je dvigala vodo iz domačega vodnjaka. Pri tem se je pa preveč nagnila čez obzidek in padla v vodnjak. Starka je v njem utonila.

Sokol

— Sokolsko društvo Novo mesto priredi drevi ob 20. v svojem domu predavanje »V Tunis, Alžir, Maroko mimo zapadne Evrope v Gdansk«, spremljano s slikami. Predava predavatelj ZKD g. Mirko Fetiš.

odšel v Kalifornijo, kjer je igral na nekaterih turnirjih, od tam pa odpotoval na turnejo po Japonski ter svojo svetovno pot zaključil z daljšim gostovanjem v Indiji. Punčec je med tem skupaj s Pallado prepotoval skoraj vso Južno Ameriko ter beležil z njim uspeh za uspehom.

Tekmovanje za srednjeevropski pokal, za katerega je dal pobudo naš savez, ni prineslo Jugoslovijci uspehov ne v materialnem, niti v moralnem pogledu. Temu je bila vzrok prevelika zaposlenost najboljših igralcev, tako da so našo reprezentanco v teh tekmah sestavljale večinoma rezervne moči. Obe lanske tekmi, proti Madžarski v Zagrebu (3:3) in Poljski v Varšavi (0:6) sta vrgli Jugoslavijo v skupnem plasmanu na četrto mesto. Tudi v damskem tekmovalstvu za enak pokal NJ. Vel. kraljice Marije ni bilo uspeha. Jugoslavija je v Pragi izgubila z 1:4. Na nedavni konferenci v Varšavi so sklenili to tekmovalje razširiti tako, da sta mu pristopili še Italija in Nemčija.

Po uspehih iz l. 1938. je JTS sestavil naslednjo službeno lestvico naših igralcev in igrala. Gospodje:

1. Punčec Franjo (Concordia, Zagreb);
2. Mitić Dragutin (ATK »Zagreb«, Zagreb)
3. Kukuljević Franjo (ZKD, Zagreb);
4. Pallada Josip (ATK »Zagreb«, Zagreb);
5. Schäffer Franjo (Hašk, Zagreb);
6. Radovanović Ljubiša (BTK, Beograd);
7. Kukuljević Tomica (ZKD, Zagreb);
8. Konjović Milorad (BTK »Šumadija«, Beograd);
9. Kovač Mato (Hašk, Zagreb);
10. Smerdu Boris (SK Ilirija, Ljubljana);
11. Laslo (BTK); 12. Friedrich D. (Hašk);
13. Ristić (Šumadija), 14.—15. Mayer (ATK) in Friedrich K. (Hašk), 19. Blanke (Rapid, Maribor), 25. Albanež (ISSK Maribor), 26. Banko (Ilirija) itd. Med 30 izbranci je po 12 igralcev zagrebskih in beograjskih klubov, dva iz mariborskih in ljubljanskih klubov ter po en zastopnik iz Novega Sada, Sombora in Sremske Mitrovice.

Na lestvici naših najboljših dam je vsako leto manj igralk. Sedaj je na prvem mestu Alica Florijan (ZKD, Zagreb), druga je bivša članica SK Ilirije Smerce Eza (ATK Zagreb), dočim si tretje in četrto mesto delita Beograjčanka Andjelković (Šumadija) in Jovanović (BTK). Bivša državna prvakinja Hela Kovač ni bila upoštevana, ker je igrala premalo turnirjev v naši državi.

V posameznih kategorijah so državni prvaki za leto 1938/39: Gospodje: Punčec Franjo; dame: Florijan Alice; juniorji: Smerdu Boris; juniorke: Bačkor Lela; mixed double Florijan-Radovanović; double gospodov: Punčec-Kukuljević.

JTS je kljub velikim uspehom, ki jih beležijo njegovi reprezentanti po svetu, izmed vseh naših savezov dobil najmanj podpore od ministrstva. Savez uva da bo letos v tem pogledu bolje, s čimer se bo v prvi vrsti zboljšal položaj manjših klubov. Savez je imel lani 237 tisoč dohodkov, od katerih je postavka pribitka od pridelitve najvišja in znaša okroglo 160 tisoč din. Izdatkov je bilo nekaj čez 112 tisoč, tako da je pribitek znašal okroglo 125 tisoč dinarjev. V blagajni ima zdaj nekaj nad 58.000 din.

Zastopniki 51 klubov, od vsega 83, kolikor jih šteje ta savez, so nato z vzklikom

O delu naših motociklistov

Kaj so razpravljali na letni skupščini Saveza motoklubov?

Preteklo nedeljo je bila v Zagrebu že dolgo z zanimanjem pričakovana redna letna glavna skupščina Motosaveza v Zagrebu. Občni zbor je otvoril predsednik g. Edo Funk, na kar so podali poročila posamezni savezni funkcionarji. Izredno zanimivo je bilo poročilo načelnika sportne komisije Boškovića, ki je podrobno analiziral posamezne motosportne pridelitve v preteklem letu, in ugotovil predvsem, da je bilo lani določenih izredno veliko število terminov, veliko je bilo tudi število izvedenih pridelitev, toda žal le malo na zadostni sportni višini. »Manje priredaba, ali priredaba na sportsko višini« je bil njegov najvažnejši nasvet.

Ker so se pojavili zadnje čase v našem motosportu razni nesporazumi, je bilo sklenjeno, da se vsa sporna vprašanja takoj razčistijo, kar je po dolgotrajni razpravi in iskrenem prizadevanju prisotnih tudi precej uspelo.

Po podelitvi absolutorija staremu odboru so prešli zborovalci k naslednji točki volitvam novega odbora. Za predsednika saveza je bil soglasno, ponovno izvoljen dosedanjí dolgoletni predsednik g. Edo Funk iz Zagreba. Prvi podpredsednik je g. Janez Jerman (Ilirija Ljubljana) a drugi inž. Karl Kanceler (MK Maribor). Generalni tajnik Saveza je Slovenec dr. Veselko iz Zagreba, I. tajnik Fr. Pollak (Ilirija, Ljubljana). V odboru so razen Hrvatov in Srbov še Dušan Breznik (Avtoklub Ljubljana), dr. Stare (Hermes) in Rozman (Pohorje). Načelnik sportne komisije ostane Nikola Bošković.

Med slučajnostmi je bilo obravnavano vprašanje državnega motociklističkega prvenstva za tekoče leto. To vprašanje je bilo težko tembolj zato, ker bi mnogi delegati radi izposlovali za svoje klubske pridelitve klasifikacijo za drž. prvenstvo. Slednjič je bil soglasno sprejet predlog g.

Če hočeš komu kaj pokloniti,
pokloni Pelikan, tehničko
zavšeno nalivno pero!

ponovno izvolili dosedanjega predsednika zagrebskega združenja dr. Draga Čopa. Novi odbor JTS pa je naslednji: podpredsedniki: dr. Čutvarić, Dembić, dr. Mohr, Mileta Nedić (Beograd), Vilko Schön; odborniki: Babić (Maribor), arh. Bahovec, Čikeš, dr. Nenad Grisogono (Split), dr. Iljadica, dr. Branko Krnić, inž. Lukačič, inž. Fedor Malanček, Josip Muck, blagajnik dr. Boško Müller, savezni kapetan, Ernst Nagy (Ljubljana), dr. Mladen, Pavlica, tajnik, dr. Oklobdžija, dr. Zolger.

na izletu gorenjskih smučarjev v Kranjski gori ter na tekmah za državno prvenstvo v klasični kombinaciji. V ostalem pa so klubovi smučarji tudi pri vseh številnih ostalih smučarskih tekmah dosegli prva ali vsaj zelo vidna mesta. Tudi na svetovnem smučarskem prvenstvu v Zakopanem so Bratstvo zastopali trije klubovi člani, in sicer Smolej, Zemva in Knific, med katerimi je Smolej dosegel v smučkem maratonu najbolje mesto med srednje-evropskimi smučarji. Na državnem prvenstvu v Rumuniji je v teku na 18 km tudi zmagal Smolej, v klasični kombinaciji pa Zemva.

Zelo delaven je bil tudi mladinski odsek pod vodstvom Viktorja Bruna, medtem ko šteje lahkoštejski samo 12 članov in je vso sezono s svojimi člani nastopil le štirikrat.

Načelnik gradbenega odseka Ljotze Božić je poročal, da znaša proračun za novi smučarski dom na Pustem Rovtu okoli 150.000 din. Po poročilu revizorja je bila soglasno sprejeta razrešnica, pri volitvah pa so bili izvoljeni v novi odbor: za predsednika Ljotze Božić, za podpredsednika Drago Cerar, v odbor pa gg.: Bernard Svetlin, Alojz Benčina, Janko Smolej, Miha Pogačnik, Avgust Pohar, Tine Zupan, Jože Činković, Ignac Razinger, Vinko Kozjek, kot namestniki pa Tone Ružičaj, Tone Grosmajer in Jože Zupan. V revizijski odbor so prišli ing. Alfred Rudesch, Andrej Belan in Lovro Humer. Načelniki odsekov so naslednji: nogometnega Janko Pučko, lahkoatletskega Drago Cerar, zimskosportnega Ivan Smolej in mladinskega Viktor Brun.

Druga ligaška tekma v Ljubljani

V nedeljo: Gradjanski (S)—Ljubljana

V nedeljo bomo imeli priliko videti v Ljubljani, skoraj eksotičnega gosta iz skrajnega juga naše države. To je skopljanski Gradjanski, s katerim bo naša Ljubljana prvič igrala doma.

O nedeljskih gostih so imele naše kritike povedati samo pohvale, in sicer celo takrat, kadar je skopljansko moštvo odneslo iz Zagreba cel koš golov. To je bilo takrat, ko so Skopljanci proti vsemu pričakovanju z veliko razliko golov odšli z Haškovega igrišča poraženi. To je bil edini primer, da so Skopljancem nasuli v mrežo tako količino zabitkov. Sicer pa so Skopljanci vsepoved, kjer so igrali, dosegli čedne rezultate, tu in tam prav temne poraze. Na domačih tleh so seveda skoraj nepremagljivi.

O zanimivih gostih bomo še pisali.

★

IZ SK LJUBLJANE. Uprava SK Ljubljane sporoča, da je zaradi treh zaporednih ligaških tekem, ki se bodo v aprilu, odigrale v Ljubljani, znižala cene vstopnic na dan 5, 8, 10, 12 in 20. Tako upa, da je ustregla vsem prijateljem nogometa, zlasti pa svojemu članstvu, ki bo plačalo za stojisce le din 8.—, za tribuno pa din 12.—

Občni zbor trboveljskega Amaterja. V nedeljo 2. aprila bo v prostorih g. Pusta v Trbovljah redni letni občni zbor SK Amaterja — z običajnim dnevnim redom. Vabijo se člani in prijatelji kluba, da se ga udeležijo v čim večjem številu.

JASO. — Tečaj na Kravcu. V dnevi od 1. do 6. aprila priredi JASO na Kravcu smučski tečaj za tovarše in tovarišice pod vodstvom tov. Prnuša Jožeta. Pravico do udeležbe imajo samo člani in članice JASO. Prenočišče vse dni tečaja kakor tudi celodnevno oskrbo zadnji dan tečaja plača JASO. Hrano pa plačajo udeleženci sami oz. naj jo prinese s seboj. Prijave sprejema vratar na univerzi do petka zvečer. Nadaljnja obvestila, predvsem glede odhoda, bomo še objavili.

Plodno delo jeseniškega Bratstva

Oni dan je bil v spodnji dvorani Kazine na Jesenicah občni zbor SK Bratstva. Bil je izredno lepo obiskan.

Skupščino je otvoril in vodil predsednik Valentin Zupan, ki je pozdravil vse navzoče, predvsem pa zastopnika GZSP g. Franceta Vovka. Predsednik je nato omenjal najvažnejše dogodke v klubu, največ pa govoril o težkem finančnem stanju ter slednjič razdelil med člane številne diplome.

Tajnik Drago Ažman je orisal klubovo delovanje v preteklem poslovnem letu in omenil med drugim, da je bil med vsemi odseki najbolj agilen smučarski, iz katerega so klubovi člani s Francem Smolejem na čelu sodelovali na vseh smučarskih tekmah in pobrali večinoma vsa prva mesta. Zelo uspešen je bil tudi nogometni odsek. Zaradi gradnje novega smučarskega doma je klub storil potrebne korake pri odločitvi faktorjih. V klubu je trenutno včlanjenih 127 članov, v mladinskem odseku pa jih je 34.

Blagajnik Andrej Belan je omenil med drugim, da je imel klub lani okoli 20.000

din dohodkov in za okroglo 5.000 manj izdatkov. Sreča je bila, da je bil smučarski dom, ki je klubu pogorel, zavarovan in sta obe zavarovalnici zavarovalnino tudi izplačali.

Za nogometni odsek je poročal Lovro Humer, ki je podrobno navedel uspehe klubove nogometne enajstorice, med njimi najbolj vidnega, in sicer prvo mesto v I. razredu ljubljanske skupine. Moštvo je skupno odigralo 36 tekem s skupno razliko golov 105:61 v njegovo korist.

Za smučarski odsek je poročal načelnik Avgust Pohar. Sekcija šteje danes 55 tekmovalcev, med njimi mnogo najboljših v državi, tako da se Bratstvo lahko upravičeno smatra kot najboljši smučarski klub Jugoslavije. (Kdaj bo le rešeno to tolikokrat načeto vprašanje, kateri je res najboljši smučarski klub v državi? Op. ur.) Klub je lani preuredil in povečal smučsko skakalnico. Klubski prvak med člani je Razinger Tone, med juniorji Kordeš Stan-ko, med naraščajem pa Knific Drago. Poročevalec je nato podrobno naštel rezultate klubovih tekmovalcev, ki so nastopili

Mumija faraona šešonka

Zlata maska v podobi kraguljeve glave na obrazu

S takšnimi zlatimi maskami so pokrivali obraze mrtvim faraonom

Veliko presenečenje je doživel arheolog Montet, ki je na kraju staroegiptskega mesta Tanide odkril zlat sarkofag. Menil je sprva, da gre za grob faraona Psusenesa, kakor so veleli napisi na sarkofagu. Ko so pa krsto v navzočnosti kralja Faruka odprli, se je izkazalo, da mumija ni Psusenesova, temveč da gre za truplo še znamenitejšega faraona, in sicer Šešonka I., svetopisemskega Šisaka, ki je okrog l. 930 pred našim štetjem vdrl v Palestino, osvojil Jeruzalem in odnesel s seboj zaklade Salomonovega svetišča. Kralj Faruk je osebno snel pokrov s krste in se udeležil identificiranja. Ob vznjožju mumije je bila ploščica s hieroglifi, iz katerih je bilo razvidno, da gre za faraona Šešonka.

Mumija je bila pokrita po obrazu z lepo zlato masko v podobi kraguljeve glave. Na prsih je imela težke zlate okrase in pa krasen dragulj. V kotih grobnice so stali vrči, izmed katerih je eden imel lepo šakaljo glavo za zamašek, drug pa glavo neke boginje. Našli so tudi mične srebrne mumijske omarice v podobi boginj.

Kratko pred prihodom kralja Faruka, so prebili tudi zid ob vzglavju sarkofaga in pokazala se je druga soba, v kateri je bil popolnoma ohranjen sarkofag iz rdečega granita s pokrovom iz bazalta. Komu pripada ta sarkofag, še ne vedo. Stene so popisane na sijajen način z verskimi teksti in med napisi so našli upodobitev boga Amona Mislijo, da gre tudi tukaj za faraonske mumije. Tudi v drugih sobah so našli popolnoma ohranjene sarkofage.

Jubilej Eiffelovega stolpa

Trikrat so ga že hoteli podreti, pa še danes stoji na svojem mestu

Zgodba Eiffelovega stolpa je že petdeset let ena sama borba nasprotujočih si naziranj. Ta zgodba se je pričela l. 1887., ko so znameniti slikarji, kiparji, arhitekti, pisatelji in prijatelji umetnosti izdali proglas, v katerem so pozvali francosko vlado, naj podre to »nakazo«, ki kvari vse mesto. Po petdesetih letih ni število nasprotnikov Eiffelovega stolpa nič manjše, a stolp zavoljo njih nič manj trdno ne stoji kakor ob tistem času, ko je navah nanj proglas s 500 podpisov znamenitih osebnosti.

Prvič so ga hoteli podreti l. 1890., ko so esteti zopet navahali na to »nevarno in grdo zgradbo«. Rešili so ga tujci, ki so s svojimi obiski stolpa skrbeli za visoke dohodke. Drugič so ga hoteli podreti l. 1914., ko so se Nemci približali francoski prestolnici na 120 km. Bili so si, da se bodo ti ob enem z mestom polastili najvišje antene na svetu, preko katere bi potem svetu proglasili svojo zmago. Mestni poveljnik, general Gallieni, je že bil izdal povelje, naj ga razstrelijo in vse je bilo že pripravljeno, ko je došla nenadna vest, da se Nemci umikajo.

Smrti sunek so mu hoteli zadati v tretje med pripravami za pariško svetovno razstavo predlanskega leta. Odstranili naj bi se, da bi dobili prostor za moderno razstavno palačo. Končno so se zadovoljili s tem, da so ga malo »pomladili« in mu odstranili neke res nič preveč lepe »okraske«. Eiffelov stolp je visok 300 m. kakor ve vsak šolarček, natančno 300 m in 65 cm.

Ženski rekord v višinskem poletu

Ameriška letalka Jacquellina Cochranova je postavila nov rekord v višinskem poletu za ženske: dosegla je višino 10.058 m

Česar ne ve vsakdo. Danes pa ni več najvišja zgradba na svetu. Ze razni antenski stolpi so višji od njega. n. pr. antenski stolp v kitajskem Vusungu, ki meri v višino 321 m. To pa ni edini razlog, ki ga navajajo za njegovo odstranitev. Hujše je baje to, da moti letalski promet in da bi v primeru vojne nudil dober cilj za letalske napade.

To, da kvari lice pariškega mesta, navajajo, kakor smo povedali, že pol stoletja. To naziranje je seveda zelo relativno, niti mnogi javni zagovorniki tega naziranja ne verjamejo preveč vanj. Slavni slikar Manet je objavil številne članke proti Eiffelovemu stolpu, pri tem pa je bil zelo pogosto na njem in je užival tu brezprimeren razgled na kamenito morje Pariza. Nekeč ga je zgraditelj stolpa Eiffel vprašal, zakaj neki hodi na stolp in še na njegovo najvišjo ploščad, če mu ne ugaja. Manet se je zasmel in odgovoril: »Tu je edina točka v Parizu, od koder stolpa ne vidim.«

Šef angleškega generalnega štaba v Franciji

Šef angleškega generalnega štaba general Gort je na povabilo francoskega glavnega štaba odpotoval v Francijo, kjer si je ogledal vojaške vaje francoske vojske in Maginotovo linijo. Gorta spremlja na potovanju višji štabni častniki angleške vojske.

Liši angleške delavske stranke opozarjajo, da pomeni obisk generala Gorta v Franciji začetek važnih posetov med angleškimi in francoskimi vojaškimi strokovnjaki. Anglija bo v primeru potrebe poslala na Francosko takoj 19 divizij angleške ekspedicijske vojske, vrhu tega še letala, ki so potrebna za to število vojske.

Skender ali Donika?

Agencija Štefani poroča iz Tirane, da bo dobil prvorojeni otrok albanske kraljice, če bo moškega spola, pri krstu ime Skender, če bo deklica pa Donika. Tako se je namreč imenovala žena albanskega narodnega junaka Skenderbega.

Trije rodovi — trije rojstni dnevi

V družini bivšega poljedelca Pieperja iz bližine Stettina so imeli te dni redko slavnostni pomen: praznovati svoj 82. rojstni dan, istega dne je njegov sin dopolnil 54 leto, a istega dne je tudi sinov sinček dopolnil prvo leto.

Zračna bitka med divjimi gosmi

Ogorčeno zračno bitko med divjimi gosmi so opazovali v bližini Geislinga v bavarskem delu Dunava.

V zimskih mesecih so se bile v močvirni nižini naselile mnoge divje gosi, ki so letale vsak večer v velikih jatah nad trgi in vasi. Nekega dne je priletel nov trop, nakar so se jate »domačink« kakor na povelje dvignile v zrak in napadle »pritepenke«. Ogorčena bitka je trajala kakšne pol ure. Nešteta izpuščena peresa so padala na tla, cepale pa so tudi mnoge izčrpane in ubite bojavnice. Zmagale so na zadnje vendarle pritepenke in prejšnje naseljenke so se morale v neredu umakniti.

Vrli dolžnik

Odvetnik Richard Clarkson Mayhew iz Lowestofta na Angleškem je imel pred 22 leti nesrečo in ni mu bilo mogoče zadovoljiti vseh številnih upnikov. Tudi konkurzni postopek mu ni mnogo pomagal. Že tedaj mož ni bil več v mladih letih, imel jih je že skoraj šestdeset. Danes šteje 82 let in težko se je prebijal skozi življenje v tej dobi.

Tedaj se mu je nenadno nasmehnila Fortuna. Ugoden veter, kakor se je izrazil stari gospod sam, mu je natrosil funt. nih bankovcev v sobo. V resnici je bilo vse dosti bolj realistično. Mayhew je enostavno nekaj podedoval. Ta dedščina je prišla zadosti pozno, vendar je bilo starčevu srce veselo.

Sedaj namreč lahko zadovolji svoje upnike, je dejal mister Mayhew in okrog 900.000 dinarjev od svojega novega imetja je takoj oddelil v ta namen. Denar so prejeli deloma že dediči nekdanjih upnikov, kajti marsikateri med temi je v tem času že umrl.

Tukaj se je začela predaja

Univerzitetna četrt v Madridu, kjer se je predala republikanska vojska brez odpora četam generala Franca

„Kralj stav“

Kakšni poklici so mogoči med Angleži

V Londonu je umrl kralj stav, mož, o katerem bi lahko rekli, da je za svojo osebo razveljavil pravilo, da vodi igralska strast v pogubo. Frederic Parker, kakor se je imenoval ta mož, je v zadnjih dvajsetih letih s stavami najrazličnejše vrste zaslužil najmanj pol milijona funtov šterlingov. Polovico tega je spet izgubil, z ostankom pa je živel razsipno življenje in je že zapustil znatno vsoto. Največje dobičke so mu donosale konjske dirke. Imel je posebnega tajnika in tri pomočnike, ki so mu pomagali pri računih in zasledovanju dirkalnih uspehov na vseh dirkališčih Velike Britanije.

Parker se je učil že pri materi, kako je treba uspešno staviti. Mati je prevzela tedaj, ko je postala vdova in je bilo sinu komaj deset let, bar v bližini nekega dirkališča. Dohodki so bili majhni, pa jih je skušala povečati s stavami, pri čemer se je ravnala po nasvetih poznavalcev konj in jockeyev, ki so obiskovali lokal. Počasi si je nabrala tudi sama mnoge izkušnje in to znanje je zapustila svojemu sinu, ki je bil s sedemnajstimi leti že uspešen stavar. Sčasoma je postal pravi leksikon za vsa vprašanja v tej zvezi.

Na pamet je znal rodovnike in dirkalne uspehe vseh konj, poznal je njihove posebnosti, vedel je, na katerih tleh in ob katerem vremenu najbolje tečejo, poznal je tudi vse jockeye in kako se vedejo pri dirkah. Na podlagi tega znanja je sklepal

svoje stave. Bila so leta, ko je imel smolo, da je zaslužil »samo« 15.000 funtov, v nekaterih letih pa je dobiček presegal tudi 100.000 funtov. Bil je zelo ugleden mož, član občinskega sveta in celo župan svojega rodnega kraja Northamptona. Samo ko je poskusil postati tudi član spodnje zbornice, je imel smolo, in sicer zato, ker je njegov nasprotnik v volilnem boju razkričal, da si Parker denarja ne zasluži na dostojen način. To je v puritanski Angleški predvojne časa zadostovalo, da mu je pobralo mnogo glasov.

Ameriška odprava na Himalajo

Te dni je odpotovala iz New Yorka ameriška odprava, ki je namenjena v Kašmir in v gorovje Karakorum. Ekspedicijska ima namen naskočiti drugi najvišji vršec Himalaje Godwin Austin, ki kipi pod oblake do višine 8628 m.

Zvišane premije za vojna zavarovanja

Zastopniki ameriških zavarovalnic so te dni sporočili javnosti, da so se premije za vojna zavarovanja zvišale za sto odstotkov. Za blago, ki potuje iz Kanade v Evropo, se morajo plačati nove povišane premije že od 2. aprila naprej.

Na pariškem pokopališču

Na pariškem pokopališču Père Lachase so bile pred dnevi manifestacije pred spomenikom Čehoslovakov, ki so padli v svetovni vojni za Francijo

Kuhar je umrl od glada

Žalosten konec Aleksandra Mališeva, ki je bil nekoč šef kuhinje na carskem dvoru

V majhni podstrešni sobici v New Yorku je umrl te dni na bormem »lamna« em ležišču stariček. Zdravnik, ki so ga pozvali je ugotovil, da je umrl zavoljo popolne izčrpanosti in nezadostne hrane. Že mnogo tednov se ni bil nihče zanimal za starca moža, ki je ležal bolan in ni imel

centa, da bi si kupil hrane. To je bil konec Aleksandra Mališeva, nekdanjega telesnega kuharja zadnjega ruskega carja.

Kot »šef vse kuharske umetnosti« je Mališev nadziral številno državni banketov, ki so se jih udeležili kot gostje najznamenitejši možje predvojne časa, cesarji, kralji, knezi in ministri. Zelo pogosto je tudi sam jedel ob carjevi mizi. Ko je nastala revolucija, je moral pobegniti. Dokler je bil še krepak, se je v Ameriko lahko preživel, potem pa je zbolel in ni mogel več izvajati svojega poklica. V največji bedi je umrl, ki je še pred pet in dvajsetimi leti poveljeval kuhinji ruskega vladarja.

„Admiral von Tirpitz“

V nemški vojni luki Wilhelmshaven bodo v kratkem splovili novo vojno ladjo »Admiral von Tirpitz«. Ladji, ki bo imela 35.000 ton, bo kumovala hči pokojnega admiralja vo Tirpitzu.

Slovaki organizirajo svojo armado

Slovaški minister za narodno obrambo, polkovnik Čaltos, je imenoval izmed absolutov vojne šole nove člane slovaškega generalnega štaba. Vojaške formacije se dopolnijo z rezervnimi častniki tako, da zasedejo v vsaki odinici poveljniška mesta slovaški častniki. Po potrebi bodo častnike predlagali za aktivacijo in jih pozivali na orožne vaje.

Daladierova beseda

Po nedeljskem Mussolinijevem govoru je sročil govoril po radiu francoski ministrski predsednik Edvard Daladier

A NEKDOTA

Alphonse Daudet je zrasel v ubožnih razmerah. Cesarica Evgenija je postala pozorna na pesmi in članke, ki jih je priobčeval v »Figaru«. Kupila si je prvo zbirko njegovih pesmi in so ji tako ugajale, da je polbrata svojega moža Napoleona III., ministra vojvod Mornyjskega, prosila naj pozve za mladega moža in nekaj zanj stori. Vojvoda je Daudeta pozval k sebi. Prišel je v bormi in precej zanemarjeni obleki. Povprašal ga je po njegovih razmerah in mu je končno ponudil mesto svojega zasebnega tajnika, kar bi mu dajalo malo dela in dober zaslužek.

Daudet se je postavil kot pravi južni Francoz v pozituro in dejal samozvestno: »Gospod vojvoda, toda jaz sem legitimist!« Vojvoda ta izjava ni spravila iz ravnotežja, kakor si je mislil pesnik. Odgovoril je z največjim mirom: »To mi je malo mar. Verjemite, kar hočete, napravite mi pa samo uslugo in si režite predolge lase!«

VSAK DAN ENA

»Potem pa sem mu dejala: »Gospod ravnatelj, če ne boste končili svinčnikov nad košem, si kar poiščite drugo službo!« (Ric et Racc)

Smrt pod snežnim plazom

V francoskih Pirenejih je snežni plaz zasul skupino delavcev. Nekaj se jih je utegnilo rešiti, dvajset pa se jih je zadušilo — Naši slikci prikazujejo reševalce na poti v dolino skozi snežni metej in v gorah.

Vrhunec nemške izdelave

na področju INDUSTRIJE OSEBNIH AVTOMOBILOV IN MOTORNIH KOLES vam bodo na ogled

na beograjski avtomobilski razstavi od 1. aprila 1939. sledeče razstavljene znamke:

PAVILLON 3 BEOGRAD 1.4.—8.4.1939 PAVILLON 3

Kulturni pregled

Josef Knap

Pisatelj romana »Puzta«

V »Grudie«, mesečniku za kmetstvo prosveto, ki izhaja v Ljubljani, je začel Franc Gerželj priobčevati svoj prevod romana Josefa Knapa »Puzta«. Tako dobivamo Slovenci vsaj v revijalnih stolicah prevod enega najboljših pripovednih spisov češkega pisatelja ruralistične smeri. Dr. Josef Knap je znan tudi v slovenskih kulturnih krogih. Več let je redno sodeloval v kulturni rubriki »Jutra«. L. 1932 pa je priobčil v »Ljubljanskem zvonu« dva daljša pregleda povojne češke poezije odnosa proze. O njegovih novih romanih smo priobčili v »Jutru« podrobnejše referate, tako tudi o »Puzti«, ki je morda njegovo najzrelejšo in za nas najzanimivejše delo. Pisatelj si je izbral značilno snov: prikazal je z močnimi epičnimi sredstvi, lahko podplutimi z lirizmom krajine in s prastarim mističnim občutjem grude, kolonizacijo novih naseljencev na pusti Podkarpatske Rusije ob njenih tedanjih madžarskih mejah. Take motive so pisatelji doslej polagali v ameriške prerije (glej na pr. pri nas po pravici priobčeni roman J. Bojerja »Izseljenci«), pisatelj »Puzte« pa je pojav kolonizacije, nastanek novih selišč, zagrabil v njegovi značilni srednjeevropski stvarnosti: v dobi povojnih agrarno političnih prevratov in novega mešanja etničnih življenj, ki se gnetje na tesnem ozemlju med Donavo in Karpati Čehi, Slovaki, Rusini, Madžari, Židje. Čigani in drugi drobci sosednjih narodov padajo na deviška tla podkarpatske zemlje, da se jih oprimejo kakor rastline, se v njih ukoreninijo in poženejo svoje mlade dke.

Knapova »Puzta« je imela zaradi svoje vsebinske teže in umetniške vrednosti lep odmev v češki in slovaški slovstveni kritiki. Odmevala je tudi domače: v eni izmed opisanih oseb je nekdo spoznal samega sebe in vložil proti piscu tožbo, ki pa so jo najnovejši dogodki položili ad acta. Kolonije na puzti, ki jih opisuje Josef Knap, so bile po dunajski razmejitvi l. 1938 prizadete v živo, ozemlje je pripadlo Madžarski in kmalu na to so listi poročali, da so bili kolonisti pregnani in nekateri tudi še huiše prizadeti. Knapovo še nedavno aktualno delo je na mah postalo zgodovinsko in pisec se je pripravljaj, da epično prikaže najnovejšo usodo teh selišč in njihovih prebivalcev.

Med češkimi ruralisti

S pisateljem dr. Josefom Knapom sva se sestala nekaj dni pred 15. marcem v kavarni »Zlatá husa«. Z njim je prišlo več drugih znancev iz kroga čeških ruralističnih pisateljev: eden izmed njihovih ideologov, pisatelj in kritik dr. Sedláček, pesnik Jan Čárek, romanopisec Fr. Křelina, sami izraziti zastopniki kmečke smeri v sodobni češki literaturi. Ruralisti so se pridružili Kulturnemu svetu nove stranke Narodne enote in zavzeli vplivne pozicije v reorganizacijskih prizadevanjih češkega kulturnega življenja v tedanji Češko-Slovaški. Kajpak tiste dni ni še nihče slutil, da stoji tudi ta državna tvorba pred katastrofalnim koncem in vsi so bili polni vere v novi procvit češkega kulturnega življenja. Umljivo je, da se je razgovor sukal predvsem okoli programa kulturnega sveta in njegovih literarnih stremiljenj. Tudi po preobratu 15. marca se v tem pogledu ni nič spremenilo in informacije

ki mi jih je dal zlasti dr. Josef Knap, niso vzele vsem zgodovinskim spremembam izgubile vrednosti. Novi dogodki so le še bolj potrdili češko literaturo v to miselnost in umetniško smer.

P. oti mednarodnemu duhu

— Borimo se zoper internacionalne vplive v češki kulturi, je izjavil dr. Knap. — Hočemo, da bi bila češka literatura še bolj češka po svojem duhu. Pri nas se je preveč razpaslo napačno svetovljanstvo, sprejemanje in prisvajanje tujih vplivov je bilo neorganično, vrednote so se merile po tujih, zlasti še francoskih ali točneje: pariških vzorcih, ki se pa niso prilagajali češki duši. Spominjate se časopisa, ki sem ga izdajal pred leti: imenoval se je »Sever in vzhod« — že tedaj sem čutil potrebo, da se usmerjamo drugam, ne pa samo na zapad. Prav posebno sem opozarjal na literaturo skandinavskih narodov. Po polomu vseh internacionalističnih gesel in raznih nearijskih ideologij čutimo potrebo literature, ki bi v polni meri izvirala iz narodne duše. Navezujejo na staro tradicijo, vračamo se k zemlji, k Bogu in krščanstvu, k narodu, domovini in rodni kot vrednotam, ki nam dajejo ne samo osebnost, marveč tudi narodno oporo. Že Josef Holecček je izgradil cel filozofski sestav »seistva«, mi nadaljujemo na tej podlagi, a z novimi izkustvi in podneti naš ruralizem je daleč od kulturnega primitivizma, pomeni samo povzdigo tradicionalnih vrednot in živih nacionalnih sil nasproti begajočemu internacionalizmu; pomeni očiščenje naše kulturnosti in njenega duha. Napovedujemo boj švejkovski in se zavzemamo za pozitivno umetnost, ki bo uveljavila kult junaštva, osebnih in narodnih odlik. Če govorimo o vasi in kmetu, je to zaradi tega, ker se je v zadnjih dveh desetletjih naša literatura preveč naslonila na mestnega človeka in industrijskega delavca.

Domača tvorba proti prevodom

— Kulturni svet bo skušal predvsem reorganizirati založniško delo in vplivati na regulacijo prevodov, katerih neurejena poplava se mora zavestno ustaviti. Doslej so odtekali milijoni kron v inozemstvo za honorarje, avtorske odškodnine in tantieme; kaj smo imeli od tega? Največkrat samo to, da so se sredstva češkega človeka, čigar ljubezen do knjige je znana in uvaževana povsod v kulturnem svetu, izrabljala za knjige tujega duha, med njimi take, ki so nam s svojo miselnostjo ali npravnstveno destruktivnostjo vprav škodovala. Naša založništva naj rajši iščejo in podpirajo domače talente, ki bodo ustvarjali specifično češko literaturo, zajemajočo iz neizčrpne narodne duše.

Pesnik Jan Čárek je pristavil, da pravkar pripravlja zanimivo zbirko. Izdal je poziv, da naj mu pošljejo svoje pesmi ljudski pesniki, kmečki ljudje, ki izživljajo s pesnikovanjem svojo potrebo lepote, nega ustvarjanja. Pokazalo se je, da je takih neznanih ljudi mnogo in poslali so toliko gradiva, da bo mogoče izbrati kaj značilne in ponekod močno sočne sadove. Tako je bila razpoloženost v tedanji, »koraj bi rekli oficijelni struji češke literature ob zadnjih dneh republike. Danes se mi zdi, da so ti razgovori že nekje da-

leč v preteklosti. Ne dvomim pa, da bodo v novih utesnjenih mejah ideje ruralistov še najbližje sedanji socialni, kulturni in politični stvarnosti češkega naroda. — o.

Zapiski

Otvoritev slovenske umetnostne razstave v Milanu. V torek 28. t. m. je bila v milanski Casa d'artisti otvorjena »Mostra gruppo artisti jugoslavi« s slikami Mihe Maleša, kipi Franceta Gorseta in lesorezi B. Jakca, Ivana Kosa, Toneta Kralja, Mihe Maleša in M. Sedeja. Protektorat te razstave je prevzel poleg bana dr. Natlačena minister tiska in propagande Dino Alfieri. V častnem odboru so med drugimi Rino Parenti, provincialni predsednik Franco Marinotti, jugoslov. generalni konzul Milan Stanković, predstavitelj listov »Popolo d'Italia«, »Secolo« — Sera in »L'Illustrazione Italiana«, vseuč. prof. v Ferrari Alessandro Visconti, več odličnih slikarjev in drugih kulturnih in političnih reprezentantov. Razstava bo odprta do sobote 8. aprila t. l.

Antologija ukrajinske proze v italijanskem prevodu. V »Meridiano di Roma« z dne 19. marca poroča ugledni italijanski slavist, avtor »Liriche slovene moderne« Luigi Salvini o antologiji ukrajinske proze, ki je izšla z naslovom »Le quattro sciabole« (naslov je posnet po siovečem romanu Jurija Janovskega) v isti zbirki, kakor nekoliko prej zanimivi spis »Il Nazionalismo nella letteratura dell'Ucraina Sovietica«. Pisec pravi med drugim: »Ni več dvoma, da je ukrajinski komunizem, zlasti še v literarnih krogih, usmerjen odločno zoper Moskvo. Uroda »Vilne Akademije proletarskogo mističstva«, bolj znana po okrajšavi »Vaplite« in njenega ideologa Mykola Chvylovega, ki je storil l. 1933 samomor v znak protesta, njenega predsednika Oleksa Dosvitija, ki je bil ob enem z vsem svojim delom izključen iz stranke, ni nič manj poučna kakor usoda Grygorija Kosynka, ki je bil ustreljen po ukazu vojaškega sodišča, in tolikih drugih. Osrednja osebnost ukrajinskega literarnega in kulturnega gibanja na sovjetskem ozemlju je še vedno Chvylovij, ne samo po svojem delu, marveč tudi po svoji politični in duhovni veri, ki se lahko izrazi z besedo »Proč od Moskve!« Chvylovij je domel, da je edini možen razvoj Ukrajincev razvoj v smislu zapadnih narodov, to se pravi v duhu stare, skupne evropske tradicije. Nad socialni problem, ker bo prvi rešen z drugim in ne dopušča, da bi bilo z materialistično mistiko in s kaotično, vsiljeno konstrukcijo uničeno živo jedro njegovega naroda... Tako prikazuje Salvini duha ukrajinske literature v sovjetski uniži, ki je v omejeni italijanski antologiji zastopana z izbranimi spisi V Pidmobilnega, Chvylova, Ivanom Ivanovičem, Metodija Kiriloviča, Marte Halaktionovne, Kundziča, Dosvitnega, Kosynka in drugih, pri nas docela neznanih imen nove ukrajinske literature. Kakor vidimo, se v tej literaturi razvija oster idejni boj med sovjetsko, mednarodno in ukrajinsko nacionalno usmerjenostjo, med zapadnim in vzhodnim duhom, med kmečkim konservativizmom in proletarstvom itd.

Iz Kranja

— Ponovno opozarjamo Kranjčane in okoličane na velik koncert pevskega zbora Glasbene Matice ljubljanske, ki bo v Kranju v soboto 1. aprila ob pol 9. zvečer v veliki dvorani Narodnega doma. Poleg zbora Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja Mirka Poliča sodelujeta koncertna pevka Ljudmila Polajnarjeva in pianist prof. Marijan L'povšek. Koncert bo za Kranj umetniški dogodek prve vrste. Prodaja vstopnic je v trgovini g. Hlebsa v Kranju. (—)

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 30. Kaj je resnica? Red Četrtek Petek 31. Zaprti
Sobota, 1. aprila: Hlapci. Izven. Znižane cene.

Pirandellova igra »Kaj je resnica?« je delo, ki je vzbudilo na tujih in tudi na našem odru upravičeno pozornost. Idejno zanimivo in odsko učinkovito podana problematika in relativnost resnice v človeškem življenju ter zakonska tragedija moža, žene in tašče tvori zanimanja vredno umetniško zaokroženo predstavo, ki jo velja videti. Predstava bo drevi za red Četrtek.

OPERA

Četrtek, 30. Zaprti.
Petek 31. ob 15. Gioconda. Dijaška predstava. Globoko znižane cene od 16 din navzdol.

Sobota, 1. aprila: Štirje grobjanji. Premierski abonma.

Ponchiellijeva opera »Gioconda« kot dijaška predstava. Jutri v petek ob 15. bodo peli »Giocondo« po znižanih cenah od 16 din navzdol. Dijaštvo opozarjamo na učinkovito in razgibano dramatično dejanje ter melodiozno in sočno instrumentirano glasbo. Naslovno partijo bo pela Karlena, partijo inkvizitorja bo podal tokrat Lupa, nadalje: Kogejeva, Franci, Janko, Spanova. Dirigent: ravnatelj Polić.

Za premierski abonma bodo vprizorili v soboto Wolf-Ferrarijevo opero »Štirje grobjanji« pod taktirko dr. Švare in v Primo. žičevi režiji. Učinkovito delo, ki ima za libreto Goldonijevo besedilo, je izvrstna komična opera. Zasnovana je s pristno italijanskim humorjem in se odlikuje po svoji invenciozni glasbi. V glavnih partijah bodo nastopili: Betetto, Primožič, Lupa, Zupan in dame: Kogejeva, Ribičeva, Polićeva in Heybalova.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 30. ob 20. Štev. 72. Red D. Premiera.
Petek, 31. Zaprti.
Sobota, 1. aprila ob 20.: Pigmallon. A.

R A D I O

Petek 31. marca

Ljubljana 11: Šolska ura: Po izletu — razgovor z učenci (g. M. Zor). — 12: Iz domačih logov (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski orkester. — 14: Napovedi. — 19: Ženska ura: Jedilnik za april in za Veliko noč (ga. Vida Peršuh). — 18.20: Dvočakova Slovanska rapsodija (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. S. Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura: Dunaj, Monakovo, Pariz — šole naših umetnikov. — 19.50: Deset minut za gasilce: Organizacija kongresa in programa (g. Japelj Pavle). — 20: Radijski komorni zbor in Radijski orkester. — 21: Nastop skladateljske šole g. Srečka Koporca. — 22: Napovedi, poročila. — 22.20: Angleške plošče. — 22.50: Esperantsko predavanje.

Beograd 16.45: Lahka glasba. — 20: Kakor Zagreb. — 20.30: Zvočna igra. — 22.15: Plošče. — Zagreb 17.15: Violeline in pevske kvartete. — 20: Petje komorna in lahka glasba. — 22.20: Ples. — Praga 20: Program po napovedi. — Varšava 21.10: Lahka glasba. — 22.20: Švedsko-poljski izmenjavni koncert. — Sofija 17.30: Vojaška godba in godalni orkester. — 19: Klavirske skladbe. — 19.30: Prenos Verdijeve opere »Aida«. — Dunaj 12: Delavski koncert. — 15.30: Petje in kitare. — 15: Vesela muzika. — 18.45: Pester spored. — 20.10: Orkester. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — 24: Nočni koncert. — Berlin 20.10: Nemške pesmi. — 20.20: Skladbe R. Wagnerja. — 22.30: Lahka godba in ples. — München 19.25: Koncert po željah. — 20.10: Godalni orkester. — 22.30: Bolgarske pesmi. — 22.50: Lahka godba in ples. — Paris 19.15: Zborov-ko petje. — 20: Godalni orkester. — 21: Plošče. — 21.30: Orkester in solisti. — 23.45: Plošče.

Iz Ptuja

J— Zvočni kino Ptuj predvaja drevi ob 20. film »Orkan«, kot dodatek Paramountov žurnal. (—)

Prvovrstni
trboveljski
PREMOC
brez prahu,
koks, suha drva
nudi
I. Pogačnik
BOHORICEVA 5.
Telef. 20-59.

KOLESA
najboljših znamk — novi modeli
prispeli
»Tehnik« J. BANJAL,
LJUBLJANA, Miklošičeva c. 20.
VELIKA IZBIRA NOGOMETNIH ŽOG IN DRUGIH
SPORTNIH POTREBŠČIN!

ZAHVALA

Vsem, ki so ob smrti našega dragega soproga in očeta, gospoda

FRANCA MASTNAKA

JAVNEGA NOTARJA V TREBNJEM

sočustvovali z nami, poklonili vence in spremlili pokojnega na poslednji poti, iskrena hvala.

Posebej se zahvaljujemo zdravniku g. dr. M. Ropasu, za njegov trud, čč. duhovščini, predvsem g. kanoniku Keku za njegove tolažilne obiske, g. dekanu Tomažiču iz Trebnjega za njegove ganljive besede ob odprtem grobu, predstavnikom oblasti, vojni komandi in vojnemu odredom, Sokolu, gasilec in Pomladku Jadranske Straže v Trebnjem, nadalje Lovskemu društvu v Novem mestu, ter vsem ostalim društvom in korporacijam.

NOVO MESTO, dne 28. marca 1939.

ZALUJOČA SOPROGA IN HČERKI

Obiščite beograjski sejem

1. - 8. aprila 1939. veliki mednarodni salon avtomobilov in motornih koles z razstavo potov in turizma

15. - 24. aprila 1939. veliki mednarodni splošni spomladanski vzorčni sejem

Cca 1.000 razstavljalcev iz države in inozemstva.
Najhitrejša orientacija v izbiri blaga. Razširjenje poslovnih zvez.
50% popusta na železnicah in ladjah.

Pojasnila daje:

BEOGRAJSKI SEJEM
poštni predal 538, Beograd — Telefon št. 28-526
in 28-802.

L. WINDER:

Gospod iz Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu
(Avtoriziran prevod)

Zaspal ni več, a po tej tolažbi mu bledenje ni bilo več muka. Tiho je šel v knjižnico in poiskati. atlant. Odprl je zemljevid avstroogradske monarhije ter ogledoval svojo bodočo državo, ljubke dežele Spodnjo Avstrijo, Gornjo Avstrijo, Koroško in Stajersko, gore in doline Solnograške, Tirolske in Predarlške, rodovitne ravnine in gozde Češke, Moravske in Šlezije, zalive in otoke Dalmacije. Predstavljala si je težko dostopno lepoto Istre, Kranjske in Goriške, velikansko, umazano in skrivnostno deželo Galicijo, bujne gozdove pokrajine Bukovine. Z lakomnimi prsti je otipaval reke Ogrske, bral je mnogoglasna imena ogrskih mest, tuhtal je nad ozemlji Hrvatske in Slavonije, Bosne in Hercegovine; kako tuje je bilo vse to, kako velik! Z nestrpnostjo omejujočim kazalcem je iskal: kje živijo Nemci, Čehi, Madžari, Poljaki, Hrvatje, Srbi, Slovaki, Slovenci, Rusini, Rumuni, Italijani — z očmi je vrtal v njihova selišča in strmel: toliko narodov! Toliko milijonov ljudi! In nobenega ne poznal, in nobeden ne pozna mene. A nekega dne bodo vsi vedeli, kdo sem, te mnoge dežele, ti mnogi narodi, vsi bodo morali občutiti, kdo sem. Zjaj niti sam še ne vem, kdo sem. Vem pa, kaj hočem. Obnoviti hočem staro državo, končati hočem vladavino slabosti, vladati hočem moč habsburške hiše, popraviti hočem, kar je Franc Jožef pokvaril in še pokvarja, zediniti hočem vse narode monar-

hije in neusmiljeno pokončati vse, ki mi bodo nasprotovali, iztrebiti hočem zanikarnost in brezvestnost in avstrijsko dobrovoljnost, ki nam nakopava zgolj posmeh in škodo; hočem, da si vsak izmed mojih podložnikov pomane oči in z menoj vred reče: »Hočem!«

Tako je sanjarij z odprtimi očmi do jutra. Imel je vročico kakor sleherno jutro. Telo mu je bilo medlo in šibko od vročice, bolezn, ki je z okrutno počasnostjo in vztrajnostjo prevzemala njegovo telo.

TRETI DEL
Sreča v nesreči
KONOPIŠTE

Spet je sedel nadvojvoda Franc Ferdinand v starem cesarskem gradu na Hradčanih, vrnil se je bil, staro življenje je teklo dalje. Ni se bil vrnil kot prestolonaslednik, tesni krog službene dolžnosti ga je znova zajel, cesar ni bil dal več poklicati majorja Franca Ferdinanda. Toda cesarjevič Rudolf je ležal v kapucinski grobnici, in mladi človek, ki se je bil vrnil na praški grad, v sobe, kjer je nekdanji živel samomorilec, se je pogovarjal z duhom onega drugega Rudolfa, visokega prednika, ki je nekdanj med temi zidovi sanjal težke, veličastno razpasne sanje. Vsaka sled, ki jo je bilo zapustilo življenje prestolonaslednika Rudolfa, je bila izbrisana. Franc Ferdinand je bil s svojim prednikom sam. Veliki, bradat, od sanj težki obraz cesarja Rudolfa ni bil več nem in zavračajoč, odkar njegov posmehljivi imenjak in potomec ni več živel. Franc Ferdinand je čutil, kako ga je duh sanjskega cesarja z neslišnimi besedami ogovarjal in vpraševal: »Kdo si?« Odgovarjal je: »Tisto bom, kar si bil ti. Bodoči cesar sem.« Slišal je, kako je

duh mrtvega cesarja vpraševal: »Ali veš, zakaj sem se moral zbežati zateči v sanjsko življenje? Veš, kolikanj sam utegne biti človek? Veš, da je bila moja osamljenost in zapuščena zato tako neizmer- na, ker sem bil cesar?« Mladi človek je odgovarjal: »Vem.«

In vsi, ki so ga videli v starem kraljevskem gradu na Hradčanih, so bili potrjeni, ker so čutili, da je drugačen kakor oni. Zid se je dvigal med njim in med njimi, nihče mu ni bil prijatelj. Dne 12. februarja je poročala »Politische Korrespondenz«: »Nadvojvoda Franc Ferdinand d'Este ostane slej ko prej na svojem majorskem službenem položaju v Pragi, in nikoli ni bilo namere, da bi se to izpremenilo.« Franc Ferdinand, presenečen nad to uradno izjavo, je vprašal prošta Marschalla, ki ga je obiskal: »Kaj je to?« Prošt se je nasmehnil in odgovoril: »Slaba nemščina.«

Prošt je triumfal. Srečo je bil imel in pameten je bil. »Za las je manjkalo, da nisem stavil na napadnega konja«, si je mislil in hvalil nebesko milost, ki mu ni bila uslišala želje, da bi postal vzgojitelj cesarjeviča Rudolfa. »Najboljša leta«, si je mislil, »najdragocenejša leta bi bil žrtvoval temu nesrečnemu, ki je zdaj mrtev in čigar stranka je na slabem glasu; danes bi bilo po meni, končan bi bil. Nihče ni mogel razumeti, zakaj sem hotel vzgajati in si pridobiti baš Franca Ferdinanda; ki ga ni nihče poznal in ki se nihče ni menil zanj; in glej, danes je moj učenec že več, kot sem se kdaj nadejal, jutri bo igral na dvoru najvažnejšo vlogo, in najbrže ni daleč čas, ko bo cesar. Moji načrti, ki so me vlekli k njemu, so bili prav za prav skromni; dobrotljiva Previdnost kar izziva mojo neskrornost. Vendar si nočem napak razlagati dobrote, nočem zlorabljati milosti; še daleč nam je do cilja.« Franc Ferdinand ga je nerad pustil nazaj na Du-

naj in ga je povabil, naj se kmalu vrne. Vendar to ni bilo prijateljstvo moža z možem. Nadvojvoda je slutil častihlepne načrte dr. Marschalla; ni jih poznal in vedel je, da ne bodo nikoli naperjeni proti njemu, a čutil je, da vodi čustveno življenje sicer zelo prijetnega in obzirnega moža proštov predirljivi razum, in to spoznanje je Francu Ferdinandu brnilo, da bivšega učitelja ni mogel smatrati za prijatelja, ki bi se mu upal brez pomislekov predati srce. »Prijateljstvo je zatajevanje samega sebe«, je mislil samotar. »Do današnjega dne nisem imel nobenega prijatelja — kot bodoči cesar si ga še posebno ne morem pridobiti. Mnogo se mi jih bo ponujalo, a na nikogar se ne bom smel zanesti.«

Budno je skrival svoje nezaupanje in spuščal do sebe ljudi, ki so se dobrikavo približevali bodočemu cesarju. Hotel je spoznati ljudi, hotel je spoznati svet. Hotel se je učiti, učiti, učiti. Vedel je malo o narodih, ki so živeli v državi, ničesar o političnih strankah, ki so njih borbe na Dunaju, v Budimpešti, v Pragi, v AZgrebu, Trstu in Lvovu imenovali avstroogrski narodnostni prepir. Hotel si je ustvariti sliko, a kazali so mu mnogo slik, ki so nasprotovale druga drugi, tako da se ni mogel izpoznati. Dobival je vtis, da je država v strahovitem neredu in da ji slabo vladajo. Mnogokrat je vzrotil, kadar je kje brizgnila kvišku nesnaga in so prišle na dan nezasišane umazane kurčije, sklenjene za političnimi kulisami; z ogorčenjem je opazil, da je politika za kulisami prava politika strank, narodov in države. A vse te politične kupčije in ovinki so bili tako nepredirni, tako protislovni, da ni mogel priti do jasne sode. Treba je bilo izkušnje mnogih let, da si prodri v goščavo avstroogrskih politik. Utrujen je čez nekaj tednov nehal streči na begajoče glasove, ki ga je njih zlovočje odbijalo.

MALI OGLASI

Službo dobi

Mlado pridno dekle pripravno za vsako delo, sprejemno, takoj v službo. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 6404-1

Več krojaških

pomočnikov za fino damsko delo, sprejme takoj Gorčar, sv. Petra cesta 29. 6414-1

Brivski pomočnik

se sprejme. Salon Franje, Celje. 6405-1

Frizerko

prvovrstno sprejme takoj v stalno službo. Dori Firman, Jesenice. 6389-1

Iščem služkinjo

za kuho in vsa hišna dela. Dr. Ferencak, Gajeva 3. 6392-1

Kuharica

perfektna išče dnevno zaposlenje. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 6391-1

Prodajalko

popolnoma izurjena v delatnosti samostojna sprejme takoj Franc Covic, mesar, Povšetova 38, Ljubljana. 6379-1

Več krznarskih

pomočnikov sprejme takoj. Pisarne ponudbe poslati na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Krnar«. 6390-1

Šofer

priljubljen, opravi vsa vrsta in hišna dela se sprejme. Ponudba z navodno pogodbo na upravo »Jutra« pod »Gorenjsko 1939«. 5924-1

Spretno frizerko

sprejme takoj salon Petich Kongresni trg, Ljubljana. 6275-1

Dve izvežbani

prodajalki večji nemščine, samo z dobrimi referencami, sprejme takoj za modno trgovino. Ponudbe na M. Vrhunc — Bled. 6328-1

Službe išče

Knjigovodja - bilancist išče stalno namestitev ima dolgoletno prakso v kreditni in nabavljalni zadrugi, vešč vseh pisarniških poslov. Obvlada slov., srbohrv. ita. janski in nemški jezik. Sedaj v službi z ne odovedanim rokom. Če njene ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trajno« 5937-2

1000 din dam onemu, ki mi prekrbi stalno službo lahko tudi čez sezono. Sem vreden in pošten. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 6371-2

Plačilni natak

strokovno izobražen, a dobrih spricavah, kavice, zmožen, želi namočiti v kavarni ali restavraciji. Gre tudi na sezono. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod šifro »Zmožen plačilne« 6410-2

Kot praktikant

želi mesta mladenič 18 let v trg. šoli in nekaj prakse v trgovini. Gre tudi v tovarno, pisarno ali sl. stanovanjem v hiši. Ponudbe pod »Uporabne na ogl. odd. Jutra«. 5838-2

Zasluzek

Lahko službo dobijo osebe za nabiranje naročnikov za zanimiv predmet, kateri je velike važnosti za vsako osebo. Začetna plačila 600 din mesečno. Ponudbe z znakom za odgovor na ogl. odd. »Jutra« v Mariboru pod »Lepe bodočnosti«. 6248-3

Krojaštvo 20. stoletja

je odvisno le od priznanja poznavalcev.

Seznajte se v to svrhu s podpisano krojaško tvrdko, ki sledi sodobni svetovni modi in zadovoljuje vse individualne zahteve naročnikov

English workmanship

ŠLIBAR ŠTEFAN
MESTNI TRG 8/L

Potniki

Zastopniki za prodajo pisanih strojev »Olivetti« se sprejmejo. Prodaja na 18 mesečne obroke! »Tehnika« Banja, Ljubljana, Miklošičeva 20. 6393-5

Dragocenost

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 81 znesek 17 din

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah CERNE — juvelir, Ljubljana, Wolfova ul.

Sadje

Za butare in Velikonoč dobite res sladke, ruže in scene pomaranče že od 5 kg po engros cen pri »Jugosad«, Resljeva 4. 6403-34

INSERIRAJTE

V »JUTRO«

Glasbila

Klavirske harmonike manjše, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 6394-26

Prodaj

Čebelnjak moderno urejen s 36 panji prodam. Kirbiš, Celje. 6373-6

Auto, moto

Avto Fiat 514 odprti v popolnoma brezhibnem stanju, nove gume in 2 rezervni, pisarno ali sl. stanovanjem v hiši. Ponudbe pod »Uporabne na ogl. odd. Jutra«. 5838-2

Sachs motorno kolo

100 cm zelo dobro ohranjeno, novejšega tipa, zelo poceni napredaj. Likalnica, Vegova 12. 6381-10

Trgovski lokal

oddan v novi hiši v Fugerevi ulici 1. aprila t. l. Informacije: Slograd, V. uca 9. 6334-19

Posest

Vila napredaj nova, moderna, enonadstropna na periferiji Ljubljane. Ponudbe pod »216.000« din na ogl. odd. »Jutra«. 6398-20

Hiše

ter druge nepremičnosti prodaste ali kupite najugodnejše potom realitete pisarne Adamič, Ljubljana, Gospodet-ska 7. 6397-20

Večje število parcel

kompleksov, parcel, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil ima napredaj gradbeno strokovno izobražen posredovalec

Kunaver Ludvik

Cesta 29. oktobra 6. Telefon 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brezplačno na razpolago. 25-34

Stanovanje

oddaj

Stanovanje s sobo in kuhinjo oddam za maj, manjši, stalni stranki odraslih oseb. Cena ugodna. Siska, Podjunska ul. 21 (ob Sokol. domu). 6399-21

Stanovanja

išče

Stanovanje dvo-ali trišobno, iše mirna družina brez majhnih otrok za maj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Mirno 39«. 5921-21a

Sobo odda

Opremljeno sobo veliko lepo oddam za 375 din. Kersnikova ul. 7-2 levo. 6412-23

Čedno sobico

z ločenim vhodom v centru mesta oddam. Naslov v ogl. odd. »Jutra«. 6411-23

Opremljeno sobo

oddam takoj gospodu. Gradišče 8b, prtl., levo. 6032-23

Lepo sobo

s posebnim vhom v bližini banovine oddam. Naslov v vseh poslovalnicah »Jutra«. 6396-23

Sobe išče

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 81 znesek 17 din

Zračno sobo

s posebnim vhom za mesec april in maj, iše soliden gospod. Ponudbe pod »Državni uslužbenec« na ogl. odd. »Jutra«. 6395-23a

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanj 81 znesek 17 din

Moški,

ki trpite na seksualnem nevravilnosti in na impotenci, nezadostni funkciji spolnih žlez, duševni depresiji, poskusite

OKASA

100 tablet 220 din: ki so jih mnogi zdravniki preizkusili in so bili hormonski preparat odobreni.

Posljalno direktno in

poštne prosto Lekarna Mr. Rožman, Beograd Terazije br. 5 Izvozna banka. Reg. S. br. 573-1934

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni JOS. REICH Ljubljana Poljanski nastip 4-6 »atnica — Svetolikalnica

Moški,

ki trpite na seksualnem nevravilnosti in na impotenci, nezadostni funkciji spolnih žlez, duševni depresiji, poskusite

OKASA

100 tablet 220 din: ki so jih mnogi zdravniki preizkusili in so bili hormonski preparat odobreni.

Posljalno direktno in

poštne prosto Lekarna Mr. Rožman, Beograd Terazije br. 5 Izvozna banka. Reg. S. br. 573-1934

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni JOS. REICH Ljubljana Poljanski nastip 4-6 »atnica — Svetolikalnica

Moški,

ki trpite na seksualnem nevravilnosti in na impotenci, nezadostni funkciji spolnih žlez, duševni depresiji, poskusite

OKASA

100 tablet 220 din: ki so jih mnogi zdravniki preizkusili in so bili hormonski preparat odobreni.

Posljalno direktno in

poštne prosto Lekarna Mr. Rožman, Beograd Terazije br. 5 Izvozna banka. Reg. S. br. 573-1934

„LIMONA“

krema Vam bo najbolje varovala Vašo polt pred vlažnim in spremenljivim spomladanskim vremenom. — Poskusite naš odlični šampon za vsake in plava lase in mandeljevo mleko za odpravo šminke.

ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENIK

HOHNER

NAJPODPOLNEJŠE GENERALNO ZASTOPSTVO

F. SCHNEIDER

ZAGREB, NIKOLIČEVA 10

Komercijalni vodja,

namestnik šefa, verziran trgovec, samostojen knjigovodja - korespondent, absolutno zanesljiv, prvovrstna sila, sprejme mesto. Cenj. vprašanja pod »Poznavalec trg« na oglasni oddelek »Jutra«.

PRODAJTE svoje FOTO-POSNETKE!

Iščemo za priključene nam časopise in novine stalno zanimive fotoposnetke iz vseh panog. Postanite časnikarski fotograf v svojem stranskem poklicu! Zaslužite denar s svojim foto-aparatom! Vse približje proti poštini za odgovor pod šifro 829 na Agence de la Presse 10, rue Pauquet, Paris (16).

Moji ljubi soprog

dr. ALOJZ HOMANN

ADVOKAT

je danes ob 14. uri mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v petek 31. t. m. ob 17. iz hiše žalosti na farno pokopališče v Radovljici, kjer bo položen v rodniški grob.

Venci se na pokopniško željo v korist revežev hvalčno odklanjajo.

Sv. maše zadušnice so bodo brale v domači župni cerkvi.

V RADOVLJICI, dne 29. marca 1939.

ROZA HOMANN

roj. SCHLIMP

Brez posebnega obvestila.

Modroce,

vrhnje in spodnje, dobre posteljne odevje — ima najceneje v zalogi

SEVER — MARIJIN TRG 2.

Prepričajte se sami!

DAME!

Ako hočete imeti za pomlad lep plašč, kostum ali komplet, naročite že sedaj pri

TVRDKI F. L. GORIČAR

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 29

Na zalogi velika izbira raznih najnovejših volnenih in težjih svilenih tkanin v vseh najnovejših barvah in desenh.

V KONFEKCIJSKEM ODDELKU PA NUDIMO IZGOTOVLJENE PLAGŠČE, KOSTUME IN OBLEKE PO VSAKIH CENAH!

ZAHVALA

Globoko ganjeni nad izrazi sočutja, ki ste ga izkazali ob bridki izgubi našega nepozabnega

MARIJA SOSIČA

ZEL. URADNIKA V MARIBORU

se najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni U.J.Z.B. podružnica Maribor, društvu »Drava« za ganjive žalostinke, »S.K. železničarju«, g. načelniku stanice Maribor, g. Vokaču za lepe poslovalne besede, rodbinam Okretič, Valantan, vsem, ki so ga v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti, darovalcem cvetja in vsem, vsem, ki so nam na katerikoli način izkazali sočutje v teh težkih dneh.

Maribor, Trst, Kokra, Karlsruhe, 28. marca 1939.

Rodbine: SOSIČ — VARBI — URSINI

F

Moji ljubi soprog

dr. ALOJZ HOMANN

ADVOKAT

je danes ob 14. uri mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v petek 31. t. m. ob 17. iz hiše žalosti na farno pokopališče v Radovljici, kjer bo položen v rodniški grob.

Venci se na pokopniško željo v korist revežev hvalčno odklanjajo.

Sv. maše zaduš